

Manyèl Preparasyon pou Depòtasyon pou Fanmi Imigran

Fè yon plan pou pwoteje pitit ou yo ak finans
ou devan depòtasyon

Ilustrasyon pa Melanie Cervantes, Mizanpaj pa Design Action Collective

Appleseed
Rezo

Manyèl Preparasyon pou Depòtasyon pou fanmi imigran

Fè yon plan pou pwoteje pitit ou yo ak finans ou devan depòtasyon

Edisyon 2025

Rezo Appleseed

Fondasyon Annie E. Casey te finance rechèch sa a an pati, e nou remèsye yo pou sipò yo; sepandan, rezilta ak konklizyon ki prezante nan rapò sa a se sèlman sa otè yo, e yo pa nesèsman reflekte opinyon Fondasyon an. Se Ballard Spahr LLP, Hogan Lovells LLP, ak Cooley LLP ki te bay sipò pro bono a avèk jenerozite pou mizajou 2025 la. Anplis, Appleseed swete eksprime rekonesans nou bay The William Alanson White Institute Center for Public Mental Health ak kontribitè endividyèl li yo pou ekspètiz yo: otè pro bono yo, Tomás Casado-Frankel, M.A., LMFT, ak Maria Nardone, Ph.D.

Avètisman

Chak Chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Tab Kontni

1. Gadyenaj timoun

Konprann gad timoun ak titèl legal: Definisyon Debaz
Kiyès ki ka mande gad oswa gadyenaj epi kijan yon tribinal detèmine sa?
Planifikasyon Aranjman Gad Timoun Anvan Detansyon oswa Depòtasyon
Pwoteje Dwa Paran yo Pandan Detansyon
Opsyon pou Paran k ap Fè Fas ak Depòtasyon
Baryè yon fanmi imigran ka rankontre nan tribinal

2. Byen ak Avantaj Timoun Minè

Efè Depòtasyon sou Byen Pitit Ou ak Konsiderasyon Jeneral pou Pwoteje Byen sa yo
Konsiderasyon Espesifik pou Pwoteje Sèten Byen Komen
Lwa sou Pwopriyete ki pa reklame
Lis verifikasyon: Byen ak Avantaj Timoun Minè

3. Jere aspè sikolojik depòtasyon ak gad timoun

Poukisa pale sou depòtasyon tèlman bay strès
Poukisa li enpòtan pou pale sou depòtasyon
Fason pou siveye strès pou pèmèt konvèsasyon
Timoun ki gen laj diferan ap gen reyaksyon ak enkyetid diferan
Estrateji pou pale ak timoun sou depòtasyon
Kijan pou w jere depòtasyon an pandan w ap ede pitit ou yo santi yo an sekirite
Resous pou Sante Mantal
Lis verifikasyon: Jere aspè sikolojik depòtasyon ak gad timoun

4. Jere, Aksede ak Fèmen yon Kont Labank

Kenbe Kont Ou Louvri
Jere kont lan ou menm
Kreye yon kont labank an komen
Bay yon Pouwa Avoka Finansye oswa Limite
Fèmen Kont Bankè Ou
Bwat Depo Sekirite
Lis verifikasyon: Jere, Aksede ak Fèmen yon Kont Labank

5. Kat Kredi, Kat Pè-peye ak Kat Debi

Premye pa: Rasanble Enfòmasyon Enpòtan
Kat kredi
Kat kredi
Kat Debi
Lis verifikasyon: Kat Kredi, Kat Pè-peye ak Kat Debi

6. Jere kontra sèvis kout tèm ak bòdwo ki poko peye

Jere kontra sèvis kout tèm ak bòdwo ki poko peye
Premye Pwen Aksyon
Tèm yon kontra
Lis verifikasyon: Kontrak Sèvis Kout Tèm ak Bòdwo ki Gen Rapò

7. Prè sou salè ak lòt prè kout tèm

Kisa k rive dèt prè w la apre ou fin kite peyi a?

Kijan pou Priorize Ranbousman Dèt

Travay ak pretè a pou pwolonje peman prè a ak/oswa negosye kantite lajan pou ranbousman an

Pwoteksyon kont retrè otomatik oswa done yo

Li ka pa legal pou yo kolekte dèt la

Lis verifikasyon: Prè sou salè ak lòt prè kout tèm

8. Asirans

Ki kalite polis asirans ou genyen?

Ki enfòmasyon ou ta dwe ranmase sou chak polis asirans?

Kisa k rive polis asirans ou yo si yo arete w oswa si yo depòte w?

Ki lòt bagay ou ta dwe konsidere lè w ap deside sou sò yon polis asirans?

Lis verifikasyon: Asirans

9. Pouvwa Avoka

Kisa yon Pouvwa Avoka (POA)?

Kòman yon POA sanble?

Poukisa yon moun ki ap fè fas ak depòtasyon ta bay yon pouvwa avoka?

Kijan ou ta dwe chwazi kalite pouvwa avoka pou bay?

Kijan ou ta dwe chwazi yon ajan?

Konbyen tan yon Pouvwa Don bay dire, epi èske yo ka chanje l'?

Kijan pou w redije yon Pouvwa Ataj?

Lis verifikasyon: Pouvwa Avoka

Pouvwa Avoka pa Eta

10. Pwopriyetè byen imobilye

Èske ou posede byen imobilye?

Èske ou ta dwe kenbe, vann oswa bay kòm kado byen imobilye ou a?

E si gen yon ko-pwopriyetè?

Èske ou gen yon prè ak yon ipotèk (oswa yon akte konfyans) sou pwopriyete ou?

Kijan ou ka jwenn èd pwofesyonèl pou jere pwopriyete?

Kisa ou ka fè pou pwoteje pwopriyete ou kont moun k ap antre san pèmisyon?

Lis verifikasyon: Pwopriyetè byen imobilye

11. Machin, Prè pou Machin, ak Lwaye Machin

Kisa ou ka fè ak machin ou si y ap depòte w?

Kisa ou ka fè ak machin ou si y ap depòte w?

Kisa ou ka fè si ou gen yon prè machin?

Kisa ou ka fè si w lwe machin ou?

Vann Machin Ou

Remèt machin ou bay pretè a

Asirans ak Enskripsyon

Vann Machin Ou

Lis verifikasyon: Machin, Prè pou Machin, ak Lwaye Machin

12. Fen yon kontra lwaye rezidansyèl

Fen yon kontra lwaye rezidansyèl

Fèmen yon kontra lwaye rezidansyèl
Dwa pou Antre
Kontinye yon kontra lwaye
Lis verifikasyon: Lwaye Rezidansyèl

13. Manyen byen ki gen valè

Ki sa ki byen pèsònèl ki gen valè?
Ki kalite polis asirans ou genyen?
Planifikasyon davans – Ki opsyon ki genyen?
Lòt Faktè pou Konsidere
Kisa k ap rive pwopriyete w si yo arete w?
Evite oswa Redwi Risk Pèt
Kijan ou ka rekipere byen ou yo?
Lis verifikasyon: Manyen byen ki gen valè

14. Pran lajan lòt bò fwontyè a

Ki obligasyon legal ou genyen lè w ap pote lajan kach oswa bagay ki gen valè tankou lajan kach lè w ap kite Etazini?
Ki pwoblèm pratik ou ta dwe konsidere si w ap fè fas ak depòtasyon?
Kijan pou w jwenn epi resevwa byen ou ki poko reklame yo?

15. Dwa Konsomatè nan Transfè Lajan

Ki transfè remèt ki pwoteje?
Ki pwoteksyon ki aplike pou transfè lajan?
E si ou vle anile transfè lajan ou an?
E si gen yon pwoblèm ak transfè lajan ou a?
Ki lòt bagay ou ta dwe konsidere lè w ap deside sou sò yon polis asirans?

16. Rekouvremant Salè ki pa Peye

Ki dwa ou genyen sou salè pou travay ou fè?
Konbyen tan yon anplwayè gen pou peye dènye chèk la?
Kisa k rive polis asirans ou yo si yo arete w oswa si yo depòte w?
E si patwon an pa peye dènye chèk la?
E si gen lòt pwoblèm salè ki depase dènye chèk la?
Modèl Lèt: Metòd pou resevwa dènye chèk salè a
Modèl Lèt: Lèt Demann pou Salè Dwe

17. Sekirite Sosyal

Konprann Sekirite Sosyal – Definisyon Debaz
Ki moun ki pa sitwayen ki elijib pou resevwa benefis Sekirite Sosyal?
Kisa ou ta dwe fè si ou deja ap resevwa peman benefis Sekirite Sosyal?
Èske imigran k ap fè fas ak depòtasyon kalifye pou benefis Sekirite Sosyal?
Benefis Sekirite Sosyal mwen yo sispann depi m nan detansyon, Kisa pou m fè?
Kisa k ap rive pwopriyete w si yo arete w?
Kisa k rive ak benefis Sekirite Sosyal yo si travayè asire a depòte men ou rete Ozetazini?
Kisa imigran ki prepare epi ki anba sipèvizyon yo ta dwe fè anvan yo kite Etazini?
Lis verifikasyon: Sekirite Sosyal

18. Avantaj Gouvènman

Moun ki pa sitwayen yo kalifye pou sèvi nan Fòs Lame Etazini
Sitwayènte Akselere pou Manm Lame ak Fanmi Yo
Avantaj pou Veteran Militè, Depandan ak Sivivan
Potansyèl pou Veteran ki pa Sitwayen yo Depòte
Pèt Benefis Akoz yon Kondanasyon pou Feloni ak Prizon (Aplike pou Tout Veteran yo)
Benefis pou Veteran apre Depòtasyon

19. Dizoud oswa Vann yon Biznis

Ki fòm òganizasyon biznis ki pi komen yo?
Ki konsiderasyon pou pran lè w ap vann oswa fonn yon biznis endividyèl?
Ki konsiderasyon pou pran lè w ap vann yon biznis ki posede ansanm?
Lis verifikasyon: Dizoud oswa Vann yon Biznis

20. Pwoblèm Deklarasyon Taks

Èske ou se yon “Etranje Rezidan” oswa yon “Etranje Non-Rezidan” pou rezon deklarasyon taks?
Èske ou oblije ranpli yon deklarasyon taks? Èske w ta dwe fè l kanmenm?
E si mari oswa madanm ou depòte epi ou rete nan peyi a?
Kilè w ap resevwa ranbousman taks ou a si ou gen dwa a?
Ki penalite ki genyen si w pa ranpli deklarasyon taks ou?
Ki kote ou ka jwenn fòm ki nesèsè pou ranpli taks yo?
Lis verifikasyon: Pwoblèm Deklarasyon Taks

1. Gadyenaj timoun

Lè w ap fè fas ak depòtasyon, ou ka oblije pran desizyon ki fè kè w sere sou gad pitit ou. Seksyon sa a dekri pwoblèm fondamantal sou gad timoun ou ka rankontre kòm yon paran imigran epi li ofri konsèy sou kijan pou pwoteje dwa paran yo anvan, pandan, ak apre depòtasyon. Seksyon sa a abòde pwoblèm sa yo:

Konprann gad timoun ak titèl legal: Definisyon Debaz ► Kiyès ki ka mande gad legal oswa sipèvizyon epi kijan yon tribinal detèmine sa? ► Planifikasyon Aranjman Gad Timoun anvan Detansyon oswa Depòtasyon ► Pwoteje Dwa Paran yo Pandan Detansyon ► Opsyon pou Paran k ap Fè Fas ak Depòtasyon ► Baryè yon fanmi imigran ka rankontre nan tribinal

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Konprann gad timoun ak titèl legal: Definisyon Debaz

“Gad Timoun” se yon koleksyon divès dwa legal pou pran swen yon timoun epi pran gwo desizyon konsènan lavi timoun sa a. Diferan dwa legal sa yo – gad fizik, gad legal, gad pataje, ak gad sèl – dekri anba a.

“Gadyen” se moun ke tribinal la bay dwa pou gade. Sa ka yon paran oswa yon lòt moun, jan tribinal la konsidere kòm apwopriye.

“Gadyen fizik” se dwa paran an oswa gadyen an pou gen yon timoun k ap viv avèk li. Moun ki gen gad fizik ka pran desizyon sou aktivite chak jou abityèl timoun nan.

“Gadyen legal” se dwa pou pran desizyon sou fason pou leve timoun nan. Yon moun ki gen gad legal ka pran desizyon sou fason pou leve timoun nan, enkli desizyon sou lekòl, relijyon ak/oswa swen medikal.

“Gadyen esklizif” se lè yon paran gen tout dwa gadyen yo. Sa a ta ka gadyen fizik sèl, gadyen legal sèl oswa toulede.

Nòt: Nan plizyè eta, tribinal yo pap bay yon sèl paran gad total pou pitit la sof si tribinal la konsidere lòt paran an “pa apwopriye,” sa vle di paran sa a pa kapab pran swen pitit la. Egzanp pou yon paran ki pa kalifye gen ladan depandans alkòl oswa dwòg, oswa yon istwa abi sou timoun. Epitou, menm si yon tribinal bay yon paran sèl gad fizik, li ka toujou bay lòt paran an dwa pou vizite.

“Gadyen ansanm” se yon aranjman kote tou de paran yo pataje dwa gadyen sou pitit yo. Sa ka yon gad fizik pataje, yon gad legal pataje oswa toulede. Tribinal nan kèk eta regilyèman bay gad legal pataje, sa vle di toulede paran yo pataje dwa pou pran desizyon sou fason pou elve yon timoun.

“Gadyen Legal” se yon moun -- ki pa paran timoun nan -- ki resevwa dwa legal pou pran swen yon timoun epi pran sèten desizyon pou li, swa pa yon lòd tribinal oswa pa yon lòt pwosesis leta a aksepte. Pa egzanp, kèk eta pèmèt yon paran nonmen yon gadyen lè li siyen yon dokiman san patisipasyon tribinal. Lòt eta mande pou yo depoze yon pètisyon pou gadyenaj epi yo mete devwa sou gadyen an, tankou fè rapò regilye bay tribinal la sou byennèt timoun nan.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

“**Vizit**” oswa “**Tan pou Paran**” se yon dwa legal tribinal la bay ki bay yon paran oswa lòt moun dwa pou pase peryòd tan ak timoun nan. Yon moun ki resevwa dwa pou vizite ka pa gen dwa pou pran gwo desizyon sou byennèt oswa sou edikasyon timoun nan, selon sa tribinal la decide. Yon fwa tribinal la detèmine dwa vizit yo, tout paran ak gadyen yo oblije respekte lòd tribinal la. Dwa vizit souvan ka chanje sèlman pa yon nouvo lòd tribinal.

Règ vizit yo ka varye selon eta a. Men kèk egzanp règ vizit yo:

- **Kalifòni:** Nan Kalifòni, tribinal yo gen diskresyon pou bay dwa vizit rezonab bay nenpòt moun ki gen enterè nan byennèt yon timoun, depi sa ta nan pi bon enterè timoun nan. Sa ka enkli yon paran, dapre yon lòd gad legal. Li ka enkli tou granparan timoun nan oswa, si youn nan paran timoun nan mouri, pitit, frè ak sè, paran ak granparan paran ki mouri a.
- **Nouvèl Yòk:** Anplis dispozisyon pou vizit pa paran ak granparan, lwa New York gen yon pwosedi pou frè ak sè timoun minè yo fè petisyon devan tribinal pou jwenn dwa vizit.
- **Texas:** Nan Texas, granparan ak lòt fanmi, ansanm ak moun k ap pran swen yon timoun, enkli paran fòstè, ka chèche dwa pou vizite, menm si sa ka difisil paske tribinal la anjeneral priyorize volonte paran yo pou elve pitit yo.

Kiyès ki ka mande gad oswa gadyenaj epi kijan yon tribinal detèmine sa?

Anjeneral, timoun ki fèt pandan maryaj paran yo konsidere kòm anba gad konjwen toulede paran yo, sof si yon tribinal bay yon lòd diferan. Sa vle di ke nenpòt nan paran yo ka pran desizyon legal pou timoun nan oswa pran swen timoun nan san yon lòd tribinal. Lè pa gen okenn lòd tribinal ki di otreman e lòt paran an disponib pou pran swen timoun nan, paran k ap fè fas ak depòtasyon an ka pa bezwen pran okenn mezi pou jwenn gad timoun nan.

Anjeneral, si paran yo pa t marye lè timoun nan te fèt, manman an ka chwazi siyati timoun nan. Timoun nan ka pran siyati manman an, siyati papa a, yon doub siyati ak yon turet, oswa menm yon siyati diferan de tou de paran yo sou sètifika nesans lan. Nan ka kote manman an resevwa dwa sèl gad pitit la nan yon divòs oswa yon lòt pwosedi legal, li anjeneral se sèl moun ki gen gad pitit la. Sepandan, se pa toujou ke manman an se sèl gadyen an. Pa egzanp, si yon papa pa make sou sètifika nesans la, men gen yon desizyon tribinal ki detèmine patènite a e/oswa papa a toujou te regilyèman patisipe nan lavi timoun nan, yon tribinal ka detèmine ke papa a gen menm dwa gad. Sepandan, kèk eta limite dwa gad paran gason ki pa marye yo. Si tou de paran yo make sou sètifika nesans timoun nan, yo tou de ap gen gad pataje nan anpil eta.

Si paran yo ap divòse oswa si yo deja divòse, dwa gad timoun yo anjeneral detèmine nan dokiman divòs yo. Jan sa eksplike pi ba a, yon tribinal ka chanje dwa gad sa yo.

Paran timoun nan, lòt manm fanmi ki granmoun, oswa lòt moun ki granmoun ke paran timoun nan deziyen, ka kapab inisyè pwosedi gad timoun nan tribinal. Manm fanmi ki ka inisyè yon pwosedi gad ka enkli frè ak sè, granparan, matant, tonton oswa kouzen, selon lwa eta a. Lòt moun ki te pran swen timoun nan ka gen dwa tou pou chèche dwa gad. Nan kèk eta, men pa nan tout, tribinal yo pap bay yon twazyèm pati (ki pa paran) gad timoun nan kont objeksyon paran yo, sof si yo jwenn paran yo pa kapab pran swen timoun nan.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Nòt: Yon lòd gad ka pi fasil oswa sèl fason pou paran yo asire dwa pou vizit apre depòtasyon, menm si yon jij nan yon pwosedi pou byennèt timoun ka tou bay lòd pou vizit.

Chwazi yon gadyen tanporè pou pitit ou nan ka yon sitiasyon enprevi anjeneral pa mete dwa ou kòm paran an danje. Nan anpil eta, yon paran ka revoke yon gad tanporè nenpòt ki lè epi chwazi yon lòt moun kòm gad tanporè pou timoun nan lè li ranpli epi notarye yon nouvo fòm deziyasyon gad.

Nòm “Pi bon enterè timoun nan” an

Kèlkeswa moun ki ap chèche gad yon timoun, yon tribinal ap detèmine gad timoun nan (ak dwa vizit) lè l sèvi avèk estanda “pi bon enterè timoun nan”. Tipikman, “pi bon enterè” timoun nan se faktè ki pi enpòtan nan detèminasyon gad timoun nan. Lè tribinal la ap detèmine pi bon enterè timoun nan, li ka konsidere:

- Preferans timoun nan, konsidere an konsiderasyon laj li ak konpreyansyon li;
- Bezwen fizik, emosyonèl oswa edikasyonèl timoun nan;
- Kantite tan timoun nan te viv nan yon sèten anviwònman ak efè yon chanjman ka genyen sou timoun nan;
- Laj, sèks, orijin oswa lòt karakteristik enpòtan timoun nan;
- Pwobabilite pou timoun nan sibi domaj;
- Kapasite ak volonte paran an, oswa lòt moun k ap mande gad legal la, pou satisfè bezwen timoun nan epi pou mete bezwen timoun nan anvan pa l; epi
- Kalite moral moun k ap mande gad la.

Dapre pifò lwa eta yo, yon demann pou gad legal dwe depoze nan “eta lakay” timoun nan. “Leta rezidans” se eta kote timoun nan te viv pou omwen sis mwa youn apre lòt anvan pwosedi gad timoun nan. Si moun k ap chèche gad legal la pa paran legal oswa byolojik timoun nan epi li rete nan menm eta ak timoun nan, yo ka depoze demann pou gad legal la nan konte kote li rete a oswa kote timoun nan abite a.

Kijan yon tribinal etabli yon gadyen legal?

Chak eta gen yon pwosedi espesifik pou petisyon yon tribinal pou nonmen yon gadyen legal pou yon timoun minè. An jeneral, yo dekri pwosedi sa yo an detay nan lwa leta sou relasyon domestik/fanmi oswa nan lwa leta sou siksesyon. Moun ki enterese vin gadyen souvan dwe depoze yon petisyon devan tribinal ki apwopriye a. Apre sa, tribinal la ap fikse yon dat pou yon odyans epi deside si se nan pi bon enterè timoun nan pou nonmen moun sa a kòm gadyen legal timoun nan.

Lè yon moun ki pa paran legal oswa paran biyolojik timoun nan mande pou yo nonmen li kòm gadyen legal timoun nan, li itil pou gen yon afidavi sèmante pa tou de paran yo ki deklare ke yo swete moun sa a nonmen kòm gadyen legal pitit yo. Si gen yon sèl paran ki nan lis sou sètifika nesans timoun nan, paran sa a pou kont li ki pral siyen afidavit la. Si tou de paran yo sou sètifika nesans timoun nan, oswa si paran yo te deja divòse e yo te resevwa gad legal oswa fizik pataje, lè sa a tou de paran yo ta dwe bay yon afidavi konsa. San afidavi toulede paran yo, li posib ke tribinal yo ta mande pou montre yon tantativ serye pou lokalize paran ki disparèt la, e ke jwenn afidavi a ta pratikman enposib.

Anplis de gen yon pwosesis fòmèl nan tribinal pou nonmen yon gadyen, kèk eta pèmèt yon paran deziyen yon gadyen tanporè, jan sa diskite pi ba a, ki ka pran desizyon medikal ak lekòl pou timoun nan epi, nan kèk ka, vwayaje ak timoun nan. Paske se pa tout eta ki rekonèt kalite otorizasyon sa a epi gen kèk ki limite kantite tan ak sikonstans kote yo ka itilize li, li enpòtan pou w tcheke avèk yon ekspè legal lokal anvan w eseye yon aranjman konsa.

Ki lè yon tribinal ap detèmine gad oswa gadyen?

Tan li pran, depi nan kòmansman jiska nan fen, pou yon tribinal detèmine si yon timoun sipoze gen gad oswa titèl la varye anpil epi li ka pran ant plizyè mwa ak plis pase yon ane. Anpil faktè ap afekte kantite tan yon ka gad oswa gadyenaj ap pran anvan tribinal la pran desizyon final li. Faktè sa yo enkli, pami lòt bagay, si yo konteste petisyon pou gad oswa titèl la, pwosedi espesifik pou detèmine gad oswa titèl nan jiridiksyon an, ak kijan tribinal la okipe.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Planifikasyon Aranjman Gad Timoun Anvan Detansyon oswa Depòtasyon

Si ou kwè ou an risk pou otorite imigrasyon yo arete w oswa depòte w, oubyen pou separe w ak pitit ou yo pou yon peryòd tan enkonni pou yon lòt rezon (pa egzanp, arestasyon, enkapasite medikal), etabli yon plan pou yon moun pran swen pitit ou a byen bonè ap pèmèt ou prezève dwa paran yo kote sa posib epi anpeche timoun yo antre nan yon fanmi akèy.

Paske dwa paran yo ka trè limite yon fwa yo arete w oswa yo depòte w, li pi bon pou w etabli plan sa yo davans epi diskite yo ak anpil atansyon ak pitit ou yo, mari oswa madanm ou, lòt paran, fanmi, ak nenpòt lòt moun ki ka enplike nan pran swen pitit ou yo pandan w absans.

Paran ki riske pou yo detni, depòte, oswa lòt separasyon sibit ak pitit yo ka pran etap preparasyon sa yo.

1. *Idantifye moun ki pral pran swen timoun yo*

Si ou ka nan atansyon, depòte, oubyen si ou pa kapab pran swen pitit ou yo, li enpòtan pou ou jwenn yon moun ou fè konfyans pou aji kòm yon moun ki ka pran responsablite pou pran swen timoun yo.

Ou ta dwe premye idantifye moun ki ka gen gad legal kounye a. Kòm sa te esplike pi wo a, kote paran yo pataje gad konjwen timoun yo, lòt paran an ka entèvni pou pran desizyon legal pou yon timoun, espesyalman si li pa an danje pou yo arete l oswa depòte l.

Si yon lòt paran oswa yon moun ki gen gad legal pa kapab pran swen pitit ou, oswa si moun sa a pa egziste, ou ta dwe idantifye yon lòt moun pou pran swen li. Dapre eta a, moun k ap pran swen an ka pa bezwen genyen yon estati imigrasyon valab pou tèt li pou l sèvi kòm gadyen oswa kèsè pou pitit ou a. Toujou tcheke fòm ak direktiv espesifik pou chak eta, paske politik sa yo ka chanje.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Konsèy: *Ou ta dwe asire w ke moun yo deziyen pou pran swen ou a se yon moun ou fè konfyans nèt. Ou ta dwe asire w tou pou w byen konsidere epi diskite divès pwèn lè w ap chwazi yon moun pou pran swen, tankou kapasite fizik ak finansye moun sa a pou l pran swen timoun pandan yon tan ki long e ki pa gen limit, lòt moun ki nan kay la ki pral gen kontak regilye ak timoun yo, ak nenpòt bezwen espesyal medikal oswa lòt bezwen timoun yo ta ka genyen.*

2. Prepare aranjman pou gadyenaj tanporè, si sa aplikab

Fòmalize aranjman pou gadyen pwovizwa ak gadyen tanporè ap bay lòt moun nan otorite legal apwopriye pou l entèvni rapidman epi aji nan non pitit ou yo. Akò vèbal anjeneral pa ase pou bay yon lòt moun otorite legal pou pran sèten desizyon pou pitit ou.

Konsèy: *Yon moun k ap okipe yon timoun ki deja se gadyen legal li pa bezwen chèche jwenn gad legal nan tribinal, men li ta dwe toujou detèmine kijan pou l egzèse dwa li deja genyen kòm gadyen legal.*

Lòt rezon pou fòmalize plan gadyenaj yo gen ladan sa ki annapre yo:

- Gen kèk konpayi asirans sante ki pap asire yon timoun k ap viv ak yon moun k ap okipe l ki pa paran timoun nan oswa gadyen legal li;
- Anpil lekòl egzije pou yon timoun enskri atravè paran li, gadyen legal li oswa moun k ap okipe li kounye a. Moun k ap okipe timoun nan kounye a ta ka enskri l lekòl si timoun nan t ap san kay si li pa t ap viv avèk moun sa a (gen kèk eta ki pèmèt itilizasyon yon “afidavi lekòl,” ki pèmèt yon lòt moun enskri timoun nan lekòl);
- Anjeneral, yon moun k ap okipe yon timoun pa ka jwenn swen medikal pou timoun nan san siyati paran l oswa gadyen legal li, oswa san yon lòd tribinal;
- Yon timoun pa ka jwenn yon paspò ameriken san konsantman paran li oswa gadyen legal li; epi
- Tribinal yo ka refize bay yon moun ki pa paran estati gadyen legal san gen kèk endikasyon ke paran yo vle bay lòt moun pouvwa gadyen.

Ki sa yon gadyen tanporè ye e kijan yon gadyen tanporè ka pran swen pitit yon moun?

Si yon moun ki an detansyon se sèl gadyen yon timoun, oswa si gadyen ki pa an detansyon an pa kapab pran swen timoun nan non plis, li ta dwe konsidere nonmen yon gadyen tanporè pou pran swen timoun nan pou yon ti tan, si sa pèmèt pa eta kote timoun nan rete. Gadyenaj tanporè se yon aranjman legal ki bay yon moun otorite pou pran swen yon timoun pou yon peryòd tan limite lè paran timoun nan pa kapab fè sa. Moun ki nonmen kòm gadyen tanporè a dwe yon moun paran an fè konplètman konfyans pou pran swen timoun nan.

Yon moun ka nonmen yon gadyen lè li ranpli epi fè notarye fòm aplikab pou deziyasyon gadyen nan eta sa a, kote eta a pèmèt sa. Dokiman sa a otorize kiyès ki ka pran swen timoun nan epi pran desizyon enpòtan pou timoun nan, tankou:

- Desizyon sou swen medikal ak dantè;
- Desizyon sou edikasyon ak nenpòt bezwen espesyal; epi
- Desizyon sou vwayaj.

Non fòm nan ak enfòmasyon ki nesèsè pou konplete yon gadyenaj tanporè varye selon eta a. Nan kèk eta, li posib pou depoze non gadyen an nan dosye tribinal la. Pa egzanp, nan Florid, paran yo ka siyen yon deklarasyon ekri kote yo nonmen yon gadyen “preneed” pou pitit yo. Apre sa, paran yo depoze deklarasyon an nan tribinal konte kote yo rete a. Si gen yon bagay ki rive paran yo epi timoun nan bezwen yon gadyen, tribinal la pral pran deklarasyon paran yo nan dosye tribinal la epi konsidere li nan pwosedi gadyenaj la. Deklarasyon paran yo konsidere kòm yon “presipsyon ki ka demanti” ke moun ki nonmen nan deklarasyon an ta dwe gadyen an. Sa vle di ke tribinal la ta asime epi nonmen moun sa a kòm gadyen, sòf si yo pwouve otreman e ke moun sa a pa kalifye pou l vin gadyen.

Konplete fòm gadyenaj yo ka diferan de pwosesis gad tribinal la, selon lwa eta a. Depann sou eta a, fòm gadyenaj ki notarye yo ka oswa pa ka gen fòs legal. Pwa legal yo bay yon fòm gadyen legal ki notarye detèmine sou baz chak eta, kidonk yo ka rekonèt gadyen an oswa pa rekonèt li si yo mennen yon timoun nan yon lòt eta.

Nan eta ki pa rekonèt kapasite paran yo pou deziyen yon gadyen tanporè pou timoun nan, paran ki vle bay moun k ap pran swen timoun nan dwa legal anvan yo arete oswa depòte yo ap bezwen konsidere lòt opsyon. Opsyon sa yo ta ka enkli chèche pou swenè a jwenn dwa gad legal lè yo depoze yon petisyon pou gad ke paran an ka sipòte. Parant yo ta dwe peze opsyon yo ak anpil atansyon epi konsilte avoka lokal, paske si yo bay yon lòt moun dwa gad timoun yo an previzyon depòtasyon, sa ka fè yo pèdi dwa legal yo sou pitit yo si yo pa depòte.

Yon tribinal pa oblije respekte okenn fòm gadyen tanporè si li vin nesèsè pou nonmen yon gadyen pèmanan pou timoun nan. Malgre fòm gadyen tanporè a se youn nan faktè tribinal la anjeneral konsidere lè li rekonèt, desizyon final tribinal la ap baze sou pi bon enterè timoun nan. Kidonk, yon paran ta dwe panse byen ak anpil atansyon kiyès pou nonmen kòm gadyen nan dokiman an. Lè tribinal la chwazi yon moun li konsidere ki apwopriye pou pran swen timoun nan, sa ap ogmante chans pou tribinal la swiv demann paran an.

Lòd Gad Legal ak Dèkrè Konsantman

Lè w ap planifye pou yon depòtasyon posib, ou ta dwe revize tou nenpòt lòd gad timoun ki egziste deja pou detèmine si gen chanjman ki bezwen fèt. Paske pwosesis pou chanje lòd gad ka pran plizyè mwa, ou ta dwe konsidere kòmmanse pwosesis sa a pi vit ke posib, si sa apwopriye.

Ou ka konsidere tou pou w jwenn davans, devan yon tribinal oswa yon otorite apwopriye, desizyon konsantman pou gad pitit, si lalwa eta a rekonèt yo. Tipikman, dekri konsantman gad la bay gad fizik bay moun k ap okipe timoun yo, men li pèmèt paran yo kenbe gad legal sou timoun yo. Li ka etabli aranjman pou vizit tou.

Kòm ak nenpòt pwosesis ki enplike tribinal yo, anpil paran san papyè ka ezite patisipe nan pwosedi tribinal yo. Sa ka limite kapasite yo pou yo bay pwoteksyon legal pou pitit yo ak moun k ap okipe yo davans nan eta ki pa rekonèt aranjman enfòmèl, tankou deziyasyon gadyenaj ki prepare an prive.

Lòt defi potansyèl ki ka parèt lè w ap planifye aranjman gad timoun yo enkli dokiman ki mande siyati toulede paran yo. Ou ta dwe sonje tou ke lè w bay yon moun ki pa paran an gad pitit la, sa bay moun k ap okipe l la, nan plas paran an, dwa pou l aji legalman. Sa vle di ke moun ki gen gad timoun nan gen dwa pou depoze yon petisyon pou gad oswa pou opoze defi sou gad ki ka parèt nan lavni. Kidonk, si gadyen an pa dakò pou remèt timoun nan bay paran an oswa pa dakò pou antre nan yon nouvo akò sou gad, se tribinal la k ap deside kiyès ki gen gad la. Li rekòmande pou konsilte yon avoka anvan ou antre nan nenpòt akò gad.

Aranjman gad fòmèl, jan sa eksplike pi wo a, ka fèt apre yo fin arete yon moun oswa yo bay lòd pou depòte l. Apre yo fin detni w oswa depòte w, moun k ap okipe pitit ou yo, gadyen oswa nenpòt lòt moun ki gen dwa ka depoze yon demann pou gad legal ak/oswa gad fizik pitit ou yo. Pase pa pwosedi fòmèl pou gad legal anvan yo arete w oswa depòte w ka fè w pèdi kèk dwa paran san nesese, men se ka sèl fason pou asire ke yo deziyen yon moun pou pran swen pitit ou yo davans epi ki gen otorizasyon legal pou pran swen yo ak pran desizyon ki nesese pou yo. Kidonk, ou ta dwe konsidere opsyon ou yo ak anpil prekosyon epi konsilte enfòmasyon espesifik pou eta a anvan ou pran nenpòt desizyon ki ta ka diminye dwa paran yo.

Afidavi Otorizasyon Moun k ap Bay Swen

Ou ka konsidere tou nonmen yon moun pou pran swen pitit ou yo lè w itilize yon Afidavi Otorizasyon Moun k ap Bay Swen. Yon Afidavi Otorizasyon pou Moun k ap Bay Swen se yon fòm ki pèmèt ou nonmen yon moun k ap bay swen epi bay moun sa a dwa pou l pran desizyon sou swen sante ak edikasyon pou timoun nan lè ou pa la. Yon Afidavi Otorizasyon pou Moun k ap Bay Swen pa bay moun k ap bay swen an gad legal pou pitit ou a e li pa afekte dwa ou kòm paran—se paran yo ki kenbe gad ak kontwòl sou timoun nan. Yon Afidavi Otorizasyon Moun k ap Bay Swen pa ka fòse pa yon tribinal e li pa bezwen depoze nan tribinal. Sepandan, yon Afidavi Otorizasyon Moun k ap Bay Swen dwe depoze nan lekòl timoun nan, kay founisè medikal yo, oswa nan enstitisyon kote moun k ap bay swen an otorize pou pran desizyon. Pwosedi pou afidavi sa yo varye selon eta a, distri edikasyon an, ak founisè medikal la.

Dokiman Legal Enpòtan ak Lòt Papyè

Li enpòtan pou w òganize epi konnen ki kote pou jwenn tout dokiman legal ki gen rapò ak swen yon timoun, epi asire w ke tout dokiman yo ajou.

Konsèy: Fanmi yo ta dwe kenbe tout dokiman legal ak nenpòt lòt papyè enpòtan nan yon kote ki an sekirite. Paran ak gadyen yo ta dwe enfòme lòt moun, enkli timoun ki pi gran yo, kote pou jwenn dokiman yo si yo ta arete oswa si yo pa kapab pran swen timoun nan.

Konsèy: Paran ak gadyen yo ta dwe kenbe tout kopi orijinal dokiman yo epi sèlman bay kopi bay ofisyèl imigrasyon yo.

Men kèk egzanp dokiman legal esansyèl pou prepare oswa ranmase, ak plis enfòmasyon sou chak kalite dokiman anba a:

- Sètifika nesans timoun nan ak kat sekirite sosyal li;
- Paspò timoun;

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

- Fòmilè kontak ijans;
- Lòd gad aktyèl yo, deziyasyon gadyen yo, ak lòt fòm konsantman/otorizasyon;
- Testaman final ak dispozisyon pou gadyen; epi
- Dosye lekòl ak medikal timoun nan.

Sètifika nesans timoun nan ak kat sekirite sosyal li

Si pitit ou te fèt Ozetazini, li ta dwe gen yon sètifika nesans ameriken ak yon kat sekirite sosyal. Ou ka jwenn enstriksyon sou fason pou jwenn yon sètifika nesans nan:

<https://www.cdc.gov/nchs/w2w/index.htm>.

Ou ka jwenn aplikasyon pou kat sekirite sosyal nan:

www.ssa.gov/online/ss-5.pdf

Konsèy: Ou ta dwe revize sètifika nesans pitit ou a pou asire w ke tout enfòmasyon yo kòrèk epi pa gen anyen ki manke. Kèlkeswa moun ki make sou yon sètifika nesans, yo sipoze gen dwa gad nan anpil eta. Kidonk, si ou riske pou yo detni ou epi ou se sèl paran ki sou kat nesans la, ou ta dwe konsidere modifye kat nesans la pou ajoute non lòt paran an, si sa aplikab. Pwosesis sa a pi senp e pwobableman mwens chè pase pou tribinal la detèmine gad la.

Paspò timoun

Si pitit ou a pa sitwayen ameriken epi li pa gen paspò, ou ka kontakte konsila peyi kote pitit la sitwayen pou konnen kijan pou aplike pou yon paspò pou li.

Si pitit ou a te fèt Ozetazini epi li pa gen yon paspò ameriken ki valab, ou ta dwe konsidere jwenn youn pou li pi vit ke posib. Si yo depòte ou epi ou chwazi pou pitit ou rete Ozetazini, li pral bezwen yon paspò pou vizite ou nan konte lakay ou.

Aplikasyon paspò pou minè yo disponib nan:

http://travel.state.gov/passport/get/minors/minors_834.html. Sonje byen, biwo paspò Etazini gen règ strik sou kiyès ki gen dwa epi ki pa gen dwa jwenn paspò pou timoun minè. Aplikasyon pou paspò pou yon timoun minè dwe soumèt nan yon biwo lapòs Ozetazini pa toude paran timoun nan. Sèl eksepsyon yo se:

- (i) si se sèlman yon sèl paran ki make sou akt nesans timoun nan,
- (ii) si gen yon lòd tribinal ki bay yon sèl paran gad legal ak fizik total,

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

(iii) si paran an gen yon lèt espesyal notè a te sètifye, yo rele l “Deklarasyon Notè sou Konsantman oswa Sikonstans Espesyal” (DS-3053), ki soti nan lòt paran an ki dakò pou yo pran yon paspò pou timoun nan,

(iv) si youn nan paran timoun nan mouri, oswa

(v) si gen yon lòd tribinal ki nonmen yon gadyen legal pou timoun nan.

Pandan pwosesis aplikasyon an, y ap mande w pou w montre prèv ke timoun nan se yon sitwayen ameriken, sa ou ka pwouve lè w prezante sètifika nesans ameriken timoun nan. Ou dwe tou prezante prèv ke se ou ki gadyen timoun nan, swa lè w prezante sètifika nesans timoun nan Ozetazini oswa yon lòd gadyen legal tribinal la.

Si youn nan paran yo mouri, paran ki siviv la ka prezante sètifika lanmò a pou montre ke li kounye a se sèl gadyen timoun nan. Yo pral mande paran ki siviv la tou pou l bay pwòp kat idantite valab li ki gen foto.

Konsèy: Aplikasyon pou paspò timoun dwe fèt an pèsòn. Si w ap eseye jwenn yon paspò pou pitit ou pandan w an detansyon, ou dwe ranpli epi fè notarye Fòmilè Deklarasyon Konsantman oswa Sikonstans Espesyal (DS-3053), ki disponib isit la:

http://travel.state.gov/passport/forms/ds3053/ds3053_846.html

Si youn paran ki an detansyon pa gen gad sèl epi lòt paran ki pa an detansyon pa disponib, paran ki pa an detansyon an dwe ranpli DC-3053 la tou. Si youn paran ki pa nan prizon disponib, li ka akonpaye timoun nan pou aplike pou paspò ak fòm DS-3053 ki notarye. Paran ki anba detansyon an pa gen gad sèl sou timoun nan lè paran ki pa anba detansyon an make sou sètifika nesans timoun nan oswa te resevwa gad legal oswa fizik pa yon lòd tribinal.

Anpil peyi pèmèt timoun ki fèt Ozetazini gen doub sitwayènte, sa ki ka fè li pi fasil pou timoun yo vwayaje ant Etazini ak peyi paran ki depòte a. Ou ka kontakte konsila peyi lakay yo pou plis enfòmasyon.

Lòd Gad Legal ak Dèkrè Konsantman

Jan sa te diskite pi wo a, ou ka siyen yon fòm ki nonmen yon moun pou sèvi kòm gadyen tanporè pou timoun nan si ou pa kapab pran swen li. Si ou siyen fòm sa a, ou ta dwe kenbe orijinal la ansanm ak lòt papye enpòtan yo. Ou ta dwe bay moun ki nonmen nan dokiman an kòm gadyen tanporè a yon kopi fòm nan tou.

Dènye testaman ak dispozisyon pou gadyen

Malgre chapit sa a te konsantre sou pwoblèm gad timoun ki parèt pandan yon pwosedi depòtasyon, li enpòtan anpil tou pou w planifye swen pitit ou lè w mouri. Sa a esansyèl si paran ki pa nan prizon an pa vivan oswa pa gen dwa gad.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Nan yon dènye volonte ak testaman, yon moun di kiyès ki dwe resevwa byen li lè li mouri. Yon dènye volonte ak testaman ka nonmen tou yon moun pou pran swen nenpòt timoun minè lè paran an mouri. Si yon moun marye epi li pataje gad fizik ak mari oswa madanm li, gadyen ki nonmen nan testaman an pa pran swen timoun yo sof si tou de mari oswa madanm yo mouri. Oubyen, si yon moun se sèl gadyen, gadyen an ka pran swen timoun yo touswit apre moun sa a mouri

Apre lanmò paran an, moun ki nonmen kòm gadyen nan testaman an ka bezwen fè yon petisyon bay tribinal ki apwopriye a pou yo nonmen li fòmèlman kòm gadyen. Testaman an ka sèvi kòm yon gid pou tribinal la pandan li ap decide kiyès ki dwe nonmen kòm gadyen timoun nan. Sepandan, desizyon final tribinal la anjeneral ap baze sou pi bon enterè timoun nan. Egzijans pou yon testaman valab varye de eta an eta; kidonk, li rekòmande pou konsilte yon avoka pou asire ke dokiman an prepare kòrèkteman.

Gadyenaj Rezèv ak Pouvwa Avoka

Kote sa pèmèt, paran yo ka chwazi tou pou bay yon lòt moun yon pwokirasyon oswa yon gadyenaj an atant. Akò sa yo pèmèt yon lòt moun pran swen timoun yo epi pran desizyon medikal oswa lekòl sèlman lè yon evènman espesifik rive nan lavni (pa egzanp, detansyon oswa depòtasyon). Pwosedi ki nesèsè pou etabli yon pouvwa avoka oswa yon gadyen an atant varye selon eta a. Yon fwa yo bay yo, pouvwa avoka oswa gadyen an atant ka revoke nenpòt ki lè pa paran an, kote lalwa eta a pèmèt sa.

Kontak ijans

Ou ta dwe prepare yon lis kontak ijans ki gen plizyè fason pou kontakte manm fanmi ki kritik, lekòl, founisè swen timoun ak swen sante, antrenè (elatriye) ak rezo sipò fanmi an. Pataje lis la ak kontak kle yo epi kenbe youn avè w.

Dosye medikal ak lekòl

Kenbe dosye medikal ak dosye lekòl aktyèl chak timoun òganize epi aksesib pou kontak ijans ou yo. Asire w pou enkli enfòmasyon kontak pou tout founisè swen sante medikal, dantè, ak konpòtman – enkli konseye ak espesyalis. Mande yon dosye vaksen ajou nan men pedyat ou epi dokimante klèman tout medikaman aktyèl, alèji ak plan tretman pou chak timoun. Remake kote medikaman aktyèl yo ye epi asire w ke yo byen make ak frekans ak dòz ki kòrèk la. Si pitit ou gen sèvis siplemantè, Plan Edikasyon Endividyalize (Individualized Education Plan, IEP) oswa plan akomodasyon (504) nan lekòl la, rasanble kopi ki pi resan yo nan yon sèl kote.

An jeneral:

- Diskite sou plan gad pou prepare tout fanmi an; epi
- Chèche lòt èd legal oswa lòt èd kote sa nesèsè.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Pwoteje Dwa Paran yo Pandan Detansyon

Seksyon sa a diskite kijan paran yo ka pwoteje dwa yo si yo arete yo pa Sèvis Imigrasyon ak Ladwàn Etazini (Immigration and Customs Enforcement, “ICE”), separe ak pitit yo, epi ap fè fas ak tan nan detansyon ak posiblite pou yo depòte yo.

Dwa paran se dwa ou genyen kòm yon paran pou pran desizyon sou byennèt pitit ou yo, tankou kiyès k ap pran swen yo ak kiyès yo ap viv avè l. Sonje: menm si ICE ap eseye depòte ou, ou toujou gen dwa pou pran desizyon sa yo pou pitit ou yo. Sa pa gen pwoblèm si timoun yo pa sitwayen ameriken—paran yo toujou gen dwa paran.

Menm si yo kenbe w, ou ka toujou defann tèt ou ak fòs kòm paran pitit ou yo, sitou si objektif final ou se reyini ak pitit ou yo oswa omwen kenbe yon relasyon avèk yo.

Etap Paran yo ka Pran si yo Detni

Si yo arete w, gen anpil chans ou pral vle

- (1) asire w ke pitit ou yo byen pran swen, epi
- (2) limite tan ou nan detansyon.

Seksyon sa a konsantre sou sa paran yo ka fè pou pitit yo, e li pa adrese kijan paran yo ka konbat pwòp ka imigrasyon yo. Pou kesyon sa a, ou ta dwe revize yon resous ki espesifik pou sijè sa a epi konsilte yon avoka imigrasyon.

Prepare w pou yon posib arestasyon nan men ICE

Pou prepare w pou yon posib arè pa ICE, kèlkeswa si pitit ou yo avèk ou nan moman sa a, ou ta dwe kenbe kopi oswa foto dokiman enpòtan yo avèk ou oswa sou telefòn ou ki montre ou gen pitit, espesyalman si pitit yo se sitwayen ameriken. Egzanp dokiman sa yo enkli:

- Sètifika nesans timoun nan sou telefòn;
- Prèw ke timoun nan se yon benefisyè Aksyon Difere pou Arive nan Anfans (Deferred Action for Childhood Arrivals, DACA), si sa aplikab; epi
- Dosye medikal oswa edikatif timoun nan.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Kounye a, ICE gen plis chans pou l lage moun li te arete yo si gen prèv ki montre moun sa a pa yon risk pou kouri epi li pa yon danje pou kominote li a. Genyen timoun ka montre sa.

Si ICE kanpe w, kèlkeswa si pitit ou yo avèk ou nan moman an, li enpòtan anpil pou w enfòme ICE ke:

- Ou gen timoun ki bezwen swen ou;
- Mande pou yo pa arete w pa ICE, epi fè konnen w ap konfòme w ak demann ICE yo; epi
- Ou bezwen rele yon moun k ap pran swen oswa yon lòt kontak ijans pou pran aranjanman pou swen pitit ou yo.

Si paran yo gen pitit yo avèk yo lè yo arete yo

Si ou gen pitit ou avèk ou lè ICE arete ou, ou ta dwe di ofisye ICE yo ke ou bezwen fè yon apèl imedyatman pou yon moun ki ka vin pran swen pitit ou anvan yon ajans pwoteksyon timoun pran yo anba gad.

ICE ta dwe pèmèt ou fè yon apèl konsa bay moun ou deziyen kòm moun k ap pran swen ou oswa kòm kontak ijans ou, pou w ka di moun sa a ke (1) ou nan gad ICE, epi (2) avèti l pou l swiv nenpòt plan ijans ou te prepare davans, oswa pou l swiv enstriksyon ou ba li nan moman sa a.

Si ICE refize ba ou dwa fè yon apèl, ou dwe di ofisye yo ankò e ankò ke ou dwe rele pou òganize plan pou pitit ou yo pou yo pa mete yo anba gad yon ajans pwoteksyon timoun. Menm si ICE toujou kenbe ou, ou ta dwe kontinye kominike bagay sa yo ak chak ofisye ICE ou rankontre pandan detansyon ou.

Si timoun yo pa ak paran yo lè paran yo arete

Si timoun ou yo pa avè w lè ICE arete w, ou dwe di ofisye ICE yo imedyatman ke ou gen timoun, epi ou bezwen fè yon apèl pou asire w ke timoun ou yo an sekirite epi yo byen pran swen.

Li posib ke w ap pase omwen yon jou oswa petèt kèk jou nan yon etablisman ICE pandan ICE ap deside kisa pou l fè konsènan ka w la. Ou ka gen aksè ki trè limite a yon telefòn, e ICE ka pa di w anyen sou sa k ap rive w. Si yo pa lage w, yo ka mennen w nan yon sant detansyon imigrasyon. Si sa rive, li toujou posib men gen mwens chans pou ICE lage ou. Omwen, ou ka pase ant kèk jou oswa plizyè semèn nan detansyon.

Kisa k ap pase si pèsonn pa vin chèche timoun yo lè paran yo arete?

Si ou pa kapab kontakte yon moun ki deziyen pou pran swen pitit ou yo oswa yon lòt zanmi oswa fanmi ou fè konfyans ki kapab pran swen yo touswit, nan pifò eta, yon ajans byennèt timoun leta oswa lokal ap pran gad pitit ou yo. Chak eta ak anpil lokalite (pa egzanp, vil oswa konte) gen ajans byennèt timoun. Ajans sa yo gen non tankou “Sèvis Pwoteksyon Timoun” (Child Protective Services), oswa “Depatman Timoun ak Fanmi” (Department of Children and Families). Ou ka konsilte yon annuè telefòn oswa fè yon rechèch sou Google pou detèmine ki ajans ki ka te pran oswa k ap chèche pran gad pitit ou yo si ajans lan pa kontakte ou dirèkteman.

Si w ap fè fas ak detansyon epi ou deja chwazi yon moun pou pran swen timoun yo, li enpòtan pou moun sa a kontakte ajans lokal la imedyatman pou mande ajans lan mete timoun yo anba swen li. Plis tan ki pase apre yon paran fin arete, se pi difisil pou yon lòt moun pase paran an jwenn aksè pou pran swen pitit li yo, epi se mwens chans pou swen pitit yo rete yon zafè prive ant paran an ak yon moun ki deziyen pou bay swen. Kidonk, li enpòtan pou w kontinye eseye kontakte yon moun k ap okipe w oswa yon lòt zanmi/fanmi jiskaske w rive jwenn yon moun.

Ou dwe sonje ke nenpòt moun k ap bay swen, ansanm ak tout granmoun k ap viv nan menm kay ak moun k ap bay swen an, ka sibi yon verifikasyon dosye kriminel ansanm ak yon verifikasyon nan rejis abi sou timoun. Genyen yon kondanasyon kriminel nan tan lontan ka diskalifye yon moun pou pran gad timoun yo, menm si ou te chwazi yon moun espesifik klèman kòm moun k ap pran swen yo.

Si pa gen okenn moun ki pran swen timoun nan ki parèt oswa ki idantifye, ajans lan ka kòmanse yon pwosedi pou byennèt timoun pou detèmine kote timoun nan pral viv.

Pwosedi pou byennèt timoun

Yon fwa yon ajans pran gad yon timoun, ajans lan ka eseye idantifye yon fanmi oswa yon zanmi ki dispoze pran swen timoun nan. Sepandan, si yon ajans pran yon timoun anba gad li epi li pa ka jwenn yon moun pou pran swen timoun nan, ajans lan ap pwobableman eseye mete timoun nan swen fòstè. Yon paran kiltivatè se yon moun ki resevwa fòmasyon epi ki gen lisans pou pran swen timoun ke paran yo pa disponib oswa pa kapab pran swen yo. Pafwa, yo ka mete timoun ki pi gran yo nan yon kay gwoup, ki se yon kay kote plizyè timoun ki pi gran ap viv ansanm ak youn oswa plizyè adilt ki fòme ki sipèvize yo epi pran swen yo.

Si yon ajans byennèt timoun pran gad yon timoun epi li pa kapab jwenn yon moun ki konnen pou pran swen li imedyatman, li anjeneral ap depoze yon petisyon byento apre li fin pran gad timoun nan. Sa a kòmanse sa yo rele yon “pwosedi neglijan,” oswa “pwosedi byennèt timoun,” menm si non an ka diferan selon eta kote timoun nan ye.

- Objektif yon pwosedi neglijan se detèmine kote yon timoun pral viv, e li fèt devan tribinal la (anjeneral tribinal fanmi oswa tribinal jivenil), men pwosesis la ap diferan selon eta a.
- Kòm paran, ou ka gen dwa pou gen yon avoka ke tribinal la nonmen pou reprezante ou pandan pwosedi neglijan lan.
- Li posib tou pou timoun nan jwenn yon avoka oswa yon lòt fòm gadyen pou reprezante enterè li.
- Ajans lan gen anpil chans pou l asiyen tou yon travayè sosyal, ki pral rapòte bay jij k ap okipe dosye pitit la sou paran an ak pitit la. Yon travayè sosyal anjeneral gen pouvwa pou fè rekòmandasyon sou sa ki ta dwe rive yon timoun, kidonk li enpòtan pou kenbe bon relasyon ak travayè sosyal ou yo epi kominike souvan, pou travayè sosyal la konnen sa ou vle pou timoun yo li reprezante.

Nan diferan sikonstans, tribinal k ap okipe ka yon timoun ta fè paran timoun nan konnen tout odyans yo, epi paran an ta ka patisipe nan pwosesis tribinal la. Si yon paran arete, tribinal yo ka bay yon “writ” pou mennen paran sa a devan tribinal la oswa, si gen enkyetid sou sekirite oswa sou sekirite piblik, pran dispozisyon pou paran an patisipe nan odyans lan a distans. Sepandan, si tribinal la pa konnen ke paran an te arete, li ka pa

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

voye avi pou odyans la nan adrès ki kòrèk la. Anplis, li ka difisil pou patisipe nan odyans lan si yon paran arete nan yon lòt eta kote tribinal la pa ye.¹

Remake ke odyans lan ap toujou fèt menm si yon paran pa resevwa yon avi sou odyans lan, oswa si paran an pa kapab asiste odyans lan. Si yon paran rate yon odyans, menm si rezon yo pa nan kontwòl li, tribinal la ap pran yon desizyon sou yon timoun san paran an la pou di tribinal la sa li vle. Se poutèt sa li enpòtan pou paran yo fè tout sa yo kapab pou kominike ak tribinal la, ak travayè sosyal la ak avoka yo, osi byen ke ak pitit yo, pandan pwosedi pou byennèt timoun yo ap dewoule.

Wè timoun yo pandan paran yo an detansyon

ICE dwe fasilite vizit regilye ant yon paran ki detni ak pitit minè paran an. Sa pa ta dwe gen pwoblèm si timoun nan pa gen yon nimewo Sekirite Sosyal oswa si li pa sitwayen Etazini, menm si granmoun yo ka oblije bay dat nesans yo ak nimewo Sekirite Sosyal yo epi ICE dwe apwouve yo anvan vizit la. Si paran an detni nan yon etablisman kote pa gen dispozisyon pou vizit kontak ak timoun minè, ICE dwe òganize yon vizit kontak ant paran detni a ak pitit li ki minè nan premye 30 jou detansyon paran an, si paran detni a mande sa. Apre premye 30 jou detansyon yon paran nan yon etablisman ki pa gen dispozisyon pou vizit kontak ak timoun minè, ICE dwe konsidere demann yon paran ki detni pou transfere l nan yon etablisman ki pèmèt vizit kontak ak timoun minè. Si transfè a pa apwouve, ICE dwe pèmèt vizit chak mwa ant paran ki detni a ak pitit minè li yo. Si vizit an pèsòn ant yon paran ki an detansyon ak pitit li yo pa pratik, ICE ka pèmèt vizit vityèl oswa telekonferans.

Sepandan, si gen yon pwosedi byennèt timoun k ap dewoule, si yon timoun ka vizite yon paran nan yon etablisman detansyon ap pwobableman depann de jij k ap okipe ka a. Desizyon an ka baze sou sa jij la kwè ki nan pi bon enterè timoun nan. Pa egzanp, pou kèk timoun, li ta ka difisil pou yo wè yon paran nan yon etablisman detansyon. Si paran yo vle pitit yo vizite yo, yo ta dwe di avoka yo ak/oswa travayè sosyal yo, si yo gen youn. Sonje byen ke vizit pa telefòn se yon lòt opsyon ke tribinal la ta ka òdone. Menm si paran yo pa ka vizite, yo ka ekri lèt bay pitit yo pou rete an kontak.

¹ Dapre Fèy enfòmasyon sou Byennèt Timoun &, Gadyen ak lòt moun ki konsène yo:

Direktiv Enterè Paran (Parental Interests Directive, PID) pèmèt Moun Kouvri yo parèt an pèsòn nan tribinal fanmi oswa nan pwosedi pou byennèt timoun lè sa nesèsè pou kenbe oswa rekiperè gad timoun minè oswa granmoun enkapasite (depandan). Si transpò a prezante enkyetid sou sekirite ak/oswa sekirite piblik, oswa si li gen yon enpak negatif sou bezwen misyon an, pèsònèl etablisman an ap idantifye lòt mwayen pou patisipe, tankou patisipasyon pa telefòn, videyo oswa telekonferans estanda, lè sa posib sou plan teknolojik. Anplis patisipasyon nan tribinal, ICE ap fasilite patisipasyon a distans nan tribinal oswa nan sèvis, pwogram, oswa fòmasyon ki obligatwa pou byennèt timoun.

Kijan Paran ki te Detni Kapab Pran Mezi pou Pwoteje Dwa Parantaj Yo

Ou dwe jwe yon wòl aktif pou pwoteje dwa ou kòm paran, menm lè yo kenbe ou an detansyon epi ou ka fè fas ak depòtasyon. Men kèk etap espesifik ou ka pran:

Rete patisipe nan lavi pitit ou yo

Li enpòtan anpil pou w fè tout sa w kapab pou w rete patisipe otan sa posib nan lavi pitit ou yo, sa gen ladan l pran desizyon sou nenpòt pwoblèm medikal oswa edikatif. Li ta dwe klè pou tout moun ki enplike nan ka ou a ke ou aktifman patisipe nan pran swen pitit ou yo, menm pandan ou nan detansyon. Ou ta dwe rele pitit ou yo regilyèman, epi ekri yo lèt. Kominikasyon ak travayè sosyal yo enpòtan tou, ansanm ak fè yon gwo efò pou w wè pitit ou yo menm lè w anba detansyon.

Ou ta dwe fè moun konnen kote ou ye

Si yo arete w, ou dwe asire w ke otan moun ke posib konnen kote w ye ak kijan pou yo kontakte w. Ou ta dwe fè tout efò pou kontakte yon moun ki deziyen pou pran swen ou, fanmi ak zanmi, epi asire w pou di yo bay kote ou ye bay nenpòt tribinal oswa ajans ki ka gen wòl nan deside kiyès k ap gen gad pitit ou yo. Si yo asiyen yon travayè sosyal pou ou sou non tribinal la, ou dwe asire w ke travayè sosyal la konprann sityasyon ou epi ke yo kenbe ou.

Enfòmasyon itil ou ka kominike gen ladan:

- Nimewo etranje w la (“Nimewo A”) y ap ba w la;
- Non ofisye depòtasyon ou a; ak
- Non ak adrès etablisman kote yo kenbe w la, ansanm ak yon nimewo telefòn pou asire w resevwa avi sou odyans nan tribinal.

Sistèm pou lokalize detni sou entènèt ICE a [Sistèm Lokalizatè Detni Anliy ICE](#) ka itilize tou pou lokalize yon moun ki anba gad ICE kounye a, oswa ki te libere anba gad ICE pou nenpòt rezon nan 60 dènye jou yo.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Kontakte ajans byennèt timoun leta oswa lokal ou a epi verifye kote pitit ou yo ye

Si ou panse pitit ou yo pa ak yon zanmi oswa yon manm fanmi epi yo ta ka anba gad yon ajans leta oswa lokal, ou ta dwe pale ak ofisyè depòtasyon ou a epi mande pou kontakte ajans lan touswit. Li ka difisil pou ajans yo jwenn yon paran ki arete, kidonk li enpòtan anpil pou kontakte ajans lan dirèkteman. Anpil ajans gen yon liy dirèk paran yo ka rele.

Lè w ap rele, ou ta dwe:

- Bay non ou konplè epi idantifye tèt ou kòm paran an;
- Bay non konplè ak dat nesans tout timoun yo;
- Explike ke ou nan detansyon imigrasyon epi ou kwè ke pitit ou yo ka nan gad ajans lan;
- Fè yo konnen klèman se yon sitiyasyon ijans, e ou bezwen konnen si ajans lan gen yon dosye ki louvri pou yo ka kontakte pitit ou yo touswit;
- Bay non ak enfòmasyon kontak moun ki deziye pou pran swen timoun yo, si ou gen youn, oswa, si ou pa gen youn, bay non ak enfòmasyon kontak yon lòt zanmi oswa fanmi ou fè konfyans ke ou panse ki pral dispoze epi kapab pran swen pitit ou yo;
- Bay nimewo etranje ou, non ak adrès sant detansyon kote ou ye a; epi
- Chèche konnen si gen yon nimewo ka ki disponib pou ka pitit ou a.

Si ou pa ka rele ajans lan ou menm, moun ki deziye pou pran swen ou a oswa yon fanmi oswa zanmi ta dwe rele pou ou epi bay tout menm enfòmasyon ki dekri pi wo a.

Mande yon avoka

Ou ta dwe konsidere gen yon avoka pou reprezante ou nan odyans pandan detansyon yo. Si ou pa kapab peye yon avoka, ou ka mande pou yo ba ou yon avoka. Tribinal la ka mande enfòmasyon sou revni ou ak nenpòt pwopriyete ou ka genyen. Ou ta dwe pare pou bay enfòmasyon konsa. Anplis avoka tribinal la bay, ou ka pale ak founisè èd legal san bi likratif ki bay sèvis legal gratis.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Yon fwa ou gen yon avoka, ou ta dwe rete an kontak avèk li. Si avoka w pa reponn lè w rele, ou ta dwe toujou kite yon mesaj. Ou ta dwe toujou ekri dat ak lè ou te rele avoka ou, epi note si ou te kite yon mesaj.

Ou ta dwe asire w ke ofisyèl k ap okipe dosye depòtasyon w la konnen enkyetid ou genyen sou gad pitit ou

Ou ta dwe tou di ofisyè depòtasyon ou a ak jij imigrasyon k ap okipe ka ou a ke pitit ou a deja nan swen fòstè oswa li ka mete l la, epi eksprime volonte ou sou fason yo ta dwe pran swen pitit ou a si yo depòte ou. Ou ta dwe fè tout sa w kapab pou asire w ke ofisyèl k ap okipe dosye depòtasyon w la konnen sityasyon an epi ke yo dokimante l nan dosye tribinal la.

Mande yon entèprèt

Si lang manman w pa angle, ou ka mande pou yo ba w yon entèprèt nan nenpòt odyans ki gen rapò ak pitit ou yo.

Ou ta dwe kontakte konsila yo

Konsila ou a ka kapab ba ou enfòmasyon oswa petèt defann ou.

Opsyon pou Paran k ap Fè Fas ak Depòtasyon

Ou ka oblije decide si w ap mennen pitit ou yo nan peyi lakay ou oswa si w ap kite yo Ozetazini. Sa a se yon desizyon difisil, e rezilta a ka depann sou plizyè faktè, tankou kiyès ki gen gad timoun yo, e si plis pase yon moun gen gad, si yo dakò sou kote timoun nan ta dwe viv.

Pote yon Timoun avèk Ou lè w ap Depòte

Anpil faktè afekte si yon paran ka mennen yon timoun avè lè y ap depòte l. Premyeman, si yon paran nan detansyon vle pote yon timoun avè l apre depòtasyon, li dwe asire ofisyè depòtasyon an ak jij imigrasyon an konnen sa. Pwochen etap paran an depann de si timoun nan nan swen fòstè oswa anba gad yon lòt moun, epi de si timoun nan gen dokiman ki apwopriye pou vwayaje.

Gadyenaj

Si pitit ou a nan swen fòstè, li seksyon ki anwo a sou “Pwosedi Byennèt Timoun.” Ou ta dwe asire w ke jij tribinal fanmi an, travayè sosyal la, travayè sosyal timoun nan ak nenpòt lòt ofisyèl oswa avoka ki enplike nan ka byennèt timoun nan oswa nenpòt ka imigrasyon konnen ke ou vle pote pitit ou avè w lè yo depòte w. Ou ta dwe mande tou pou yo reyini ou ak pitit ou nan ayewopò a anvan ou kite peyi a.

Gadyenaj pataje oswa dwa pou vizite

Si ou pataje gad legal timoun nan, kapasite ou pou mennen timoun nan soti Ozetazini ka depann de si ou ka jwenn swa pèmisyon lòt paran an oswa pèmisyon yon tribinal. Si lòt paran an dakò pou timoun nan ale avè w, toulede paran yo ta dwe konsidere ekri akò sa a epi fè siyen nou yo devan yon notè. Ou ta dwe kenbe yon kopi dokiman sa a ekri nan yon kote ki an sekirite epi pote lèt la avè w pandan w ap vwayaje.

Si lòt paran an pa vle timoun nan kite Etazini, ou ka bezwen jwenn yon lòd tribinal ki pèmèt yo mennen timoun nan deyò peyi a. Paske rezilta pwobab ka a ap depann de anpil faktè, ou ta dwe kontakte yon avoka dwa fanmi pou jwenn èd.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Timoun k ap vwayaje sou avyon

Kèk konpayi avyon mande dokiman espesyal pou yon timoun minè k ap vwayaje ak sèlman yon paran ki gen gad legal. Ou ta dwe kontakte konpayi avyon an pou jwenn detay sou sa ki ka nesèsè pou vwayaje poukont ou ak timoun nan. Ou ka bezwen montre youn nan sa ki annapre yo:

- (a) yon lèt otorizasyon notarye ki soti nan men lòt paran timoun nan;
- (b) yon lòd tribinal ki montre ou se sèl gadyen an; oswa
- (c) sètifika nesans timoun nan ki montre ou se sèl gadyen an.

Anplis, si w ap vwayaje aletranje, w ap bezwen montre paspò timoun nan.

(Pou enfòmasyon sou kijan pou jwenn paspò yon timoun, tanpri li seksyon

“Paspò Timoun” ki anwo a.) Si timoun nan fèt Ozetazini, ou ta dwe asire w ke li gen dokiman enpòtan tankou sètifika nesans, kat sekirite sosyal ak paspò anvan ou kite peyi a ak pitit ou. Peyi destinasyon an ka enpoze kondisyon adisyonèl. Ou ka jwenn yon lis anbasad ak kondisyon pou antre sou sit entènèt Depatman Deta a oswa lè rele anbasad konsène a. Enfòmasyon kontak pou Anbasad Etazini yo disponib isit la: <https://www.usembassy.gov/>.

Nòt: Egzijans dokiman yon konpayi avyon pou timoun minè yo aplike tou si timoun nan ap vwayaje ak yon gadyen. Anplis dokiman idantifikasyon timoun nan, gadyen an ap gen pou l montre swa: (a) yon lòd tribinal ki bay moun sa a gadyen legal; oswa (b) yon lèt notarye siyen pa paran yo ki bay gadyen an pèmisyon pou vwayaje ak timoun nan, souvan rele “lèt konsantman paran.” U.S. Customs and Border Protection Agency rekòmande pou yon lèt konsantman paran an Angle, notarye, ki gen mwens pase yon ane, epi ki gen enfòmasyon sa yo:

- *Kiyès*
- *Lè*
- *Kisa*
- *Poukisa*
- *Kote*
- *Enfòmasyon kontak pou paran ki absan an*

Si yon timoun gen dwa vwayaje poukont li depann de laj timoun nan ak konpayi avyon an. Nan okenn sikonstans yon timoun ki poko gen senk an pa ka vwayaje poukont li. Pou timoun ki gen laj ant senk ak dizwit an, kontakte konpayi avyon an pou jwenn detay sou règ li yo konsènan pasaje timoun. Timoun nan ka vwayaje poukont li sèlman sou sèten vòl, nan sèten sikonstans, si li gen yon lèt notarye ki soti nan men gadyen legal timoun nan.

Reini yon timoun ak paran li ki te depòte apre depòtasyon

Si ou te jwenn yon gadyen tanporè pou pitit ou anvan depòtasyon, gadyen an ka ede pitit la jwenn papyè ki nesèsè pou vwayaje deyò peyi a epi rankontre ou. Pou plis enfòmasyon sou gadyen tanporè ak kapasite yo pou aji kòm yon gadyen legal, tanpri li seksyon “Ki sa ki yon gadyen tanporè?” ki anwo a. Sepandan, gadyen tanporè a pa gen okenn obligasyon pou l fè sa si li chwazi pa ede timoun nan deplase.

Kenbe Timoun nan Ozetazini Lè yo Depòte Yon Paran

Timoun minè yo bezwen yon gadyen legal pou pran desizyon sou zafè tankou swen medikal, edikasyon ak vwayaj. Pou rezon sa a, yon paran ki ap fè fas ak depòtasyon e ki vle pitit li rete Ozetazini ta dwe chèche pou yo nonmen yon gadyen oswa yon lòt koutiyan legal pou pitit la.

Chanje gad yon timoun apre yo fin depòte paran ki gen gad la

Si yon paran vle chanje yon lòd gad apre depòtasyon, li ka bezwen pase pa sistèm tribinal Etazini an. Si toulede paran yo pa Ozetazini, yon moun ki nan peyi a ta ka fè yon petisyon pou yo nonmen li kòm gadyen, epi paran ki absan yo ta ka bay konsantman yo. Si se sèlman youn nan paran yo ki deyò Etazini, yo ka dakò pou bay lòt paran an ki nan Etazini gad pitit la. Pou fè sa, paran ki Ozetazini an ka depoze yon aksyon modifikasyon devan tribinal la, epi paran ki pa prezan an ka konsanti ak aksyon modifikasyon an depi deyò Etazini.

Emansipasyon yon timoun ki pi gran

Gen kèk eta ki pèmèt tou timoun ki pi gran (an jeneral ki gen plis pase 16 an) vin emansipe. Yon timoun emansipe gen dwa pran pwòp desizyon li sou edikasyon, tretman medikal, vwayaj, ak zafè legal—sa vle di desizyon yon paran oswa yon gadyen ta pran jiskaske timoun nan vin yon adilt. Kidonk, emansipasyon ka bay yon timoun ki pi gran yon fason pou l viv poukont li, olye pou l rete anba gad leta, lè yo arete oswa depòte paran timoun nan. Pou vin emansipe, yon timoun ka bezwen depoze yon petisyon nan tribinal fanmi ki esplike poukisa emansipasyon nan pi bon enterè li epi ki montre li endepandan finansyèman. Paske emansipasyon an ap jeneralman mete fen nan dwa paran yo, paran yo ak timoun nan ta dwe konsidere opsyon sa a ak anpil atansyon. Yo ta dwe konsidere tou pale ak yon avoka, paske lwa ak pwosesis pou emansipasyon varye de eta an eta.

Baryè yon fanmi imigran ka rankontre nan tribinal

Fanmi imigran k ap jere pwoblèm fanmi nan tribinal ka fè fas ak plizyè difikilte. Kèk nan obstak potansyèl sa yo diskite anba a.

Jwenn yon entèprèt ak/oswa yon tradiktè

Nan kèk ka, youn nan pi gwo defi pou asire swen apwopriye pou yon timoun se kominikasyon efikas ak otorite tankou travayè sosyal oswa yon jij. Si ou pa pale angle, li enpòtan pou jwenn yon moun pou entèprete ak/oswa tradui dokiman yo.

Kèk eta ap bay sèvis entèpretasyon ak tradiksyon pou paran k ap jere sèvis pou timoun oswa sistèm tribinal la. Pa egzanp, kèk tribinal nan Kalifòni ap bay entèprèt pou odyans ki gen rapò ak Sèvis Sipò Timoun nan ka lalwa fanmi. Kit leta bay sèvis entèpretasyon ak tradiksyon oswa pa, ou ta dwe konsidere jwenn pwòp entèprèt oswa tradiktè ou kounye a, pou enfòmasyon yo disponib fasilman si yon ijans rive. Si w ap gen difikilte pou jwenn yon entèprèt ak/oswa yon tradiktè, li ka posib pou jwenn yon entèprèt/tradiktè atravè yon òganizasyon kominotè oswa relijye ki bay sèvis pou imigran.

Jwenn Founisè Sèvis Legal oswa Lòt Avoka nan Dwa Fanmi

Nan chak eta gen òganizasyon ki bay sèvis legal gratis pou moun ki gen ti revni, men règ elijibilite yo varye. Anplis de sa, imigran yo ka rankontre baryè pou jwenn aksè ak asistans legal ak lòt kalite asistans nan kèk zòn nan peyi a. Pa egzanp, kèk founisè sèvis legal klèman deklare sou sit entènèt yo ak nan materyèl pwomosyonèl yo ke yo pap ede imigran san papye akòz egzijans regilasyon federal yo. Sepandan, nan kèk ka, gen eksepsyon pou imigran ki viktim vyolans domestik. Kidonk, lè w ap kontakte yon founisè sèvis legal, ou ta dwe mande si yo mande prèv rezidans legal.

Nan kèk vil gen òganizasyon ki konsantre espesyalman sou pwoblèm legal pou imigran. Si ou pa kapab peye yon avoka, li ka posib pou jwenn yon avoka oswa yon reprezantan atravè òganizasyon sa yo. Anjeneral, se pa yon obligasyon legal pou yon paran gen yon avoka pandan yon pwosedi nan tribinal familyal, men li rekòmande anpil pou travay ak yon avoka si sa posib, espesyalman lè w ap evalye opsyon ou yo pou pwoteje pitit ou yo si yo arete w oswa si yo depòte w.

Polis imigrasyon ki pa favorab nan odyans gad timoun

Estatè imigrasyon ka pran an konsiderasyon lè yon tribinal ap konsidere si bon enterè yon timoun. Li posib ke yon tribinal konsidere estatè imigrasyon san dokiman yon potansyèl gadyen kòm yon faktè ki pa nan pi bon enterè timoun nan epi li ka refize bay moun sa a gad timoun nan. Ou ta dwe pran pwoblèm sa a an konsiderasyon lè w ap detèmine kiyès pou nonmen kòm gadyen timoun nan oswa kiyès ki ka ap chèche gad timoun nan.

2. Byen ak Avantaj Timoun Minè

Imigran yo ka kenbe, nan kapasite kòm yon “koutye” oswa “trustee,” byen pou yon timoun ki sitwayen ameriken (“timoun sitwayen”) nan espwa ke timoun sitwayen an ap gen plis kapasite pou pwoteje byen yo anba lwa ameriken. Imigran yo ka genyen tou byen enpòtan sou pwòp non yo ke yo ta renmen kite pou pitit sitwayen yo lè yo depòte yo. Seksyon sa a mete aksan sou kèk pwoblèm ki gen rapò ak pwoteksyon byen pou benefis yon pitit sitwayen (oswa plizyè pitit) epi li bay konsèy jeneral, ki gen ladan:

Efè Depòtasyon sou Byen Pitit Ou ak Konsiderasyon Jeneral pou Pwoteje Byen sa yo ► Konsiderasyon Espesifik pou Pwoteje Sèten Byen Kouran ► Dezantrelwa sou Pwopriyete ki vize ► Lis verifikasyon: Byen ak Avantaj Timoun Minè

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Efè Depòtasyon sou Byen Pitit Ou ak Konsiderasyon Jeneral pou Pwoteje Byen sa yo

An jeneral, timoun minè (sa yo ki poko gen 18 an, selon lwa eta a) pa ka posede pwopriyete paske yo poko gen laj ase pou antre nan kontra legal. Kidonk, pwopriyete ki nan posesyon yon minè anjeneral se yon paran ki posede li. Depòtasyon yon paran ka konsa deranje posesyon oswa itilizasyon pwopriyete pitit la, enkli aksè a yon kont labank, yon machin, yon kay, ak lòt byen pèsònèl. Pandan ou ta dwe konsidere bay yon moun ou fè konfyans pouwva avoka ki pral rete Ozetazini pou jere zafè finansye ou si yo ta depòte w, ou ta ka konsidere tou transfere byen pou benefis pitit ou ki sitwayen. Menm jan an tou, si kounye a ou kenbe pwopriyete pou benefis pitit ou ki minè, ou ta dwe konsidere transfere gad legal la oswa founisè konfyans lan bay yon moun ki pral rete Ozetazini si yo depòte ou. Lè byen yo kounye a kenbe an fòd pou pitit sitwayen an epi administratè fòd la pa sijè a depòtasyon, li ka pa nesèsè pou pran aksyon.

Lwa sou Transfè Inifòm pou Minè

Chak eta adopte yon fòm Lwa Inifòm sou Transfè pou Minè (Uniform Transfers to Minors Act, UTMA). UTMA a pèmèt transfè yon gran varyete pwopriyete—ki gen ladan pwopriyete reyèl oswa pèsònèl, ak pwopriyete tanjib oswa entanjib—bay yon kèsye pou benefis yon minè.

Transfè ki fèt anba UTMA yo pa ka ranvèse e yo kite donatè a san okenn dwa legal oswa ekitab sou pwopriyete a. Pwopriyete a transfere “tit legal” pwopriyete a bay yon adilt (gadyen) pandan minè a kenbe “tit ekitab.” Tit ekitab vle di ke timoun nan jwenn benefis pwopriyete a men li pa ka vann oswa ipoteke pwopriyete a jiskaske li vin yon adilt legal.

Kustò a gen gwo pouvwa pou itilize byen yo pou timoun nan. Pa egzanp, moun k ap okipe timoun nan ka itilize lajan an pou peye lwaye timoun nan, sèvis piblik, peman machin ak bòdwo reparasyon, aktivite, ak lajan pou depans, anplis depans tankou edikasyon ak swen medikal. Sepandan, moun ki gen gad la gen yon devwa fidisyè anvè timoun nan “pou jere lajan yo jan yon moun ki saj ta fè si se pwopriyete yon lòt moun li t ap jere.” Kidonk, gad la ka responsab pèsònèlman pou pèt pwopriyete timoun nan si yo jwenn li te aji san prekosyon. Anjeneral, timoun nan gen dwa pou mande yon kont, sa ki mande pou moun k ap okipe l la dokimante sa k rive pwopriyete timoun nan. Pifò lwa nan eta yo di ke yon kont ki anba UTMA dwe remèt bay timoun nan lè li vin gen 21 an. Nan kèk eta, sa ka pwolonje jiska laj 25 an.

Akò UTMA yo popilè paske yo ka fèt ak yon ekriti senp, yo ka nonmen adilt adisyonèl kòm gadyen ranplasan, e jeneralman yo pa bezwen yon avoka. Sepandan, pou Lwa Eta sou Transfè pou Minè (Transfers to Minors Act, TMA) aplike sou yon transfè, akò a dwe

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

eksplisitman deklare ke li fèt dapre TMA eta a. Byen yo ka idantifye pa yon deskripsyon jeneral, men pwopriyete ki pa enkli nan dokiman an oswa ki pa byen idantifye p ap transfere.

Kòm yon règ jeneral, kont kèsye ki anba TMA a pa ta dwe itilize pou gwo kado oswa pou yon seri kado ki pral ogmante avèk letan. Kont UTMA yo pa garanti ke lajan yo pral itilize pou yon objektif espesifik, e tout kantite lajan ki nan kont lan pral transfere bay timoun nan pou li itilize san okenn restriksyon lè li rive nan laj matirite. Epitou, lè yo transfere yon kantite byen ki enpòtan—plis pase kèk milye dola—nan yon akò TMA, tribinal yo ka entèveni pou kreye yon trust pou jere byen yo. Tribinal yo ka egzije investisman byen yo pou jwenn yon retou pita, oswa kreye yon kont “bloke” ki pèmèt retrè sèlman pa lòd tribinal.

Fidisi, Gadyenaj, ak Konsèvatè

Lwa leta a prevwa tou kreyasyon aranjman ki pi fòmèl pou jesyon byen yo, tankou: konfyans; kont oswa dokiman tit ki siyen ansanm; gadyenaj; oswa konsèvatè. Aranjman sa yo anjeneral pi apwopriye pou byen ki gen gwo valè oswa lè yo vle plan ki pi konplèks pou anpeche pwopriyete a transfere bay pitit ou ki sitwayen imedyatman lè li rive nan laj matirite (anjeneral 21 an), oswa lè yo kreye restriksyon espesyal pou itilize byen yo pou yon objektif espesifik (pa egzanzp, edikasyon).

Lè paran k ap pati a se gadyen an oswa administratè a

Si w ap fè fas ak depòtasyon epi ou se gadyen oswa administratè byen pitit ou a, e pitit ou a ap rete Ozetazini, ou ta dwe gen yon lòt gadyen ki nonmen pou kontwole ak pwoteje byen yo. Si yo te nonmen yon gadyen altènatif nan dokiman orijinal la, li ka senpleman pran wòl gadyen an. Nan Kalifòni, si timoun nan gen 14 an, li ka nonmen yon nouvo gadyen ki se yon manm fanmi timoun nan. Lòt eta yo ka gen règ ki sanble oswa ki anplis. Pou lòt sitiyasyon, tribinal la ka bezwen apwouve nouvo gadyen an oswa nouvo administratè a, selon byen yo ak nati konfyans lan oswa pwopriyete anba gad la.

Si pitit ou ap kite Etazini avèk ou e ou se administratè byen li yo, ou ta dwe konsilte yon avoka ki gen eksperyans nan domèn sa a anvan ou vann byen yo pou lajan kach epi pote yo deyò peyi a. Kòm fidisye oswa kèsye, ou gen obligasyon pou pwoteje byen pitit ou a, e egzijans espesifik pou pwoteksyon an ap varye selon detay aranjman orijinal la. Règleman espesifik eta yo ka varye.

Restriksyon sou Transfè

Lòt lwa, tankou sa yo ki gouvènè transfè valè mobil oswa investisman, ka mande aksyon adisyonèl pou yon transfè ka efikas e fòse. Nan yon efò pou pwoteje pi gwo kantite

pwopriyete posib, ou ta dwe vize enkli tout pwopriyete potansyèl nan yon transfè, konnen ke kèk transfè ka afekte pa lòt lwa.

Taks

An jeneral, gen règ taks espesyal ki aplike pou byen minè yo posede. Nan kèk sikonstans, yon minè ap peye taks selon to taks paran an oswa gadyen an, epi nan lòt sikonstans, eksepsyon espesyal ak to taks espesyal ka aplike. Si byen minè a pwodui yon revni oswa yon benefis kapital ki depase yon sèten kantite, fòk peye taks. Anplis, to taks yo chanje regilyèman.

Responsablite pèsònèl

Transfè kèk byen (pa egzanp, byen imobilye ak machin) ka kreye responsablite pèsònèl. Pa egzanp, reklamasyon pou blesi pèsònèl ka fèt kont pwopriyetè yon machin oswa yon pwopriyete menm lè pwopriyetè a se yon minè.

Emansipasyon

Emansipasyon se pwosesis legal kote yon minè, anjeneral ki pa gen mwens pase 16 an, ka fè yon petisyon devan yon tribinal pou yo rekonèt li legalman kòm yon adilt. Yon minè emansipe ka posede byen nèt epi siyen kontra ki gen fòs lalwa. Akòz gravite lòd la, minè a dwe demontre ke li gen ase matirite pou jere pwòp zafè finansye ak sante li. Si pitit ou ki sitwayen an jwenn sipò nan men fanmi ak zanmi ki pral rete Ozetazini, emansipasyon ka pa nesesè. Sepandan, nan kèk ka, emansipasyon evite itilizasyon yon gadyen pou transfere pwopriyete oswa kreye yon konfyans.

Konsiderasyon Espesifik pou Pwoteje Sèten Byen Komen

Sa ki annapre a bay konsiderasyon espesifik pou pwoteje sèten byen komen. Sa a pa yon lis konplè, epi ou ta dwe fè yon envantè tout byen posib, pa sèlman sa yo ki site anba a, epi eseye detèmine kijan chak byen pral jere si yo depòte ou. Si sa posib, ou ta dwe konsilte yon avoka pou jwenn konsèy sou lwa pwopriyete ki espesifik pou eta a.

Byen pèsònèl

Pitit ou a ka akeri lòt byen pèsònèl ki gen valè, tankou bijou, òdinatè, aparèy elektwonik, ak lòt pwodwi konsomatè. Legalman, tip pwopriyete sa a anjeneral posede pa ou kòm paran oswa gadyen timoun nan. Malgre yon minè ka posede byen pèsònèl nan kèk sikonstans, jeneralman li pa gen laj ase pou antre nan kontra legal ki gen rapò ak byen an oswa pou egzèse tout dwa ki asosye ak posesyon byen an. UTMA a pèmèt transfè prèske tout byen pèsònèl bay yon kèsye pou benefis timoun nan. Lè w ap konsidere ki pwopriyete pou enkli nan yon transfè anba UTMA oswa nan kad kreyasyon yon trust, ou ta dwe panse lajman sou tout byen ak pwopriyete pèsònèl, tankou telefòn mobil, kado, kat salè oswa lòt kat prepeye. Pwopriyete ki pa dekri pap transfere.

Kont Labank

Bank ak lòt enstitisyon finansye (tankou inyon kredi) ka resevwa yon charte anba lwa leta oswa lwa federal. Kidonk, lwa ki konsène pwopriyete kont yo varye selon enstitisyon finansye yo. An jeneral, sepandan, si ou se yon ko-titilè kont ak pitit ou ki sitwayen epi ou ap fè fas ak depòtasyon, ou ta dwe konsidere modifye kont lan oswa transfere lajan yo nan yon kont ki pèmèt yon lòt adilt ou fè konfyans sèvi kòm gadyen. Enstitisyon an gen anpil chans pou l gen yon fòm espesyal yo itilize pou ajiste pwopriyete a.

Nan anpil ka, kont labank pou minè yo reflekte UTMA a. Kont yo kenbe pa “(adilt la) kòm koutisyon pou (minè a) dapre Lwa Inifòm sou Transfè pou Minè nan (eta ki aplikab la).” Yon fwa yo louvri kont lan, li vin imedyatman pwopriyete minè a e yo pa ka anile l. Kont lan transfere otomatikman bay minè a lè li rive nan laj adilt, epi yon gadyen ka sèvi ak lajan ki nan kont lan sèlman pou benefis minè a.

Kat kredi

An jeneral, konpayi kat kredi Ozetazini pa bay kat kredi bay minè kòm titilè prensipal kont lan. Sepandan, konpayi kat kredi yo ka bay kat kredi pou minè kòm itilizatè otorize sou kont yon adilt, lè adilt la responsab pou peye tout dèt ki fèt sou kont lan. Transfer kont lan pwobableman entèdi pa akò manm kat adilt la. Si yo depòte w, pitit ou a kontinye itilize kat kredi w la ka gen konsekans negatif si yo pa peye dèt ki fèt yo. Si ou vle pitit ou gen aksè a kredi, li ta dwe vin yon itilizatè otorize sou kont ou (si ou kenbe kont kat kredi ou a louvri) oswa sou kont yon lòt adilt. Gade [Chapit 5 sou Kat Kredi, Kat Prepeye, ak Kat Debi](#) pou plis enfòmasyon sou sa pou w fè ak kont kat kredi w la si yo depòte w.

Veyikil a motè

Lwa eta yo varye sou laj kote yon moun ka legalman posede yon machin. An jeneral, yon minè pa ka sèl pwopriyete. Gen kèk eta ki pèmèt minè anrejistre yon machin lè yo gen 16 an, pandan ke lòt mande yon paran oswa yon gadyen pou siyen (pa egzanp, anrejistremman an oswa prè machin nan) pou kont minè a. Konpayi asirans yo ka mete tou restriksyon sou lè yon minè ka kalifye pou kouvèti asirans. Si w ap fè fas ak depòtasyon epi ou se ko-siyen sou anrejistremman machin pitit ou, sou prè machin nan oswa sou polis asirans lan, ou ta dwe fè yon lòt adilt sèvi kòm ko-siyen.

Byen Imobilye (Tè, Kay, oswa Kondominyòm)

Pwopriyete tè, yon kay, oswa yon kondominyòm gouvène pa lwa leta. Nan anpil eta, yon minè ka posede pwopriyete sa a men li pa ka achte, vann oswa fè kontra ki gen rapò ak pwopriyete a dirèkteman—sa dwe fèt endirèkteman atravè yon trust, yon gadyenaj oswa yon konsèvatè. Si w ap fè fas ak depòtasyon epi ou se fidisyè, gadyen, oswa konsèvatè pwopriyete pitit ou a, ou ta dwe konsidere transfere tit la bay yon lòt adilt pou benefis timoun nan.

Akò pou litij, investisman, ak eritaj

Si yon minè resevwa byen oswa lajan ki soti nan yon jijman legal, yo souvan nonmen yon gadyen oswa yon konsèvatè pou resevwa ak jere byen sa yo pou kont minè a. Menm jan an tou, jeneralman minè pa ka posede oswa jere aksyon, obligasyon, fon mityèl, anuit, polis asirans vi, patant, oswa dwa otè. Si yon minè resevwa byen oswa lajan akòz yon eritaj, byen yo ap swa mete nan yon fon konfyans (pou benefis minè a) oswa yon tribinal ka sipèvize administrasyon byen yo. Si w ap fè fas ak depòtasyon epi ou se gadyen oswa konsèvatè nenpòt nan byen sa yo pou pitit ou, ou ta dwe nonmen yon nouvo gadyen oswa konsèvatè pou pran wòl sa a.

Lòd Sipò Timoun ak Gad Legal

Tribinal fanmi yo—ki okipe zafè tankou divòs, gad timoun, ak sipò pou timoun—fonksyone apa de tribinal imigrasyon yo. Nan pifò ka, pa gen okenn kominikasyon ant tribinal fanmi ak tribinal imigrasyon. Kidonk, yon lòd tribinal fanmi p ap modifiye otomatikman lè yo depòte yon paran. Si yon lòd tribinal fanmi pral afekte pa depòtasyon—ki gen ladan gad timoun oswa sipò timoun—ou dwe fè yon petisyon bay tribinal ki te kreye lòd la pou modifiye li. Gadyen timoun ak pwoblèm ki gen rapò yo diskite pi an detay nan Chapit 1 gid sa a.

Antretyen peman sipò timoun yo ka vin yon pwoblèm konplike selon si benefisyè a (moun k ap resevwa lajan an) oswa debite a (moun ki dwe lajan an) depòte, si pitit sitwayen an akonpaye paran ki depòte a, epi si peyi destinasyon an rekonèt yon lòd sipò timoun etranje.

Si w ap resevwa sipò timoun epi w ap fè fas ak depòtasyon, epi pitit sitwayen ou an ap rete Ozetazini, ou ta dwe imedyatman depoze yon petisyon nan tribinal fanmi pou modifiye lòd la pou asire pitit ou a ap kontinye resevwa sipò atravè yon nouvo gadyen. Si ou gen gad total sou pitit ou ki sitwayen, epi ou vle pou li akonpaye w deyò Etazini, anjeneral ou dwe jwenn pèmasyon nan men tribinal la.

Anpil peyi gen akò resipwòk sou sipò timoun ak Etazini, ki gen ladan: Ostrali, Brezil, Kanada, Repiblik Tchèk, Ekwatè, El Salvador, Fenlann, Ondiras, Ongri, Ilann, Izrayèl, Peyiba, Nikaragwa, Nòvèj, Filipin, Pòlòy, Pòtigal, Repiblik Slovak, Laswis, ak Wayòm Ini Grann Bretay ak Ilann dinò. Si yon paran ki dwe lajan pou sipò pitit li depòte nan youn nan peyi sa yo, yo ka fè respekte yon lòd sipò pitit Ozetazini nan tribinal etranje a. Epitou, si timoun nan ap viv nan youn nan peyi sa yo, tribinal etranje a ka bay yon lòd ki ka egzekite kont yon paran ki dwe lajan pou sipò timoun e ki rete Ozetazini.

Plan Epay pou Edikasyon

Yon plan epay pou edikasyon diferan de yon kont labank òdinè ki tabli pou ekonomize pou lekòl. Dapre kalite plan an, règ espesyal pou transfè ka aplike.

Kont Epay pou Edikasyon (Education Savings Accounts, ESAs)

Yon Kont Epay pou Edikasyon, yo rele tou yon Kont Epay pou Edikasyon Coverdell, konsidere kòm yon byen paran oswa gadyen minè a. Pou yon timoun k ap kite peyi a ak paran ki depòte a, kont lan ka jeneralman “likide” – sa vle di konvèti an lajan kach – si kondisyon kreyasyon kont lan pa entèdi sa espesyalman, men yo ka dwe peye penalite oswa taks. Fon yo ka itilize pou rezon ki pa edikatif, men ka gen yon penalite ki asosye. Pou yon timoun minè k ap rete nan peyi a, fòk yo pran prekosyon pou asire ke paran oswa gadyen k ap rete a konnen kont lan. Yon konsiltan finansye nan konpayi k ap jere kont lan ta dwe kapab asire yon tranzisyon san pwoblèm nan kontwòl kont lan.

Plan Epay 529

Kontrèman ak Coverdell ESA a, yon plan 529 rete anba kontwòl moun ki kreye kont lan. Akòz sa, lajan yo ka pa konsidere kòm yon byen ni pou minè a ni pou gadyen minè a, epi lajan yo ka vin pa disponib pou minè a san atann si pati ki kontwole yo decide retire yo oswa chanje benefisyè plan 529 la. Si gen yon plan 529 ki deziyen minè a, yon paran ki ap fè fas ak depòtasyon oswa yon lòt paran oswa gadyen ka vle diskite sou plan edikasyon minè a pou lavni ak moun ki te kreye plan ekonomi 529 la. Si se paran k ap depòte a ki te kreye plan 529 la, li ka vle nonmen yon pwopriyetè ranplasan pou plan an, li dwe rekonèt ke pwopriyetè ranplasan an gen kapasite pou detounen lajan yo lwen minè a. Sa ka pèmèt minè a konnen si li ka konte sou lajan an nan lavni, kèlkeswa nenpòt chanjman nan sikonstans yo.

Avantaj Gouvènman

Yon timoun sitwayen ka ap resevwa benefis, sibvansyon, oswa èd finansye nan pwogram gouvènman federal, leta, konte, ak/oswa lokal. Eligibilite pou pwogram sa yo ka afekte negativman pa depòtasyon yon paran oswa yon gadyen. Paran ki imigran yo ta dwe verifye si elijiblite pou pwogram yo gen kondisyon epi si li nesesè pou pran aksyon pou kenbe elijiblite a si paran an ta depòte. Paran yo ta dwe tou mennen ankèt pou konnen si pitit sitwayen yo a ka kalifye pou asistans atravè lòt pwogram, enkli sa yo ki bay benefis pou jèn oswa minè ki pa akonpaye. Lè sa posib, yo ta dwe bay timoun sitwayen an ak/oswa yon gadyen oswa yon moun k ap okipe l yon deskripsyon sou fason pou jwenn oswa kenbe benefis sa yo. Yon gadyen ka bezwen aplike pou vin reprezantan peye pou yon minè.

Lwa sou Pwopriyete ki pa reklame

Lwa sou pwopriyete ki pa reklame, yo rele tou lwa “escheat”, egzije enstitisyon finansye yo rapòte lè pwopriyete pèsònèl (pa egzanp, lajan) abandone oswa ki pa reklame apre yon peryòd tan dapre lwa eta a—souvan senk ane. Anvan yo konsidere byen yo abandone, enstitisyon an dwe fè yon efò dilijant pou eseye lokalize pwopriyete a. Apre pwopriyete a abandone, leta kenbe dosye sou byen an epi pwopriyete a ka fè yon reklamasyon pou rekipere pwopriyete a. The National Association of Unclaimed Property Administrators yo kenbe baz done pou chèche pwopriyete ki pa reklame, e lwa eta a ka gen restriksyon espesyal. Akò ki byen redije ak dosye ki ajou (epi tou asire kont labank ak lòt kalite kont finansye pa fèmen akòz inaktivite) ka anpeche pèt byen sa yo, men pitit sitwayen yo, gadyen yo, ak moun ki gen pouvwa avoka dwe konnen ke pwopriyete ki retounen nan leta ka rekipere si yo dekouvri li pita.

Lis verifikasyon: Byen ak Avantaj Timoun Minè

Byen yon minè posede anjeneral gouvènè pa lwa leta. Lè sa posib, konsilte yon avoka pou jwenn konsèy sou lwa pwopriyete ki espesifik pou eta a ak sou pi bon aksyon ou ta dwe pran pou ou pèsònèlman.

Si kounye a ou kenbe byen kòm gadyen nan non pitit ou ki minè e ki sitwayen ameriken, konsidere transfere gadyenaj la bay yon moun ou fè konfyans ki pral rete Ozetazini si yo ta depòte ou.

Kreye yon lis tout byen ki disponib ki pa pwoteje kounye a e ki ka transfere oswa pwoteje pou benefis pitit ou ki minè (ki gen ladan byen imobilye ak byen mobil, byen materyèl ak byen imateryèl). Lè sa posib, konsidere konsolide byen yo pou jere ak transfere yo pi fasil.

Redije yon akò pou transfè byen yo idantifye bay yon kèsye pou minè a anba Lwa Inifòm sou Transfè pou Minè (UTMA) pou egzekite imedyatman oswa, omwen, anvan depòtasyon (ki enkli pandan detansyon, si sa nesesè).

Si ou posede byen enpòtan oswa inik (ki gen ladan byen imobilye), konsilte yon avoka pou konsidere fòmasyon yon trust, yon gadyenaj, oswa yon konsèvatè pou benefis pitit ou ki minè, avèk yon administratè ki pral rete Ozetazini.

Mennen ankèt pou w konnen si benefis gouvènman an ke pitit ou ki minè ap resevwa yo ka afekte pa depòtasyon w, si pitit ou ka kalifye pou benefis adisyonèl apre depòtasyon w, epi kite enstriksyon pou pitit ou ki minè ak/oswa gadyen pitit ou a pou kenbe ak/oswa jwenn benefis sa yo.

Si sa posib, asire w ke tout kont labank yo an non konjwen ant pitit ou ki minè a ak yon gadyen ou fè konfyans ki pral rete Ozetazini pou asire pitit sitwayen ou a gen aksè kontinye.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Konsidere bay yon moun ki pral rete Ozetazini pouvwa avoka pou jere dispozisyon nenpòt lòt byen ou pandan w pa la.

Si pitit ou ki minè ap kite peyi a avèk ou pandan depòtasyon, ou ta dwe konsilte yon pwofesyonèl ki gen ekspètiz pou detèmine si e kijan byen pitit ou a ka vann epi sòti nan peyi a avèk li.

Ou menm ak pitit ou ka mande yon rapò kontabl nan men nenpòt gadyen oswa administratè k ap jere byen pitit ou yo, pou asire ke byen yo an sekirite epi y ap jere yo kòmsadwa.

3. Jere aspè sikolojik depòtasyon ak gad timoun

Fanmi se baz yon sosyete ki an sante e anviwònman kote timoun yo devlope sans sekirite yo ak sans apatenans yo. Anpil imigran, petèt tankou ou menm, vini Ozetazini pou bay pitit yo yon pi bon lavi ak yon pi bon avni pase sa ki posib nan peyi yo. Depòtasyon ka kraze sans sekirite ak establiite fanmi ou te travay di pou jwenn Ozetazini. Sa a pwobableman se yon moman ekstrèmman difisil pou ou kòm yon endividi, kòm yon paran, epi pou pitit ou, paske li deranje tout sans sekirite ou te rive bati.

Lè sekirite ak pwoteksyon pèdi, sa ka jenere anpil estrès, ki ka patikilyèman toksik pou timoun yo, ak pou sèvo ak kò yo k ap devlope. Sa a espesyalman enpòtan, e li danjere, lè li enplike separasyon ak moun ki pran swen prensipal yo (sètadi paran yo). Timoun yo bezwen yon anviwònman ki an sekirite pou yo ka devlope byen fizikman, emosyonèlman, sosyalman ak akademikman. Strès, espesyalman lè li kwonik e nan premye ane yo, gen yon enpak negatif sou devlopman an sante yon timoun, e konsekans li yo ka dire tout lavi. Lè w pale ak pitit ou sou enkyetid li genyen konsènan depòtasyon, sa ka ede diminye strès li, epi petèt redwi enpak negatif li.

[Poukisa pale de depòtasyon tèlman bay strès](#) ► [Poukisa li enpòtan pou pale sou depòtasyon](#) ► [Fason pou Siveye Estrès pou Pèmèt Konvèsasyon](#) ► [Timoun ki gen diferan laj ap gen diferan reyaksyon ak enkyetid](#) ► [Estrateji pou Pale ak Timoun sou Depòtasyon](#) ► [HKijan pou w Jere Depòtasyon an nan Ede Pitit Ou yo Santi yo an Sekirite](#) ► [Resous pou Sante Mantal](#)

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Poukisa pale sou depòtasyon tèlman bay strès

Evènman ki bay estrès yo entèfere ak kapasite nou pou panse. Kòm moun, nou gen yon repons otomatik lè nou santi nou pè oswa anba menas. Lè nou anba gwo estrès, tandans natirèl nou se swa kouri, swa goumen, swa bloke oswa pèdi konesans. Nan anpil sitiyasyon, lè gen yon menas imedyat, sa a trè itil pou siviv. Nan lòt sitiyasyon, tankou menas depòtasyon, lè estrès la pa momantane men li ka dire pou peryòd ki long, li enpòtan pou jwenn fason pou diminye estrès la. Paske sijè depòtasyon an trè estrès e li pwovoke yon gwo krent, sa ap mande yon efò aktif pou reflechi ak planifye, pou diminye kèk nan enpak negatif li yo.

Nan tan lontan, anpil imigran te jere laperèz ak estrès ki gen rapò ak posiblite depòtasyon an lè yo te evite konvèsasyon sou sijè a nèt. Gen kèk moun ki te ka chwazi pa pale ditou sou estati imigrasyon yo, pou yo te ka santi yo pi an sekirite epi pwoteje kont vize. Lòt moun pa t pale sou depòtasyon paske sa fè yo sonje souveni ki twò douloure. Pale de estati imigrasyon yon moun ka difisil emosyonèlman, men li ka benefik si yo fè sa ak zanmi oswa kolèg yo fè konfyans. Sepandan, sa ka pwovoke krent pou depòtasyon ak krent pou pèdi koneksyon ak moun ou renmen, si yo fòse w kite. Li ka fè w sonje tou vwayaj difisil pou rive Ozetazini, tout sa w te sakrifye, ansanm ak lavi ak moun ou te kite dèyè, oswa moun ki ka vin rete dèyè kounye a. Konvèsasyon sou estati imigrasyon oswa depòtasyon ka vin patikilyèman akablan si rezon inisyal pou migre a se te pou kouri kite vyolans fizik (oswa emosyonèl). Li difisil pou w rete pre santiman ki fè mal.

Poukisa li enpòtan pou pale sou depòtasyon

Malgre tandans natirèl nou pou nou fè l opoze a, lè nou pale de laperè nou yo nan yon fason emosyonèlman sansib, sa ka aktyèlman diminye estrès. Lè nou strese, lè nou gen sipò ak lanmou moun ki bò kote nou, sa ka ede nou santi nou pi byen. Lè nou pale youn ak lòt, nou santi nou konekte e sa ka ede diminye estrès. Timoun yo trè sansib ak sa k ap pase bò kote yo. Panse yo tankou eponj emosyonèl ki ka absòbe tansyon. Menm si yo pa diskite sijè ki chaje ak emosyon tankou laperèz pou depòtasyon, anpil timoun gen ase sansasyon pou yo santi tansyon ak laperèz la e sa ap afekte yo. Sa ka itil pou ede timoun jwenn fason pou yo pale de santiman yo pou yo santi yo mwens chaje. Si fanmi yo ka pale sou depòtasyon ansanm, timoun yo ak paran yo ka santi yo mwens poukont yo si yo ap fè fas ak pwosesis la.

Fason pou siveye strès pou pèmèt konvèsasyon

Sèvo nou ak kò nou di nou lè nou anba estrès. Men kèk fason ou ka remake ou strese:

- Difikilte pou panse
- Difikilte pou planifye
- Difikilte pou sonje
- Kè k ap bat rapid
- Souf kout
- Men k ap swe
- Bouch sèk
- Tansyon nan misk
- Papiyon nan vant
oswa vant boulvèse

Li enpòtan pou koute kò ou pou w ka jere strès ou anvan w antre nan konvèsasyon difisil. Li ka itil pou eseye rekonèt pwòp santiman ou anvan ak pandan konvèsasyon ak pitit ou yo. Koute repons kò nou ka yon fason pou konnen santiman difisil yo, oswa omwen ofri kèk endis sou santiman ki mwens aksesib yo. Lè w santi w strese, li ka ede w pratike respirasyon pwofon, fè yon ti mache dousman, koute mizik ki kalme w oswa pataje santiman w ak yon lòt granmoun ki sipòte w, kòm yon fason pou w retounen nan yon eta ki pi kalm. Li enpòtan pou nou kòm paran mete yon pati nan atansyon nou sou byennèt emosyonèl pa nou, konsa nou ka pran swen pitit nou yo epi rete atantif ak bezwen yo. Yon timoun bezwen konfò paran li oswa moun ki pran swen li prensipalman, men santiman ou ak byennèt emosyonèl ou enpòtan tou. Si ou te janm monte nan yon avyon, ou ka sonje ke nan ka ijans, granmoun yo dwe mete mask oksijèn sou tèt yo an premye pou yo ka pran swen timoun yo. Lè paran yo rive jere pwòp estrès yo avèk siksè, yo vin pi kapab koute epi ouvè tèt yo a enkyetid pitit yo.

Timoun ki gen laj diferan ap gen reyaksyon ak enkyetid diferan

Timoun piti yo ka pa kapab eksprime kesyon oswa santiman yo an mo. Sepandan, silans ak konpòtman se fòm kominikasyon. Yon prensip debaz ki ta ka itil pou kenbe nan tèt ou pandan w ap reflechi ak pale sou sa nan fanmi w, se ke pa gen anyen tankou pa gen kominikasyon. Nou toujou ap kominike, kit se nan pawòl, nan konpòtman oswa nan silans. Èske ou janm tande fraz la, “silans se yon deklarasyon pwisan?” Menm lè ou pa di anyen vèbalman, sa ka fè yon pwen ki pwisan. Nan menm lide sa a, tibebe, timoun ak granmoun ap kominike tout tan. Nou jis bezwen aprann kijan pou nou sansib ak mesaj la. Men mesaj enpòtan an isit la se ke gen posiblite pou gen yon mesaj ki merite atansyon.

Kèk Konpòtman pou Gade lakay Timoun Piti

- **Ogmantasyon ajitasyon lè dòmi oswa lè pou fè ti dòmi:** Lè pou timoun al dòmi ka tounen yon moman kote anpil krent antre nan panse yo. Yo ka parèt tou sou fòm kochma. Pou timoun piti, kochma sou mons, pèt ak separasyon ka yon fason pou yo eksprime sa yo pa ka vrèman aksepte oswa sa yo pè. Timoun piti, pa egzanp, ka vin trè boulvèse apre yon move rèv, epi yo bezwen rekonfò yon paran oswa yon moun yo fè konfyans pou yo ka retounen dòmi, paske liy ki separe rèv ak reyelite yo toujou yon ti jan flou. Èske ou sonje kijan sa te ye lè ou reveye nan mitan yon move rèv? Li posib ou te reyalize rapidman kote ou te ye, e ke se te yon rèv, epi espere ou te retounen dòmi. Timoun yo gen difikilte ak sa, paske yo toujou bezwen paran yo pou rekonfò ak pou verifye reyelite.
- **Kapris oswa kriz:** Timoun ki trè piti ka vin kaprichye epi fè plis kriz. Sa ka fason yo pou yo fè w konnen yo an detrès, ke yo strese tou, e ke yo bezwen ou pou ede yo kalme.
- **Tèm tristès ak pèt** nan desen ak jwèt pretandi.

Kèk Konpòtman pou Gade lakay ak lekòl lakay timoun ki pi gran yo

Timoun yo ta ka:

- Rale;
- Ki fasil distrè;
- An kòlè; oswa
- Tris.

Ou ka jwenn ke yo se:

- Lè yon elèv montre li gen move pèfòmans lekòl, oswa li sanble li pa twò motive an jeneral;
- Mwens sosyal epi gen plis konfli ak kanmarad;
- Refize ale lekòl, sa ki lakòz absantism;
- Kominike plent fizik: doulè nan vant, maltèt, elatriye; oswa
- Gen pwoblèm dòmi ak kochma.

Tout konpòtman sa yo se egzanp fason timoun yo kominike ke yo santi yo anba presyon e petèt depase. Lè paran yo ka adrese estrès pitit yo, sa ka ede yo rete kalm epi konpòtman yo ka amelyore.

Kisa pou w gade lakay adolesan yo

Adolesan yo ka santi chay responsablite k ap ogmante yo. Yo ka santi yo poko pare oswa kapab pou pran sou yo wòl ak responsablite paran. Pafwa lè moun santi yo pè oswa akable, yo eksprime sa kòm kòlè. Sa ka twò difisil pou yo santi yo tris ak pè. Kòlè ka ede moun santi yo fò ak gen plis fòs. Li enpòtan pou rekonèt ke lè adolesan yo an kòlè, rasin lan souvan se laperèz oswa tristès.

Paran yo ta dwe tou gade pou chanjman nan adolesan yo. Èske gen gwo chanjman nan fason adolesan yo te konpòte lakay oswa nan pèfòmans yo nan lekòl? Chanjman sa yo ka yon siy ke adolesan an anba estrès e gen yon bagay ki bezwen adrese.

Estrateji pou pale ak timoun sou depòtasyon

Strès sou depòtasyon afekte tout moun. Menm si fanmi w pa ap fè fas ak menas depòtasyon, ou ka ap viv nan yon kominote kote lòt moun ap fè fas ak li. Timoun ou yo ka afekte pa sa k ap pase ak lòt timoun ki bò kote yo, anpil ladan yo ka zanmi yo. Timoun

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

yo ka tris poutèt zanmi ki te ale, yo pè pèdi plis zanmi, epi yo pè ke sa k ap rive zanmi yo ka rive yo tou. Li enpòtan pou ou kòm yon paran koute epi rete ouvè ak sa pitit ou ap santi. Li natirèl pou w tris ak pè pafwa. Lè timoun ou yo gen espas pou eksprime santiman yo, sa ka ede yo jere sityasyon an. Inye oswa bloke santiman yo ka sanble itil pou yon ti tan, men alontèm, kenbe yo anndan ka mennen nan eksplozyon emosyonèl oswa plis konpòtman negatif. Li enpòtan pou eseye reziste tandans pou kenbe santiman yo anndan, epi pito fè efò pou jwenn yon fason ki an sekirite pou lage yo, tankou eksprime yo an mo.

Men kèk konsèy pou ede fè konvèsasyon sa yo mwens estrès:

- **Koute atantivman.** Yon prensip gide pou tout konvèsasyon se koute kesyon ak enkyetid pitit ou a avèk sansiblite ak refleksyon. Pa rejte enkyetid yo, koute li.
- **Chèche yon anviwònman ki apwopriye.** Lè w ap fè yon konvèsasyon, li enpòtan pou w gen yon espas trankil, san entèripsyon epi ak ase tan, pou w pa santi w anba presyon oswa prese. Dapre laj pitit ou yo, li ta ka itil pou tout manm fanmi yo prezan.
- **Pare w.** Anvan ou kòmanse yon konvèsasyon, gen yon plan nan tèt ou sou sa k ta rive si fanmi w ta fè fas ak depòtasyon. Li rekonfòtan pou timoun yo santi ke paran yo gen kontwòl epi yo gen yon plan pou pran swen yo.
- **Kenbe l senp.** Si pitit ou yo gen kesyon, li pi bon pou reponn senp. Bay ase enfòmasyon pou adrese enkyetid yo, men pa twòp pou yo pa santi yo akable. Sa ka mande anpil efò bò kote w, si w santi w akable anpil, sa ki nòmal tou. Sa a ka yon moman difisil pou ou tou.
- **Fè yon mèt estrès.** Kòm yon fason pou mezire estrès fanmi w, li ta ka itil pou chak manm fè yon mèt estrès kote vèt vle di kalm, jòn vle di yon ti jan strese, epi wouj vle di trè strese. Timoun ki pi gran yo ta ka prefere yon echèl 1-10. Imajine l tankou yon vitomèt sou yon machin ki ale soti nan koulè dou ak kalman rive nan koulè fò, oswa soti nan 1 rive nan 10. Mèt la ta ka pandye sou pòt chanm timoun nan oswa anlè kabann nan. Ou ka fè pitit ou konnen ke w ap rekonfòte l lè w wè siy ki montre li strese. Sa ka ede w kòm paran lè w bati yon pon senp ki kenbe w konekte ak eksperyans pitit ou a. Sa ka ede yo tou fè ou konnen lè yo bezwen prezans ou pou yo santi yo pi byen.

Kijan pou w jere depòtasyon an pandan w ap ede pitit ou yo santi yo an sekirite

Kèlkeswa si plan ou se pou pitit ou yo rete Ozetazini oswa pou yo ale avè w nan peyi natal ou, objektif la se pou kenbe relasyon yo vivan. Kijan nou ka konble espas ki kreye pa separasyon fizik la? Pandan tout lavi nou, nou menm kòm èt imen bezwen gen kontinwite nan relasyon pou ede nou santi nou an sekirite. Depòtasyon ka kraze pwòch fizik yon fanmi.

Men kèk estrateji ki ka fè nou pi pre epi ede fanmi w santi l konekte si yo depòte w epi pitit ou yo rete Ozetazini:

- Timoun ki pi gran yo ta dwe konnen ki plan pou swen fanmi an si yo depòte ou epi yo rete Ozetazini. Li enpòtan pou w di yo sa ki pi esansyèl yo. Ki kote y ap viv? Èske y ap ale nan menm lekòl la? Kijan y ap rive jwenn paran yo? Kiyès k ap pran swen yo? Li enpòtan pou kenbe yon sans previzibilite nan moman gwo krent ak estrès. Lè ou gen yon plan, pitit ou yo santi yo pran swen. Si ou konnen sa k ap pase epi ou gen yon plan, sa diminye estrès epi fè l mwens akablan.
- Mesaj odyo kapab yon fason pou yon timoun santi li pa poukont li lè li tande vwa yon paran chak fwa li bezwen. Mesaj la ta dwe ankourajan ak kalman. Panse a yon mesaj ki fèt pou bay rekonfò lè pitit ou oswa adolesan ou an detrès. Pa egzanp, paran yo ka chante yon chante dòmi pou yon timoun ki pi piti, li yon istwa, rakonte yon blag oswa bay yon adolesan yon mesaj ki enspire.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

- Telefòn ak videyokonferans. Si sa posib, li enpòtan pou gen tan regilye ak souvan pou pale.
- Kreye yon liv foto oswa yon albòm souvni sou moman nou te pataje ansanm.
- Ankouraje timoun nan pou l ekri lèt, desine desen oswa voye foto bay paran an ki ka pataje ak li sou videyo an dirèk pou montre li resevwa yo. Sa a ta ka yon fason trè konkrè pou timoun nan santi li ap rive touche paran li yo ki lòt bò fwontyè a.
- Si finans yo pèmèt, timoun yo ta ka vizite paran yo pou vakans oswa pandan sezon lete.

Si pitit ou ap akonpaye w nan peyi ou soti a, w ap bezwen estrateji pou ede w menm ak pitit ou jere gwo tranzisyon an ak pèt lavi Ozetazini.

Li posib ke ou pap konnen detay sou kote w ap viv. Sepandan, li enpòtan pou w bay pitit ou a otan enfòmasyon ke posib sou peyi w. Li ta itil pou pataje menm enfòmasyon jeneral sou peyi lakay ou ak kilti ou. Fè tout sa ou kapab pou fè bagay yo vin konnen e previzib ap ede timoun yo santi yo kalm, an sekirite e an konfyans.

Si pitit ou yo pral akonpaye w, y ap kite dèyè lakay yo, lekòl yo, zanmi yo ak peyi yo. Yo ka bezwen aprann yon nouvo lang. Ap gen gwo chanjman k ap vini. Objektif ou se ede yo jere chanjman an epi ede yo fè fas ak pèt yo ap sibi. Sa yo pral tan difisil e li enpòtan pou koute ak je ak zòrèy. Ou ka ede yo ak estrateji pou yo rete an kontak ak zanmi yo Ozetazini. Fanmi ki depòte yo souvan santi yo stigmatize.

Fanmi ak timoun yo ka rankontre difikilte pou lòt timoun ak rezidan lokal yo aksepte yo nan nouvo kay yo. Si tout fanmi w kite Etazini, estrateji nou sot mansyone yo pou koute ak pou fè konvèsasyon ap ede w kenbe lyen epi fè fas ak defi yo ansanm.

Resous pou Sante Mantal

Èd imedyat

Liy Dirèk Nasyonal ak Sipò pou Kriz

- Liy Nasyonal pou Prevansyon Swisid: Rele oswa voye mesaj 988. Disponib tou an panyòl.
- Alyans Nasyonal sou Sante Mantal: Rele 1-800-950-6264 oswa voye tèks NAMI nan 741741
- Liy Tèks Kriz: Voye HOME nan 741741
- Liy Nasyonal LGBT: 1-888-843-4564
- Liy Sekou Trevor: 1-800-565-8860. Disponib tou an panyòl.
- Trans Lifeline: 1-888-843-4564
- Liy Nwa BIPOC: Rele oswa voye tèks nan 1-800-604-5841
- Liy Nasyonal pou Vyolans Domestik: Rele 1-800-799-7233 oswa voye LOVEIS nan 22522
- Liy Nasyonal pou Asistans nan Ka Atak Seksyèl: 1-800-656-4673
- Liy Dirèk Nasyonal pou Abi sou Timoun: Rele oswa voye tèks nan 1-800-422-4453
- Eldercare Locator: 1-800-677-1116

Lòt Resous pou Sante Mantal

- [Kit Zouti Sante Mantal pou Imigran San Papye k ap Monte](#)
- [United We Dream Kit Zouti Sante pou Moun san Papye](#)
- [Jere strès ki gen rapò ak DACA ak imigrasyon](#)
- [Kit zouti sou sante timoun imigran Akademi Ameriken Pedyatri a](#)
- [Ensanglò pou Byennèt: Kit Dijital](#)
- [Resous Sipò pou Doulè Our House pou Chak Moun k ap Soufri](#)
- [Liy Nasyonal pou Vyolans Domestik: Abiz nan kominote imigran yo](#)

Plis resous, ki gen ladan l is terapris sante mantal ak gwoup sipò nasyonal gratis, disponib nan: [Resous Sante Mantal pou Moun San Papye](#)

Lis verifikasyon: Jere aspè sikolojik depòtasyon ak gad timoun

- Aprann rekonèt siy estrès
- Praktike estrateji pou jere estrès
- Kenbe nan tèt ou bezwen timoun ki nan diferan gwoup laj
- Rekonèt siy estrès lakay pitit ou yo
- Konnen estrateji pou ede timoun diminye estrès
- Koute kesyon ak enkyetid pitit ou a avèk sansiblite ak refleksyon
- Kreve yon espas ki an sekirite pou konvèsasyon yo fèt
- Gen yon fason ki an sekirite pou w eksprime santiman w yo
- Reponn kesyon yo senpman
- Konnen plan ou si depòtasyon afekte fanmi ou
- Pataje plan ou ak pitit ou yo
- Aprann estrateji pou kenbe koneksyon ak pitit ou yo apre depòtasyon
- Koute epi pale ak pitit ou ap ede l jere pèt ak chanjman si nou kite Etazini ansanm

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

4. Jere, Aksede ak Fèmen yon Kont Labank

Gen anpil fason pou w kenbe lajan ou te travay di a si yo depòte w. Pa gen okenn bezwen pou w retire tout lajan ki nan kont ou epi kenbe l lakay ou oswa pote l avè w. Ou ka pèdi lajan ou konsa oswa yo ka vòlè li. Seksyon sa a abòde pwoblèm sa yo:

[Kenbe Kont Ou Ouvè](#) ► [Jere Kont Ou, Jere Tèt Ou](#) ► [Kreye yon Kont Labank An Kominote](#) ► [Bay yon Pouvwà Jeneral Finansye oswa Limite](#) ► [Fèmen Kont Bank Ou](#) ► [Bwat Depo Sekirite](#) ► [Lis verifikasyon: Jere, Aksede ak Fèmen yon Kont Labank](#)

Ou pa bezwen pèdi lajan ou paske y ap depòte ou. Rele bank ou epi asire w ou konnen tout opsyon ou genyen anvan ou pran desizyon sou kont bankè ou. Asire w mete ajou bank ou ak tout enfòmasyon ou yo, enkli nenpòt nouvo adrès oswa detay kontak.

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Kenbe Kont Ou Louvri

Ou ka vle kenbe kont ou louvri si ou gen obligasyon finansye k ap kontinye Ozetazini tankou yon ipotèk, pitit oswa fanmi pou w pran swen, oswa yon pansyon. Si w pral transfere lajan sou kont entènasyonal ou yo, fè atansyon ak frè yo ka chaje w. Pa egzanp, pou transfere lajan ant kont ou Ozetazini ak kont entènasyonal ou, yo ka chaje w frè pou voye ak pou resevwa lajan an, sa ki ka vin chè.

Si ou vle kenbe kont ou ouvè, ou gen kèk opsyon sou fason pou jere kont lan depi peyi lakay ou. Ou ka:

- Jere kont lan ou menm;
- Kreye yon kont labank an komen; oswa
- Bay yon pouvwa avoka finansye oswa limite pou moun ki nonmen an ka jere kont lan pou ou.

Nòt: Bay yon pouvwa avoka finansye oswa limite pou moun ki nonmen an ka jere kont lan pou ou. Li diferan de yon pwoksenite gad ki pèmèt yon lòt moun pran swen pitit ou; oswa yon pwoksenite jeneral ki pèmèt yon lòt moun jere tout zafè pèsònèl ou.

Jere kont lan ou menm

Lè w jere kont ou, kont lan rete anba kontwòl total ou. Pou sa posib, bank yo souvan gen filyal lokal oswa Gichè Otomatik (Automated Teller Machine, ATM) aletranje. Ou ka jere kont ou tou pa telefòn, bank sou entènèt, oswa aplikasyon smartphone twazyèm pati (pa egzanp, bous dijital). Aplikasyon bous dijital yo ka pèmèt ou transfere lajan ou ant Etazini ak lòt peyi pi fasil. Asire w mande bank ou ki pi bon fason pou jere kont ou aletranje.

Anplis, pandan w ap jere kont ou, pa janm pataje enfòmasyon pèsònèl ou tankou nimewo idantifikasyon oswa nimewo kont ou ak okenn moun oswa biznis ou pa fè konfyans. Epitou, ou ta dwe chanje modpas kont labank sou entènèt ou yo souvan epi asire w ke modpas yo solid. Si ou remake yon aktivite fwod, fè bank ou konnen pi vit ke posib.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Fè atansyon ak:

- Sitiyasyon kote w ap gen pou w ale nan yon bank;
- Pwosesis verifikasyon an de etap ki mande aksè ak aparèy Ozetazini ou pa genyen ankò;
- Pa kapab jwenn aksè ak lajan w lè w ap itilize sèvis bankè sou entènèt si w pa gen aksè ak entènèt;
- Sèvi ak sèten bank ki ka gen limitasyon pou w jwenn aksè ak kont ou entènasyonalman;
- Kont lan vin inaktif;
- Frè ki ka akimile lè echanj lajan fèt soti aletranje. Frè tranzaksyon aletranje yo ka vide yon kont;
- Tranzaksyon fwodilantè ke ou pa t fè oswa otorize;
- Fwòd ak lòt konplo kriminel ki ka itilize pou jwenn aksè nan kont ou;
- Bank yo ka ap make kont ou a pou sispèk fwod oswa blanchiman lajan;
- Aksede sèvis bankè sou entènèt atravè rezo Wi-Fi piblik ki pa sekirize; ak
- Fwòd ki pretann ofri sèvis ki twò bèl pou se vre. Toujou verifye òf konsa ak sous ofisyèl yo.

Asire w pou w diskite tout enkyetid sa yo ak bank ou a pou w evite nenpòt pwoblèm potansyèl epi diminye chans pou gen aktivite fwod.

Kreye yon kont labank an komen

Ajoute yon moun nan kont ou ap ba li pouvwa pou jere kont lan nèt. Yo pral tou legalman posede tout sa ki nan kont lan. Pou rezon sa a, ou ta dwe chwazi yon moun ki trè pre ou e ke ou fè konfyans. Ou ka swa ajoute yon moun sou kont ou deja genyen an, oswa louvri yon nouvo kont an komen. Sa ka fèt an pèsòn oswa, nan kèk ka, sou entènèt. Moun ou chwazi ajoute nan kont ou a ka oblije bay bank lan enfòmasyon pèsònèl li elektwonikman oswa an pèsòn.

Bank ou a ka ofri tou yon opsyon pou pèmèt ou ajoute yon moun ou fè konfyans nan kont ou, pa kòm yon pwopriyetè konjwen total, men ak dwa ki pi limite. Nan yon ka konsa, moun ki ajoute a ka gen mwens pouvwa sou kont ou ak lajan ou pase yon ko-pwopriyetè epi li ka sèlman pran aksyon limite. Kontakte bank ou a pou plis detay sou kijan pou kreye yon kont an komen oswa pou ajoute yon moun sou yon kont nan yon kapasite ki pi limite, pou asire w konprann opsyon ou yo ak dwa aksè w ap bay la.

Fè atansyon ke:

- Lèt moun nan gen aksè total ak lajan w epi li ka itilize oswa retire nenpòt kantite ladan l;
- Kont lan ta ka pran pa kreyansye lèt moun nan; epi
- Si ou mouri, lèt moun nan ka jwenn tout lajan an.

Bay yon Pouvwa Avoka Finansye oswa Limite

Ou ka chwazi yon moun ou fè konfyans epi ba li yon pouvwa legal finansye oswa yon pouvwa legal limite. Sa ap pèmèt moun ki nonmen an jere kont lan pou ou. Ou ka aprann plis nan seksyon Pouvwa Avoka a (Chapit 10).

Gen kèk bank ki pa pèmèt pwokirasyon. Tcheke ak bank ou.

Fèmen Kont Bankè Ou

Ou ka vle fèmen kont ou si ou pa gen okenn obligasyon finansye Ozetazini epi ou bezwen aksè fasil ak lajan ou nan peyi lakay ou. Menm si ou retire tout lajan ki nan kont ou anvan ou kite Etazini, ou ka toujou vle fèmen kont ou a ofisyèlman pou yo pa chaje w okenn frè pou kenbe kont ou a ouvè.

Pou fèmen kont ou, chèche konnen pwosedi bank ou a. Anpil bank ap pèmèt ou fèmen kont ou an pèsòn nan yon filyal, nan telefòn, oswa atravè lapòs. Gen kèk bank ki menm pèmèt ou fèmen kont ou sou entènèt. Ka gen pwosedi espesyal si ou gen yon kont an komen. Si w ap fèmen kont ou a depi aletranje, w ap gen pou w ekri yon lèt ki gen enfòmasyon espesifik pou filyal lokal ou a. Asire w ke tout chèk ou yo ak peman otomatik ou yo fin klè anvan ou fèmen kont lan. Yo ka anpeche w fèmen kont chèk ou a si ou gen yon balans negatif.

Pou w jwenn lajan ou, w ap gen pou w chwazi ant yon chèk oswa yon transfè, oswa, si bank la pèmèt sa, pou w mete lajan ou sou yon kat prepee ou ka pote, ki ka pi an sekirite pase lajan kach. Tcheke pou asire w ke ou kapab depoze yon chèk etranje nan yon kont labank nan peyi ou epi konnen nenpòt frè oswa kondisyon ki enpòtan pou trete chèk entènasyonal yo. Pa egzanp, gade [Rekòmandasyon Condusef pou depoze chèk entènasyonal nan Meksik](#) ak lòt konsèy pou voye lajan nan Meksik. Si ou chwazi yon chèk, w ap oblije pote chèk la lakay ou. Lè ou la, ou ka depoze li sou kont ou nan peyi lakay ou, men li ka pran 40-60 jou pou li klè. Pou yon chèk bankè ak yon transfè labank, w ap deja bezwen yon kont nan peyi lakay ou. [Gade Chapit 14 sou Pote Lajan Atravè Fwontyè a pou plis konsèy.](#)

Konsèy: Fè anpil atansyon ak pwoblèm sekirite tankou fwod oswa vòl lè w ap vwayaje ak lajan kach oswa yon chèk, menm si li ekri nan non ou.

Bwat Depo Sekirite

Si ou vle kenbe bwat depo sekirite ou a ouvè, w ap bezwen ajoute yon lòt moun sou kont lan kòm ko-lokatè, oswa chwazi yon delege ki ka jwenn aksè nan bwat depo sekirite a. Gen kèk bank ki pap pèmèt ou itilize yon pwokirasyon jeneral pou bay yon lòt moun aksè nan bwat depo sekirite w la. Si ou vle fèmen bwat ou, asire w ou fè sa anvan ou pati pou peyi ou.

Lis verifikasyon: Jere, Aksede ak Fèmen yon Kont Labank

Deside si w ap fèmen kont labank ou yo oswa si w ap kite yo louvri.

Si ou vle kenbe kont labank ou ouvè, deside si li pi bon pou jere kont ou depi aletranje oswa si li ta pi fasil, louvri yon kont an pataj ak yon moun ou fè konfyans. Ou ka konsidere tou bay yon moun ou fè konfyans yon pouvwa finansye oswa yon pouvwa avoka limite pou jere kont ou pou ou.

- *Si ou vle jere kont labank ou poukont ou, chèche konnen si ou ka jwenn aksè ak kont ou aletranje swa atravè filyal lokal, ATM, telefòn oswa Entènèt. Asire w ou mande tou ki frè ki ka genyen, kijan pou evite yo make w pou fwod, ak kijan pou evite kont lan vin inaktif.*
- *Si w pral louvri yon kont an komen, chwazi yon moun ou fè konfyans, ale nan bank lan ansanm epi ajoute moun sa a sou kont ou.*
- *Si w pral bay yon pouvwa avoka finansye oswa yon pouvwa avoka limite, mande bank lan si li gen kondisyon espesyal pou aksepte yon pouvwa avoka.*

Si ou vle fèmen kont labank ou, kontakte bank lan pou konnen pwosedi li yo pou fèmen yon kont. Si w ap fèmen kont ou a depi aletranje, gen anpil chans pou w bezwen voye yon lèt siyen ki gen enfòmasyon espesifik.

- Anvan ou fèmen kont ou a, li pi bon pou ou louvri nouvo kont ou a si ou kapab.
- Asire w ke tout chèk ak peman otomatik yo fin klè sou kont lan.
- Transfere nenpòt peman ki repete sou nouvo kont ou a si ou gen youn.
- Deside kijan ou vle resevwa balans ki rete sou kont labank ou a. Pifò bank yo pèmèt swa chèk, trèt bankè

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

oswa transfè lajan nan peyi lakay ou. Ou ka nonmen yon moun ki gen pouvwa finansye oswa yon pouvwa limite pou ede w ak pwosesis sa a.

- Fè plis atansyon kont fwod oswa vòl si w ap vwayaje ak lajan kach oswa yon chèk.

Si w lwe yon bwat depo sekirite nan yon bank epi w vle kenbe l ouvè, konsidere youn nan sa yo:

- Ajoute yon lòt moun sou kont lan kòm lokatè ansanm; oswa
- Nonmen yon depite ki ka jwenn aksè nan bwat depo sekirite a. Gen kèk bank ki pap rekonèt yon pwokirasyon akòz nati konfidansyèl bwat depo sekirite yo. Yon pwokirasyon ta dwe espesyalman bay dwa pou jwenn aksè a yon bwat depo sekirite (*gade [Chapit 9 sou Pouvwa Avoka](#)*).

5. Kat Kredi, Kat Pè-peye ak Kat Debi

Lè w ap fè fas ak depòtasyon, ou ka pran mezi pou jere kat kredi, kat prepeye, ak kat debi. Seksyon sa a abòde sijè sa yo:

[Premye pa: Rasanble Enfòmasyon Enpòtan](#) ► [Kat Kredi](#) ► [Kat prepeye](#) ► [Kat Debi](#) ► [Lis verifikasyon: Kat Kredi, Kat Pè-peye ak Kat Debi](#)

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Premye pa: Rasanble Enfòmasyon Enpòtan

Anvan ou kòmanse, pran kèk moman pou rasanble dokiman kle yo epi anrejistre enfòmasyon enpòtan sou kat ou yo. Kenbe sa sou ou oswa konsève l nan yon dosye elektwonik ki an sekirite, men pa pataje enfòmasyon sa a, enkli nenpòt modpas, nimewo PIN, oswa lòt enfòmasyon aksè, ak lòt moun. Ekri anba:

→ Non mak la sou kat la;	→ Kòd sekirite;
→ Rezo kat pou kat la (pa egzanp, Visa, Mastercard, elatriye)	→ Dat ekspirasyon; ak
→ Non bank ki travay ak konpayi kat la;	→ Enfòmasyon kontak pou bank lan ak konpayi kat la
→ Nimewo kont;	

Kat kredi

Kisa yon kat kredi ye?

Yon kat kredi bay moun ki gen kat la aksè a yon liy kredi ki toujou disponib. Achte yon bagay ak yon kat kredi oswa itilize yon kat kredi pou jwenn lajan kach se prete lajan sou liy kredi a. Pwopriyetè kat kredi a ka prete yon kantite jiska limit kat kredi a. Pou kenbe liy kredi a ouvè, moun ki gen kat kredi a dwe fè omwen peman minimòm chak mwa pou nenpòt dèt ki akimile. Sepandan, si ou fè sèlman peman minimòm chak mwa, konpayi kat kredi ou a gen anpil chans pou l enpoze chaj enterè ki relativman gwo sou nenpòt balans ki rete. Gen kèk kat kredi ki mande w tou pou w peye lòt chaj ak frè sèvis, tankou frè pou w peye peman minimòm chak mwa anreta.

Kisa k ap rive kat kredi ou apre ou fin kite peyi a?

Ou pwobableman bezwen yon adrès Ozetazini pou kenbe kat kredi Ozetazini ou; sepandan, kèk konpayi kat kredi ka pèmèt ou louvri yon kont nan nouvo peyi a ki konekte ak ansyen kont Ozetazini ou. Ou ta dwe fè konnen konpayi kat kredi ou a si adrès ou chanje epi tcheke ak konpayi an pou opsyon. Si kat kredi a gen rekonpans, ou ta dwe kontakte konpayi kat kredi a pou konprann pi bon fason pou w itilize rekonpans ou deja touche yo. Ou ka vle sispann nenpòt peman ki repete k ap chaje sou kat kredi a si yo pa aplike ankò.

Kisa k ap rive si w eseye itilize kat kredi w la andeyò Etazini?

Ou ka kapab itilize kat kredi ou andeyò Etazini. Pou sèten kalite kat kredi, konpayi kat kredi a ka chaje yon frè tranzaksyon etranje lè w itilize kat la andeyò Etazini. Frè sa yo ka akimile. Ou ta dwe konnen tou to echanj konpayi kat kredi a itilize pou trete tranzaksyon an. Ou ta dwe fè konnen konpayi kat kredi ou a si adrès ou chanje epi tcheke ak konpayi an pou opsyon.

Kisa yon kat kredi ye?

Dèt kat kredi se kantite total lajan ou prete sou liy kredi a plis nenpòt enterè ak lòt frè ki akimile, enkli frè pou pèman anreta. Nan kèk ka, enterè ak frè ki akimile yo ka depase liy kredi a. Ou ka diminye enterè ak lòt frè lè ou peye otan ke posib nan balans ou chak mwa alè.

Kisa k rive dèt kat kredi apre ou fin kite peyi a?

Dèt kat kredi egziste kèlkeswa kote w ap viv. Obligasyon pou peye dèt la pa disparèt lè yon moun kite peyi a. Si ou rate yon peman kat kredi, ou gen anpil chans pou w peye frè ak penalite sou dèt ou. Lè dèt la rive nan yon sèten nivo san li pa peye, konpayi kat kredi a ka anile kat kredi ou epi vann dèt la bay yon koleksyonè dèt. Moun k ap ranmase dèt yo gen yon tan limite pou yo ka mennen moun ki pa peye bòdwo kat kredi yo lajistis. Limit tan sa yo varye selon eta a e yo fikse pa lwa limit tan chak eta. Konpayi kat kredi a ka rapòte tou peman ki rate oswa ki fèt an reta bay biwo kredi tankou Experian ak TransUnion, sa ki ka gen yon efè negatif sou nòt kredi ou Ozetazini.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Konsèy: Menm si ou pa itilize kat kredi a, ou ta dwe toujou siveye aktivite sou kat kredi ou a detanzantan pou w detekte fwod. Ou ta dwe kontakte konpayi kat kredi a imedyatman si ou wè nenpòt chaj sou kat kredi ou ke ou pa t fè oswa otorize.

Kisa ou ta dwe fè pou peye dèt kat kredi ou a?

Pou Imigran ki Sipèvize

Si ou gen kèk tan anvan ou dwe kite Etazini, ou ta dwe (1) kontakte chak konpayi kat kredi ou, (2) eksplike chak konpayi sitiyou ou, epi (3) bay yon adrès pou voye dokiman nan peyi lakay ou nan yon lèt voye ak resi retou sètifye. Anplis, si sa disponib, ou ta dwe telechaje aplikasyon pou smartphone ki asosye ak kat kredi a epi enskri pou opsyon livrezon elektwonik ak peman. Sa diminye chans pou w rate yon peman kat kredi.

Pou Imigran ki Detni

Si ou se yon imigran ki an detansyon, ou ka pa gen ase tan pandan tranzisyon an soti nan yon kote pou ale nan yon lòt pou enfòmasyon konpayi kat kredi ou yo ke w ap kite. Sa ogmante risk pou w rate peman yo, sa ki gen anpil chans pou lakòz frè ak penalite sou dèt ou. Si ou riske pou yo retire ou imedyatman Ozetazini, ou ta dwe enskri pou resevwa mesaj elektwonik ak pou opsyon peman elektwonik, epi telechaje aplikasyon pou smartphone konpayi kat kredi ou a pou ou ka kontakte konpayi an epi fè peman. Lè ou rive nan peyi ou, ou ta dwe kontakte konpayi kat kredi a epi, si sa nesesè, voye nenpòt peman ou dwe yo oswa diskite lòt opsyon peman ak soulajman dèt ke konpayi kat kredi a ka ofri.

Kisa k rive si w pa peye dèt kat kredi w la?

Si ou pa peye dèt kat kredi ou a, ou ka peye frè anreta epi akimile enterè anplis sou kat la chak mwa, sa ki ka ogmante anpil kantite dèt ou a. Anplis de sa, konpayi kat kredi a ka penalize ou nan lòt fason, tankou ogmante to enterè sou kat kredi ou a. Lè dèt la rive nan yon sèten nivo san li pa peye, konpayi kat kredi a ka anile kat kredi ou epi vann dèt la bay yon koleksyonè dèt. Si ou pa peye dèt kat kredi a, sa ka tou blese nòt kredi ou Ozetazini. Nòt kredi ou pwobableman pap afekte w nan peyi w, men li ka konplike finans ou si w ta janm retounen Ozetazini. Pa egzanp, yon nòt kredi ki pi ba oswa enfòmasyon negatif sou yon rapò kredi ta ka afekte kapasite ou pou jwenn yon lòt kat kredi, resevwa yon prè, achte yon machin, oswa jwenn yon kay.

Remake ke si ou te jwenn yon kat kredi garanti lè ou te depoze lajan kòm depo pou kat la, ou ka pèdi lajan sa a tou.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Kisa k rive si w pa peye dèt kat kredi w la?

Kolektè dèt la ka kontakte ou pou òganize peman dèt la. Sepandan, lwa federal Ozetazini anpeche ajan rekouvreman dèt yo itilize sèten taktik lè y ap eseye ranmase yon dèt, tankou asèlman oswa kontakte w nan yon lè oswa yon kote ki pa nòminal. Ou ta dwe konnen dwa ou ak pratik akseptab pou kolekte dèt.

Gade, pa egzanp, <https://www.consumerfinance.gov/consumer-tools/debt-collection/> pou plis enfòmasyon.

Rekouvreman dèt entènasyonal ka pa pratik pou anpil dèt, men dèt ou pa disparèt paske ou demenaje nan yon lòt peyi. Rekilè dèt la ka menm pote w devan tribinal leta pou w peye dèt la, sa ou pa dwe neglije. Malgre yon moun pa ka ale nan prizon sèlman paske li pa peye dèt kat kredi, pa parèt nan tribinal oswa pa respekte yon lòd tribinal ka lakòz li pase tan nan prizon.

Kat kredi

Kisa yon kat prepeye ye?

Yon kat prepeye se tankou yon kat kredi ke moun ki gen kat la peye davans. Tradisyonèlman, moun ki gen kat la mete lajan sou kat prepe a, epi li depanse lajan sa a pou achte bagay oswa pou retire lajan kach. Kat sa yo anjeneral mande yon nimewo PIN. Nan kèk ka, yo ka chaje lajan sou kat prepeye dirèkteman apati yon chèk salè oswa yon kont labank. Anjeneral, ou ka rekipere lajan an si kat prepe a pèdi oswa vòlè. Kontrèman ak kat kredi, pa gen okenn peman enterè, men ka gen frè ki asosye ak kreye, chaje, itilize, ak kenbe kat prepeye yo. Frè sa yo ka monte.

Èske w ka itilize kat prepeye w la andeyò Etazini?

Gen kèk kat prepeye ki ka itilize andeyò Etazini. An reyalyte, gen kèk kat prepeye ki fèt pou itilize andeyò Etazini (pa egzanp, pa touris Ameriken). Ou ta dwe kontakte konpayi kat prepeye ou a pou konnen si kat prepeye ou a ka itilize andeyò Etazini, epi si wi, ki frè ak ki limit ki aplike.

Kisa ou ta dwe fè ak kat prepeye ou anvan ou kite peyi a?

Ou ta dwe tcheke pou w wè si kat prepeye ou a ka itilize nan peyi destinasyon w lan. Si se pa sa, ou ta dwe konsidere lòt altènativ, tankou depanse oswa retire lajan an sou kat prepe a anvan ou kite Etazini oswa anvan kat la ekspire. Ou ka vle tou sispann nenpòt transfè ki repete sou oswa soti nan kat prepe a ki pa aplikab ankò.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Ou ta dwe tou konfime si gen okenn opsyon overdraft aktive sou kat prepe a epi dezaktive yo pou evite frè overdraft potansyèl. Si sa nesèsè, ou ka kontakte konpayi kat prepeye a pou tcheke kantite lajan ki rete sou kat ou a oswa pou resevwa deklarasyon kat la.

An jeneral, ou ta dwe siveye tranzaksyon sou kont ak kat prepeye ou a detanzantan pou asire w ke yo pa ap itilize kat ou a pou fè chaj fwod. Ou ta dwe kontakte konpayi kat kredi a imedyatman si ou wè nenpòt chaj sou kat kredi ou ke ou pa t fè oswa otorize.

Kisa pou w fè si yo vòlè kat prepeye w la oswa si yo konfiske l?

Si kat prepeye a vòlè oswa konfiske, ou ta dwe imedyatman kontakte konpayi kat prepeye a pou rekipere lajan ki sou kat yo.

Kat Debi

Ki sa yon kat debi ye?

Yon kat debi se yon kat peman ki lye ak yon kont labank. Tradisyonèlman, moun ki gen kat la mete lajan sou kat prepe a, epi li depanse lajan sa a pou achte bagay oswa pou retire lajan kach. Nan kèk ka, moun ki gen kat la ka eseye retire plis pase kantite lajan ki nan kont labank la. Rale lajan anplis sa yo oswa tantativ pou rale lajan anplis ka sijè a frè overdraft oswa frè pou fon ki pa ase. Frè sa yo ka monte. Kat debi souvan mande pou moun ki gen kat la kreye epi itilize nimewo PIN pou itilize kat la oswa pou retire lajan nan kont labank la.

Èske w ka itilize kat prepeye w la andeyò Etazini?

Ou ta dwe kontakte konpayi kat prepeye ou a pou konnen si kat prepeye ou a ka itilize andeyò Etazini, epi si wi, ki frè ak ki limit ki aplike. Ka gen frè siplemantè pou retire lajan kach ak kat debi a, tankou frè ATM ak frè echanj lajan.

Kisa ou ta dwe fè ak kat debi ou anvan ou kite peyi a?

Depi yon kat debi lye ak yon kont labank Ozetazini, ou ta dwe deside si w ap fèmen kont labank ki asosye ak kat debi a anvan ou kite peyi a. Si ou fèmen kont labank la, kat debi a pap mache ankò epi ou ta dwe jete li. Si ou pa t transfere rès balans lan sou yon lòt kont labank anvan ou fèmen li, bank lan ap anjeneral voye ba ou yon chèk fizik ki gen montan balans ou a nan adrès ki anrejistre nan bank lan. Ou dwe asire w ke ou ka resevwa lapòs nan adrès ki anrejistre a anvan ou kite peyi a, sinon ou dwe kontakte bank lan pou fè chèk la voye nan yon lòt adrès. Si ou kenbe kont labank la, ou ta dwe tcheke ak bank ou pou enfòmasyon sou si kat debi ou a ka itilize andeyò Etazini, epi, si wi, ki frè ak ki limit ki aplike.

Anplis, si sa disponib, ou ta dwe telechaje aplikasyon pou smartphone ki asosye ak kat kredi a epi enskri pou opsyon livrezon elektwonik ak peman. An jeneral, ou ta dwe siveye tranzaksyon sou kont labank ou ak kat debi ou detanzantan pou asire w ke yo pa itilize kat ou a pou fè chaj fwod. Ou ta dwe kontakte konpayi kat kredi a imedyatman si ou wè nenpòt chaj sou kat kredi ou ke ou pa t fè oswa otorize.

Si kat debi a gen rekonpans, ou ta dwe kontakte bank lan pou konprann ki pi bon fason pou w benefisye rekonpans ou deja touche yo. Ou ka vle sispann nenpòt peman ki repete k ap chaje sou kat kredi a si yo pa aplike ankò.

Kisa pou w fè si yo vòlè kat debi w la oswa si yo konfiske l?

Si yo vòlè oswa konfiske kat debi ou a, ou ta dwe rapòte vòl la oswa pèt la bay bank ou pi vit posib.

Lis verifikasyon: Kat Kredi, Kat Pè-peye ak Kat Debi

Prepare yon lis kat kredi ou yo, kat prépayé ou yo, ak kat debi ou yo. Pou chak, enkli nimewo telefòn, adrès, ak lòt enfòmasyon kontak pou bank oswa konpayi k ap emèt la. **Pa pataje enfòmasyon sa a ak lòt moun.**

Rele chak emetè kat epi fè yo konnen depa a.

Ti non kat la (egzanp, Visa, Mastercard, Kat labank)	Dènye kat chif sou kont lan	Kalite (kredi, prepeye, debi)	Nimewo telefòn sèvis kliyan	Nòt

6. Jere kontra sèvis kout tèm ak bòdwo ki poko peye

Chapit sa a ap ede w: (a) mete lòd kontra sèvis kout tèm ou yo ak bòdwo ki gen rapò yo, epi (b) decide si wi ou non ou dwe mete fen nan kontra sa yo ak kijan pou w fè sa.

Egzanp Kontra Sèvis Kout Tèm ► **Pwen Aksyon Inisyal** ► **Rize yon Kontra**

► **Lis verifikasyon: Kontrak Sèvis Kout Tèm ak Bòdwo ki Gen Rapò**

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Jere kontra sèvis kout tèm ak bòdwo ki poko peye

Men kèk egzanp komen sou divès kalite kontra sèvis kout tèm pou ede w idantifye kontra ou ka genyen.

- Plan telefòn ak entènèt
- Abònman dijital tankou streaming, mizik, nouvèl, ak jwèt
- Sèvis piblik tankou gaz, elektrisite, dlo, fatra, ak resiklaj
- Lòt bagay tankou livrezon manje ak abònman nan jimnastik

Premye Pwen Aksyon

Premyeman, ranmase enfòmasyon yo nan yon sèl kote. Pandan w ap ranmase kontra ak bòdwo yo, sonje, si ou pa konprann yon bagay, mande yon moun èd oswa kontakte founisè a pou kesyon (epi/oswa pou wè si yo ka bay kontra a nan lang ou prefere a). Lè w ap kontakte founisè a, li rekòmande pou kòmanse sou sitwèb li, apre sa itilize imèl/chat, epi selon sa ki nesèsè oswa disponib, rele yo nan telefòn oswa ale nan magazen an. Asire w pou sove imèl ak nòt yo. Konsidere pataje enfòmasyon an ak yon moun ou fè konfyans Ozetazini ki ka ede w apre ou fin ale.

Konpile Kontra w yo ak Dokiman ki gen rapò yo

- Fè yon lis ki gen detay tankou: sèvis la, non founisè a ak enfòmasyon kontak li, non moun ki gen kont lan ak nimewo kont lan, kantite lajan pou peye, dat limit (oswa frekans peman), si peman otomatik aktive, dat tèminasyon, ak espas pou nòt. Kenbe lis la ajou.
- Mete lis la ak yon kopi chak kontra nan yon dosye (fizik ak/oswa elektwonik).
- Enkli yon kopi dènnye bòdwo a ak resi dènnye peman ki te fèt pou chak kontra.

Èske founisè a ofri sèvis nan peyi kote w ap ale a?

Si “wi,” kowòdone ak founisè a pou asire kouvèti a transfere anba kontra a.

Nòt: sa a pwobableman aplike sèlman pou kèk sèvis tankou plan telefòn ak entènèt.

Èske ou ka mete yon lòt moun sou kont lan ki ka pran aksyon?

Si “wi”:

1. Pale ak moun ou vle ajoute a;
2. Asire w yo konprann epi yo dakò;
3. Bay yo dokiman ak enfòmasyon ki enpòtan yo te diskite pi wo a anba “Konpile Kontra Ou yo;” epi
4. Bay yo enstriksyon espesifik (epi de preferans alekri) sou kijan/ki lè pou yo jwenn aksè nan kont lan epi ede lè ou pa la. Swiv enstriksyon ki nan kontra a pou ajoute yon lòt moun.

Si “non,” oswa si li pa klè, kontakte founisè a.

Nòt: Pa bliye evalye responsablite potansyèl ki genyen lè w ajoute yon lòt moun.

Èske kontra a gen yon seksyon sou tèminasyon?

Si “wi,” tcheke si gen yon frè pou revokasyon bonè ak enfòmasyon espesifik sou kijan pou revoke. Ajoute enfòmasyon an nan lis ou a.

Si “non” oswa pa klè, kontakte founisè a. Gade anba a pou plis enfòmasyon.

Tèmine yon kontra

Pifò kontra sèvis ap gen ladan enfòmasyon sou fason pou mete fen nan yo. Sa a souvan jwenn nan yon seksyon “Tèm Sèvis,” oswa “Tèminasyon,” oswa “Anilasyon.” Si ou pa ka jwenn seksyon sou revokasyon an oswa si langaj la pa klè, kontakte founisè a.

Chak kontra diferan. Souvan ou ka anile atravè kont ou sou entènèt, men pafwa ou dwe parèt an pèsòn oswa rele sèvis kliyan. Pafwa gen yon frè tèminasyon, oswa yon ranbousman depo, oswa lòt konsiderasyon. Tcheke chak kontra pou detèmine pwosesis la ak konsiderasyon yo.

Lè tan limite, kontakte founisè yo pou detèmine si ou ka ajoute yon lòt moun ki ka ede jere kont ou. Si “wi,” eseye fè sa touswit.

Si ou pa kapab ajoute yon lòt moun pou jere kont lan epi pa gen ase tan, ou ta dwe kontakte founisè a epi bay nouvo enfòmasyon kontak ou.

Egzanp dispozisyon sou terminasyon ak transfè

Echantiyon Akò Kliyan Mobil Verizon.

Yon echantiyon Akò Kliyan Verizon Mobile pèmèt itilizatè yo mete fen/anile sèvis la atravè kont sou entènèt yo. Echantiyon ki anba a eksplike tou rezilta posib nan ka rezilyasyon, ki baze sou faktè tankou konbyen tan apre itilizatè a fin aksepte akò a li rezilye, si li retounen sèten ekipman alè, ak tip plan peman an. Dispozisyon sou terminasyon ki soti nan yon egzanp akò Verizon:

“Ou ka anile yon liy sèvis nan 30 jou apre ou fin aksepte Akò sa a, depi ou retounen, nan peryòd retou ki aplikab la, nenpòt ekipman ou te achte nan men nou oswa youn nan détaillan otorize nou yo an rapò ak akseptasyon Akò sa a, men w ap toujou oblije peye pou sèvis ou a jiska dat sa a. Si ou te finanse aparèy ou an ak Verizon epi ou anile sèvis ou yo apre 30 jou, yo ka mande w peye tout balans ki rete a imedyatman. Anile sèvis la ka gen enpak tou sou pwomosyon ki asosye ak liy sa a. Ou ka jere Sèvis ou a nenpòt ki lè sou Verizon.com. Si ou te enskri pou Sèvis Prepeye, pa gen ranbousman ki pral fèt apre 30 jou oswa si kont ou te aktive. Gade verizon.com/support/return-policy/ pou tout detay ak enfòmasyon sou retou ekipman ou an.”

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Echantiyon akò Verizon lan gen ladan tou yon seksyon apa sou transfere akò a oswa sèvis la bay yon lòt moun:

*“Èske mwen ka fè yon lòt moun jere tout oswa yon pati nan kont [. . .] mwen an?
Pa gen pwoblèm – jis di nou pa telefòn, an pèsòn, oswa alekri . . .”*

Kisa k ap pase si ou pa peye bòdwo yo oswa si ou pa mete fen nan kontra a?

Chak kontra gen pwòp tèm li, men jeneralman w ap kontinye responsab pou kontra a ak kantite lajan ki poko peye yo. Ka genyen tou frè ak chaj anplis pou bòdwo ki poko peye. Depann sou eta a ak founisè a, pafwa founisè a ka sispann sèvis la (men ou ka toujou responsab pou peye). Anpil nan kontra sa yo renouvle otomatikman sof si yo mete fen nan yo. Gen kèk ki chanje pou aranjman mwa pa mwa. Asire w pou w revize chak kontra.

Lis verifikasyon: Kontrak Sèvis Kout Tèm ak Bòdwo ki Gen Rapò

- Konpile sa ki annapre yo:
 - Lis kontra yo
 - *Fè yon lis ki gen detay tankou: sèvis la, non founisè a ak enfòmasyon kontak li, non moun ki gen kont lan ak nimewo kont lan, kantite lajan pou peye, dat limit (oswa frekans peman), si peman otomatik aktive, dat tèminasyon, ak espas pou nòt. Kenbe lis la ajou.*
 - Kopi chak kontra.
 - Kopi dènye bòdwo a ak resi dènye peman ki fèt pou chak kontra.
 - Konsidere pataje dosye konpile a ak yon moun ou fè konfyans Ozetazini ki ka ede w apre ou fin ale.
- Revize chak kontra epi/oswa kowòdone ak founisè a pou jwenn repons pou kesyon sa yo:
 - Èske founisè a ofri sèvis nan peyi kote w ap ale a?
 - Èske ou ka mete yon lòt moun sou kont lan ki ka pran aksyon? Si wi, èske ou te ajoute yon moun? Kiyès?
 - Nan ka yon plan telefòn mobil, èske ou kapab transfere nimewo telefòn ou kounye a? Si “wi,” èske ou pran mezi ki nesèsè pou asire transfè a ka fèt? Si “non,” èske ou gen yon nouvo nimewo telefòn ki pral mache lè ou deyò Etazini? Èske ou te pataje sa a ak founisè yo?
 - Ki etap ki nesèsè pou mete fen nan chak kontra? Èske gen frè oswa lòt konsiderasyon ki asosye ak tèminasyon?
 - Èske ou te voye enfòmasyon yo bay yon moun ou fè konfyans Ozetazini?

7. Prè sou salè ak lòt prè kout tèm

Dèt payday ak lòt dèt kout tèm, tankou prè sou tit machin, pa disparèt. Sepandan, ou ka jere dèt ou lè w bay priyorite sou ki dèt pou peye an premye, sispann peman otomatik yo epi petèt negosye yon aranjman peman ak kreditè a ke ou kapab peye. Seksyon sa a pral abòde sijè sa yo:

Kisa k rive dèt prè w la apre ou fin kite peyi a? ► Kijan pou Priyorize

Ranbousman Dèt ► Travay ak Moun ki Prè W Lajan an pou Pwolonje

Peman yo ak/oswa Negosye Kantite Lajan pou Ranbouse a ► Pwoteje

Kont yo kont Retrè Otomatik oswa Seiz ► MwenLi Ka Pa Legal pou

Kolekte Dèt la ► Lis verifikasyon: Prè sou salè ak lòt prè kout tèm

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Kisa k rive dèt prè w la apre ou fin kite peyi a?

Dèt pou yon prè jounen peman (pafwa yo rele l tou prè avans lajan kach) ak lòt prè kout tèm egziste kèlkeswa kote w ap viv. Obligasyon pou peye dèt la pa disparèt lè yon moun kite peyi a. Si ou rate yon peman kat kredi, ou gen anpil chans pou w peye frè ak penalite sou dèt ou. Yon pretè ka eseye oswa pa eseye ranmase dèt sa a selon si gen kolateral oswa kosiyen, epi selon kote moun ki pran prè a ye.

Prè yo ap kontinye akimile enterè ak frè

To pousantaj anyèl efikas (APR) sou prè jou peman ak lòt prè kout tèm pi wo anpil pase pifò lòt fòm dèt, tankou dèt kat kredi. Prè jou salè souvan gen yon APR efektif ki soti nan 400% rive 600% oswa plis. An konparezon, APR sou kat kredi yo ka varye ant apeprè 12% ak 30%. Gen kèk eta ki gen règ sou konbyen enterè yon pretè salè ka chaje; sepandan, lòt eta, tankou Texas, pèmèt pretè salè chaje enterè ak frè san limit pou pa peye.

Kreditè a ka chèche rekipere dèt ki poko peye a

Moun k ap ranmase dèt yo gen yon tan limite pou yo ka pote plent kont moun ki pa peye yo (gade pi ba anba “Dèt la pa legal ankò”). Si yon pretè pote ou devan yon tribinal Ozetazini epi li jwenn yon jijman an favè li kont ou (sa ka rive menm san ou pa prezan, nan ka sa yo rele l “jijman pa prezans”), li pap kapab aplike jijman sa a nan yon peyi ki pa Ozetazini sof si peyi sa a gen yon akò ak Etazini ki pèmèt jijman ameriken yo aplike nan peyi sa a.

Kijan pou Priyorize Ranbousman Dèt

Sant Nasyonal Lwa Konsomatè a konseye moun ki gen dèt pou yo bay dèt yo priyorite epi decide ki bòdwo yo dwe peye an premye, anjeneral depans pou kay la (kay, apatman, manje ak medikaman), telefòn selilè ak lòt sèvis piblik, machin ak aparèy tankou frijidè oswa machin pou lave.

Men kèk nan etap kle yo rekòmande:

- Peye toujou pou bezwen fanmi ak bòdwo kay yo;
- Peye minimòm ki nesesè pou kenbe sèvis piblik esansyèl yo;
- Peye prè machin si yon machin esansyèl pou travay ou ak fanmi ou;²
- Peye dèt pansyon alimantè ak taks sou revni;
- Pa ogmante priyorite yon dèt paske kreditè a menase pou l pote w lajistis oswa li rele lakay ou san rete; epi
- Gen kèk dèt ki ka pa legalman obligatwa. Gade anba “Li ka pa legal pou kolekte dèt la.”

Travay ak pretè a pou pwolonje peman prè a ak/oswa negosye kantite lajan pou ranbousman an

Ou ka kapab fè yon aranjman peman altènativ dirèkteman ak pretè a, tankou yon peryòd peman pwolonje oswa yon chanjman nan kantite lajan ou peye chak mwa. Nenpòt nouvo kondisyon ou dakò avèk pretè a dwe an ekri, epi ou menm ak reprezantan ou dwe kenbe tras tout kominikasyon ak pretè a, enkli nòt sou entèraksyon an pèsòn oswa nan telefòn. Ou ta dwe tou konsève nenpòt imèl oswa lèt ou resevwa nan men pretè a ansanm ak enfòmasyon kontak pretè a. Ou ka jwenn plis tan tou pou remèt yon prè jou peman san yo pa chaje w frè siplemantè atravè yon Plan Peman Pwolonje (Extended Payment Plan, EPP), si lalwa eta a pèmèt sa.³

² Nan ka yon prè sou tit machin ke ou pa ka peye, ou ka swa jwenn yon moun ki vle achte machin nan epi itilize lajan sa a pou peye prè a, oswa jis remèt machin nan bay moun ki ba ou prè a, espesyalman si dèt la pi plis pase valè machin nan.

³ Yo ofri EPP yo pa pretè salè ki manm Asosyasyon Sèvis Finansye Konsomatè Amerik la (CFSA). Anba yon EPP, yon kliyan ka peye balans tranzaksyon an kat peman egal ki tonbe sou menm dat ak peman peryodik yo. Ou ka konnen si yon pretè payday se yon manm CFSA atravè sitwèb sa a: <http://cfsaa.com/about-cfsa/2017-cfsa-corporate-members.aspx>. Pa gen okenn frè pou antre nan yon EPP.

Pwoteksyon kont retrè otomatik oswa done yo

Prè sou salè ki lye ak kont labank

Ou ka retire pèmisyon ou bay pretè a pou l pran lajan sou kont labank ou. Kèk prè payday ak lòt prè kout tèm mande yon otorizasyon ekri pou Chèk Otomatize (Automated Clearing House, ACH), ki bay pretè a pèmisyon pou pran lajan elektwonikman nan kont chèk oswa kont epay kliyan an lè peman an vin ekzekitabl. Anilasyon oswa revokasyon yon otorizasyon ACH ap anpeche retrè sa yo fèt sou kont ou oswa sispann peman sou chèk yo. Sepandan, sa pap anpeche pretè a aplike frè ak penalite sou peman ki anreta oswa chèche rekou sivil. Pa egzanp, si ou bay pretè a yon chèk ki gen dat pita e pa gen ase lajan nan kont lan pou peye chèk la lè pretè a soumèt li bay bank lan, pretè a ap chaje ou frè ak penalite epi bank lan ka chaje ou yon frè depase kont lan.

Saisi sou salè ak Jijman pou defo

Garnishment se yon lòd tribinal ki pèmèt kreyansye yo pran peman dirèkteman sou salè yon dètè oswa sou kont labank li. Konfiskasyon varye anpil de eta an eta, kidonk risk yo pi wo pou yon moun ki gen byen e ki nan yon eta ki pi pèmisif sou konfiskasyon. Likelihood ke yon tribinal ap bay yon lòd pou konfiske byen ou pi wo si gen yon jijman pa prezans. Si yo mennen dèt la nan tribinal pou kolekte li epi ou te bay yon moun pouvwa avoka ou, moun sa a ka anboche yon avoka pou ou epi pran desizyon legal nan non ou pou evite yon jijman defo (men sof si moun sa a se yon avoka, li pa ka reprezante ou nan tribinal).

Li ka pa legal pou yo kolekte dèt la

Moun k ap ranmase dèt yo gen yon tan limite pou yo ka pote plent kont moun ki pa peye yo. Limit tan sa yo varye selon eta a e yo fikse pa lwa limit tan chak eta. Pa egzanp, nan Texas, apre kat ane dèt la vin preskri e moun ki gen dèt la pa ka pouswiv ankò yon jijman nan tribinal pou kolekte li. Nan kèk eta kote gen yon plafon to 36% oswa pi ba ki an plas epi prè a fèt sou entènèt, prè a ka ilegal e konsa yo pa oblije remèt lajan an paske legalman yo pa ka ranmase li. Lòt eta gen limit sou transfè balans oswa lòt pwoteksyon ki ka aplike epi ki pèmèt ou sispann peman. Yon avoka lokal ka bay plis enfòmasyon.

Lwa sou Prè Militè (Military Lending Act, MLA) se yon lwa federal ki bay pwoteksyon espesyal pou manm sèvis militè k ap sèvi aktif, tankou mete yon plafon sou to enterè ak frè pou anpil pwodwi prè. MLA a anpeche yon manm sèvis militè peye yon to enterè ki depase yon APR Militè 36 pousan, ki enkli sèten frè, sou pifò kalite prè konsomatè. MLA a aplike pou manm sèvis militè k ap sèvi aktivman, enkli moun ki nan Gad aktif oswa Rezèv aktif, ak depandan yo kouvri. Prè sou salè yo kouvri anba MLA.

Lis verifikasyon: Prè sou salè ak lòt prè kout tèm

Dèt ou pa efase apre ou kite peyi a. Dèt payday ak lòt dèt kout tèm, tankou prè sou tit machin, pa disparèt. Sepandan, ou ka jere dèt ou lè w bay priyorite sou ki dèt pou peye an premye, sispann peman otomatik yo epi petèt negosye yon aranjman peman ak kredite a ke ou kapab peye. Li enpòtan pou w bay priyorite sou fason ou vle depanse lajan ou.

- Si ou gen tan anvan ou kite peyi a, ou ta dwe kontakte pretè ou yo, fè yo konnen sitiyasyon an epi bay yo yon adrès pou yo voye korespondans yo nan peyi lakay ou. Asire w kontakte yo toude pa telefòn ak pa lapòs, epi voye notifikasyon ou atravè lapòs sètifye ak demann pou resi retou.
- Si ou riske depòtasyon imedyat, ou ta dwe kenbe enfòmasyon kontak chak pretè ou a aksesib epi, si ou kapab, voye yon peman bay pretè a lè ou rive nan peyi lakay ou. Ou ta dwe eseye kontakte pretè a tou apre yo fin depòte w pou bay yon adrès postal ki ajou.
- Si ou te bay yon pretè yon otorizasyon ACH pou pèmèt li retire lajan otomatikman sou kont labank ou, ou ka vle anile otorizasyon an.
- Ou ka elijib pou yon Plan Peman Pwolonje (EPP) pou prè ou a, si prè ou a satisfè sèten kondisyon ki dekri pi wo a. Ou ka kapab tou travay ak pretè ou a pou pwolonje kalandriye peman ou oswa renegosye kantite lajan ou peye a. Nenpòt chanjman nan prè ou a dwe fèt alekri
- Yo pa ka arete w sèlman paske w pa remèt yon prè jounen lajan. Sepandan, si yo pote w lajistis oswa si yon jij pran yon desizyon kont ou epi ou inyore yon lòd tribinal pou w parèt, yon jij ka bay yon manda arestasyon pou ou.
- Fè atansyon ak magouy. Pa pataje enfòmasyon sansib, tankou enfòmasyon sou kont ou oswa nimewo kat kredi, ak moun ou pa konnen. Fwodè yo ka fè sanblan yo se kabinè avoka oswa ajan rekouvremant dèt pou eseye ranmase dèt la.

8. Asirans

Chapit sa a dekri kijan pou abòde pwoblèm ki gen rapò ak polis asirans ou yo nan ka detansyon oswa depòtasyon, enkli opsyon pou jere polis aktyèl yo, faktè pou konsidere lè w ap chwazi yon chemen ak kijan pou planifye davans.

Ki kalite polis asirans ou genyen? ► Ki enfòmasyon ou ta dwe ranmase sou chak polis asirans? ► Kisa k ap rive polis asirans ou yo si yo arete w oswa si yo depòte w? ► Ki lòt bagay ou ta dwe konsidere lè w ap deside sou sò polis asirans ou an?

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Ki kalite polis asirans ou genyen?

Si ou gen nenpòt kalite polis asirans, li enpòtan pou deside kijan polis la pral jere si yo arete ou oswa si yo depòte ou. Premye etap nan pwosesis sa a se detèmine ki kalite polis asirans ou menm ak fanmi ou genyen an vigè.

Kalite asirans ki pi kouran yo:

- Asirans sante, ke patwon ou ka kouvri oswa ke ou ka achte poukont ou;
- Asirans machin, si w posede, lwe, oswa kondui yon machin;
- Asirans kay, si w posede yon rezidans;
- Asirans lokatè, si w ap lwe rezidans ou;
- Asirans pou yon biznis, si w gen youn;
- Asirans sante, ke patwon ou ka kouvri oswa ke ou ka achte poukont; ou
- Lòt fòm asirans responsablite.

Ou ta dwe abitye tèt ou ak avantaj ou resevwa anba polis asirans ou yo, epi konnen sa w ap pèdi si estati w chanje oswa si yo anile polis la.

Sonje ke chak kalite asirans ak chak konpayi asirans diferan. Faktè pou konsidere yo ak estrateji pou jere chak politik ka depann de règ ak pwotokòl konpayi asirans lan.

Si Ou Gen Asirans Sante Atravè Lwa sou Swen Abòdab (Affordable Care Act, “ACA”)

Imigran ki prezan legalman kalifye pou itilize Mache Asirans Sante a, men imigran san papye pa kalifye. Si yon chanjman nan estati imigrasyon ou vle di ou pa prezan legalman Ozetazini ankò, ou pa elijib ankò pou kouvèti anba ACA a oswa pou okenn lòt kredi taks sou prim oswa ekonomi sou plan Marketplace ou resevwa. Marketplace rekòmande pou w rapòte nenpòt chanjman nan sitwayènte w oswa estati imigrasyon w bay konpayi asirans ou a pi vit posib, sepandan, chak konpayi asirans genyen diferan egzijans pou rapòte, politik sou peryòd gras ak konsekans si w pa rapòte. Pou plis enfòmasyon, kontakte Marketplace la nan 1-800-318-2596.

Ki enfòmasyon ou ta dwe ranmase sou chak polis asirans?

Pi bon fason pou w jere polis asirans yo se senpleman planifye davans.

Kreye yon lis mèt

Ou ta dwe idantifye konpayi asirans ou yo ak koutye ou yo epi fè yon lis ki gen enfòmasyon kontak (nimewo telefòn, adrès, adrès imèl) pou chak. Pa egzanp, si ou gen asirans machin atravè Geico, ou ta dwe enkli nimewo sèvis kliyan Geico a ansanm ak enfòmasyon kontak ajan espesifik la, si genyen.

Ou ta dwe distribye lis sa a bay fanmi w oswa manm menm kay avè w yo, epi kenbe yon kopi nan yon kote ki fasil pou jwenn, epi yon lòt kopi sou ou (pa egzanp, nan telefòn selilè w, bous ou, oswa nan yon kont imèl ki an sekirite). Sa ede asire aksè a enfòmasyon sa yo si yo mande w kite Etazini sou kout avi.

Rasanble enfòmasyon epi revize plan asirans yo

Ou ta dwe lokalize epi revize tout dokiman plan asirans yo, kit se an kopi papye oswa sou entènèt, epi kontakte konpayi asirans ou a pou ranmase nenpòt enfòmasyon ki manke oswa poze nenpòt kesyon ki rete.

Ou ta dwe jwenn, omwen, enfòmasyon sa yo

- Metòd ak kondisyon pou anilasyon oswa transfè polis asirans lan;
- Règleman sou ranbousman pou kouvèti ki pa itilize;
- Konsekans yon revokasyon anvan lè, oswa yon revokasyon an jeneral;
- Konsekans pou pa peye prim yo;
- Nesesite pou rapòte yon chanjman nan estati imigrasyon;
- Kapasite pou relanse plan an lè yo retounen Ozetazini;
- Konsekans transfè oswa anilasyon pou lòt moun ki kouvri anba polis la; ak
- Kit prim yo ap preleve sou yon kont labank.

Repons pou kesyon ki anwo yo ap pèmèt ou pran yon desizyon ki byen enfòm sou si w dwe anile, kontinye, oswa transfere plan an nan ka detansyon oswa depòtasyon.

Kisa k rive polis asirans ou yo si yo arete w oswa si yo depòte w?

Yon fwa ou fin rasanble enfòmasyon ki nesèsè yo, ou ka prepare yon plan pou jere yon sityasyon detansyon oswa depòtasyon. An jeneral, ou gen twa opsyon: (1) anile polis la, (2) kontinye polis la, oswa (3) transfere polis la bay yon lòt moun. Sonje ke selon règ konpayi asirans lan, youn oswa plizyè nan opsyon sa yo ka pa disponib pou yon polis asirans.

Anilasyon

Si ou deside mete fen nan polis la, ou ka fè sa lè w swiv pwosedi konpayi asirans ou a pou anilasyon. Kèk konpayi asirans mande avi davans anvan yo mete fen nan kontra a, epi yo ka gen yon peryòd datant anvan mete fen nan kontra a pran efè. Founisè yo ka presize tou fòm pou bay avi sa a (pa imèl, alekri, pa telefòn). Si founisè a pa presize fòm a, li pi bon pou bay avi nan twa fason yo.

Kèk polis asirans ka sispann otomatikman si ou pa peye prim lan. Gen lòt ki ka rete an plas men yo akimile gwo balans akòz peman ki rate ak frè anreta. Li esansyèl pou w pran faktè sa yo an konsiderasyon lè w ap deside sou yon chemen pou avanse. Nan kèk ka, mete fen otomatikman ka pi senp opsyon; nan lòt ka, pa peye alè ka jenere yon responsablite inatandi.

Transfè

Si sa posib, ou ka deside transfere plan an bay yon lòt manm fanmi oswa yon benefisyè. Ankò, gade pwosedi konpayi asirans lan pou konsèy ak pri ki asosye.

Kontinyasyon

Si ou vle kenbe polis asirans lan an ka yo detni w oswa depòte w, epi konpayi asirans lan pa entèdi kontinwite a, ou ka fè sa nan plizyè fason.

Si yo deja depòte w, ou ka kontinye itilize plan an a distans. Genyen yon kopi tout dokiman politik yo ak enfòmasyon kontak konplè se kle. Oubyen, ou ka nonmen yon lòt moun oswa bay yon moun pouvwa avoka pou jere plan an pou ou. Ou ta dwe prepare epi bay moun ki nonmen an enstriksyon klè davans sou fason pou jere polis asirans lan.

Si karakteristik sa a disponib epi ou deside kontinye, ou ka gen opsyon pou mete peman otomatik pou montan ki dwe sou polis la, oswa pou peye davans montan ou dwe sou polis la. Konsidere desizyon sa yo ak anpil atansyon paske kèk ladan yo ka irevèsib.

Sa ki pi enpòtan, ou ta dwe konnen si ou toujou elijib pou resevwa benefis polis asirans ou pandan detansyon oswa apre depòtasyon. Gen anpil chans pou benefis yo pa disponib pou ou si ou pa abite Ozetazini ankò, e yo ka pa disponib pou ou menm lè ou retounen.

Ki lòt bagay ou ta dwe konsidere lè w ap deside sou sò yon polis asirans?

Deside kijan pou jere polis asirans yo nan ka detansyon oswa depòtasyon se yon desizyon ou pa ka pran san w pa byen konsidere sitiyasyon pèsònèl ou. Atansyon sou faktè pèsònèl yo enpòtan menm jan ak sa yon polis asirans egzije. Men kèk bagay tout moun ta dwe konsidere.

Praktikalite

Si w ap konsidere kontinye yon polis asirans, ou ta dwe konsidere si li pratik pou kenbe polis la adistans. Si peyi lakay ou pa gen entènèt oswa sèvis selilè ki fyab, epi ou pa prevwa pou w gen aksè regilye ak sèvis sa yo, li ka pi saj pou anile oswa nonmen yon lòt moun Ozetazini pou jere kontwòl la.

Responsablite

Ou ta dwe konpare pri pou anile polis la ak responsablite potansyèl ki asosye ak kontinasyon an. Pri anilasyon an ta dwe relativman senp yon fwa yo fin ranmase epi revize detay polis la. Nan lòt men an, responsablite ki asosye ak kontinasyon yon polis asirans ka pi ensèten. Pa egzanp, si ou kenbe tit machin ou ak plan asirans ou menm apre yo fin detni w oswa depòte w, epi gen yon aksidan ki enplike machin ou, ou ka responsab.

Enpak sou lòt moun

Ou ta dwe konsidere enpak sou moun ki kouvri pa yon polis asirans, lòt pase ou menm, lè w ap deside si w ap kontinye, transfere, oswa anile polis la. Pa egzanp, si yon fanmi oswa yon depandan ki kouvri pa yon polis asirans pa ta kapab jwenn yon polis konsa (akòz estati imigrasyon oswa lòt rezon), kontinye polis la malgre risk oswa depans siplemantè pou ou ka vo lapenn.

Menm jan an tou, ou ta dwe konsidere si echèk pou peye prim asirans yo oswa kontinasyon erone yon polis asirans ta kreye responsablite pou oswa ta koze domaj pou manm fanmi ki rete Ozetazini. Yon revizyon atantif dokiman polis asirans yo ak konvèsasyon ak koutye asirans ou a ta dwe bay klète sou konsekans ki gen nati sa a.

Enpak sou estati imigrasyon

Si gen pwosedi pou depòtasyon k ap dewoule oswa si w prevwa yo, ou ta dwe konsidere kijan fason w jere polis asirans yo pral afekte pwosedi sa yo. Menm jan an tou, si w planifye retounen Ozetazini, sa a se yon rezon anplis pou w konfòme w strikteman ak tout règleman ak pwosedi konpayi asirans ou a tabli. Li ka bay tou yon ankourajman pou kenbe yon polis asirans, si sa pèmèt.

Lis verifikasyon: Asirans

Deside kijan pou jere polis asirans ou yo se yon pwosesis enpòtan e konplèks. Règleman ak pwosedi espesifik pou konpayi asirans ou yo ap bay etap ki nesèsè pou anile, kontinye, oswa transfere yon polis kòrèkteman. Konsilte konpayi asirans ou yo davans pou w konnen tout opsyon ou yo byen, epi prepare yon plan detaye ki ka aplike si yo arete w oswa si yo depòte w.

- Konnen ki kalite polis asirans ou genyen, epi fè yon lis enfòmasyon kontak tout founisè asirans yo.
 - *Enkli nimewo telefòn, adrès imel, ak adrès postal. Konsidere kenbe enfòmasyon sa a avèk ou oswa nan yon kote ki fasil pou jwenn. Bay enfòmasyon an bay yon fanmi oswa yon zanmi pwòch.*
 - *Konsidere bay pouvwa avoka an ka depòtasyon.*
 - *Kalite polis ki pi komen yo enkli: asirans sante, asirans machin, asirans pwopriyete kay, asirans lokatè, asirans biznis, asirans lavi ak asirans responsablite.*
- Ranmase epi revize dokiman polis asirans ou yo. Si ou pa gen tout enfòmasyon ou bezwen, kontakte founisè asirans ou epi poze yo kesyon.
 - *Asire w ou konnen: metòd ak kondisyon pou anile oswa transfere polis ou a; konsekans anilasyon an; konsekans si ou pa peye alè oswa si ou pa peye ditou; si yo ka ranbouse ou pou benefis ou pa itilize; si ou oblije rapòte yon chanjman nan estati imigrasyon ou; ak konsekans pou lòt moun ki kouvri pa polis ou a.*

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

- Konsidere kijan chwa ou (pou anile, kontinye, oswa transfere polis asirans ou a) pral afekte ou menm ak moun ou sousye de yo.
 - *Faktè pou kenbe nan tèt ou: responsablite ki asosye ak kontinye oswa mete fen bonè nan polis ou a; kapasite pou w jere polis ou a adistans; enpak sou lòt benefisyè polis la; enpak negatif posib sou pwosedi depòtasyon w yo; enpak sou manm fanmi ki rete Ozetazini; epi si w gen entansyon retounen Ozetazini si yo depòte w.*
 - *Pale ak fanmi ou epi, si sa posib, ak avoka ou sou pwoblèm sa yo.*
- Deside kijan ou fè plan pou jere kontra asirans ou yo si yo arete w oswa si yo depòte w. An jeneral, opsyon ou yo se pou anile, kontinye, oswa transfere polis ou a.
 - *Avantaj ak dezavantaj chak opsyon ap depann de politik ak pwosedi konpayi asirans ou a, osi byen ke de priyorite ak sikonstans pèsònèl ou.*
 - *Fè tèt ou abitye ak pwosesis debaz pou chak, ak konsekans ki ka rezilta.*

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

9. Pouvwava Avoka

Yon “pouvwa avoka” (Power of Attorney, POA) se yon zouti pwisan ki disponib pou ou pou ede jere byen ou yo si yo riske depòte ou. Paske yon pouvwa avoka kapab yon premye etap ki gen anpil valè pou pwoteje byen, nou bay yon diskisyon an pwofondè sou zouti sa a. Seksyon sa a reponn kesyon yo:

[Kisa yon “Pouvwa Avoka” \(POA\) ye? ►](#) [Kòman yon POA sanble? ►](#) [Poukisa](#)

[yon moun k ap fè fas ak depòtasyon ta bay yon Pouvwa Avoka? ►](#) [Kijan Ou](#)

[Dwe Chwazi Kalite POA Pou Bay? ►](#) [Kijan pou w Chwazi yon Ajans? ►](#)

[Konbyen tan yon Pouvwa Dirab dire, epi èske yo ka chanje l? ►](#) [Kijan pou w](#)

[Redije yon Pouvwa Avoka?](#)

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Kisa yon Pouvwa Avoka (POA)?

Yon pouvwa avoka (POA) se yon dokiman ekri ki pèmèt yon moun (yo pral rele l “prensipal” nan POA a) chwazi yon lòt moun (yo pral rele l “ajan” nan POA a) pou aji nan non li konsènan finans, biznis, oswa swen yon timoun. Yon POA espesyalman itil pou moun k ap fè fas ak depòtasyon oswa detansyon ki senpleman pa gen tan pou fè tout bagay anvan yo kite peyi a oswa anvan yo arete yo. Pa egzanp, yon pouvwa avoka ka bay yon ajan pouvwa pou siyen chèk sou kont labank ou, pran desizyon sou edikasyon ak swen sante pitit ou, oswa itilize lajan ou pou achte oswa vann gwo atik tankou yon machin.

Malgre tèm “power of attorney” ka sonnen tankou yon bagay ki gen rapò ak yon avoka, tankou yon avoka imigrasyon, li pa ye. Se senpleman yon tèm legal ki itilize pou dokiman ki bay yon moun dwa legal pou aji nan non yon lòt. Okenn moun pa bezwen yon avoka. Sepandan, konsilte yon avoka, kote sa posib, ka ede w asire ke pouvwa avoka a efikas epi ke pouvwa yo bay la koresponn ak volonte w.

Kòman yon POA sanble?

An jeneral, yon pouvwa avoka kòmanse ak yon paragaf ki idantifye eta ak konte kote ou ye lè w ap siyen fòm nan, epi ki bay non prensipal la ak ajan an. Pwochen paragaf la anjeneral se yon lis pouvwa posib yon prensipal ka bay yon ajan. Ou pral tcheke tout pouvwa ou ta renmen ajan an genyen. Ankò, sa yo ka varye soti nan otorite sou kont labank ou rive nan otorite pou pran desizyon konsènan sante oswa edikasyon pitit ou. Dènye paragaf la anjeneral esplike si pouvwa avoka a pran efè imedyatman oswa lè yon evènman rive nan lavni. Finalman, gen liy pou siyati prensipal la ak ajan an, ansanm ak yon espas pou yon notè piblik oswa temwen yo siyen.

Sa a se yon deskripsyon trè jeneral sou kijan yon POA sanble. Egzijans yo diferan nan chak eta, kidonk anvan ou eseye ekri youn, chèche sou entènèt yon modèl pouvwa avoka (POA) pou eta ou oswa konsilte yon avoka lokal. Gen kèk fòm modèl Pouvwa Avoka (POA) kèk eta, ki ajou nan moman yo te ekri manyèl sa a, ki bay nan fen chapit sa a. Gen plizyè sitwèb ki prepare fòmilè leta ki apwopriye a pou ou pou yon frè, pa egzanp: www.totallegal.com (\$20) oswa www.legalzoom.com (kòmanse a \$39), oswa <https://bluenotary.us> (ant \$20 ak \$100). Jan nou wè sa anba a, bank ou a ka gen pwòp fòm POA li pou kouvri tranzaksyon labank oswa aksè a yon kès depo sekirite. Anplis de sa, jan nou pral diskite nan seksyon ki vin apre a, anpil eta gen pwòp fòm POA “legal” yo ke ou ka itilize. Finalman, òganizasyon tankou Legal Aid, Asosyasyon

Ba lokal oswa òganizasyon Sèvis Legal Volontè ka gen modèl POU yo ka itilize kòm yon modèl oswa ka kapab redije yon POU san okenn frè.

Poukisa yon moun ki ap fè fas ak depòtasyon ta bay yon pouvwa avoka?

Yon POA ka yon zouti itil pou yon moun ki vle regle zafè li yo anvan oswa apre yo fin depòte li. Premye bagay ou ka vle fè lè w ap fè fas ak depòtasyon se bay yon pwokirasyon bay yon manm fanmi ou fè konfyans oswa yon lòt moun k ap rete Ozetazini. Si yo arete w epi w ap tann depòtasyon, sa ka vin trè difisil pou vann yon kay, mete fen nan yon kontra lwaye oswa jwenn aksè a yon bwat depo sekirite. Avèk yon POA, yon zanmi ou fè konfyans oswa yon manm fanmi ka aji pou ou nan zafè sa yo ak tout otorite legal.

POA yo ka itilize pou reyalize anpil bagay. Pa egzanp, ou ka kreye yon pwokirasyon pou swen sante ki nonmen yon ajan pou aji pou ou si ou blese oswa twò malad pou pran desizyon pou tèt ou. Pwokirasyon yo ka itilize tou pou bay swen ak edikasyon timoun oswa pou jere prèske nenpòt pwoblèm finansye oswa biznis, tankou fè tranzaksyon nan bank, jwenn aksè ak bwat depo sekirite, siyen kontra, ranpli deklarasyon taks oswa rezoud reklamasyon legal.

Kijan ou ta dwe chwazi kalite pouvwa avoka pou bay?

Ou dwe pran plizyè desizyon sou ki kalite pouvwa avoka pou w itilize. Premyeman, ou ta dwe deside si pouvwa avoka a ta dwe bay ajan an otorite “jeneral” oswa otorite “espesyal”/“limite”. Apre sa, ou dwe deside kilè pouvwa avoka a ap vin efikas: imedyatman oswa sèlman si yon evènman deklanchè oswa “springing” rive. Kòm sa ap esplike pita, ou bezwen deside tou konbyen tan pouvwa a pral dire. Gen avantaj ak dezavantaj nan diferan chwa.

Pouvwa Avoka Jeneral la

Yon pwokirasyon jeneral bay yon ajan yon pakèt pouvwa, ki esansyèlman pèmèt ajan an fè prèske tout bagay pou kont prensipal la. Sepandan, menm ak pouvwa laj konsa, gen kèk bagay yon ajan ki gen yon pwokirasyon jeneral pa ka fè. Pa egzanp, yon ajan k ap aji anba yon pwokirasyon jeneral pa ka fè sèman, pa ka patisipe nan seremoni maryaj, pa ka siyen testaman oswa, nan kèk sikonstans, pa ka jwenn aksè a yon bwat depo sekirite pou ou.

Yon pwokirasyon jeneral pa nesesè, ni menm rekòmande, pou pifò moun ki ap fè fas ak depòtasyon. Sepandan, sa ka itil si ou pa gen anpil tan anvan yo depòte ou epi ou bezwen vann yon biznis oswa gen aksè a lajan lè ou rive nan peyi lakay ou.

Pouvwa Avoka “Espesyal” oswa “Limite”

Yon pouvwa espesyal oswa limite pèmèt yon ajan fè sèlman zak espesifik ki site nan dokiman pouvwa a. Li ka itilize pou yon gran varyete aktivite. Pa egzanp, yon pouvwa espesyal ka bay yon ajan otorite pou jwenn aksè nan yon kont labank, vann yon kay oswa yon machin, voye byen pèsònèl nan yon lòt peyi, oswa pran swen timoun minè.

Malgre yo rele kalite pouvwa avoka sa a “limite,” nan anpil ka li ka vrèman pi itil ak pi efikas pase yon pouvwa avoka jeneral. Bank, doktè oswa ofisyèl lekòl yo ka gen plis chans pou aksepte pouvwa avoka limite paske aksyon ajan an ka fè yo klèman espesifye, sa ki bay yon ide pi klè sou entansyon ou. Se poutèt sa yo konsidere kalite dokiman sa a kòm pi fyab.

Règ Jeneral la: POA Efektif imedyatman

Anjeneral, yon pwokirasyon vin efikas le pli vit li siyen.

POA “ki pran efè”: POA Efektif imedyatman

Nan anpil eta, yo ka ekri yon pouvwa avoka jeneral, espesyal, oswa limite kòm yon pouvwa avoka “ki pran efè” ki vin efikas sèlman apre yon sèten evènman rive. Kalite pouvwa avoka sa yo pafwa itilize pou moun ki malad ki vle pouvwa avoka a vin efikas sèlman si yo vin twò malad pou pran desizyon. Nan kontèks imigrasyon, yo ka itilize yon pwokirasyon ki antre an vigè sèlman si yo arete w oswa si yo depòte w.

Yon pwokirasyon ki pran efè lè yon kondisyon espesifik rive ka yon bon opsyon si ou vle asire ke yon ajan potansyèl pa ka pran okenn aksyon pou ou jiskaske kondisyon sa a rive. Li gen avantaj pou asire ke yon ajan pa ka itilize yon pouvwa avoka pou enfliyanse oswa fòse ou anvan kondisyon ki deklanche a rive.

Sepandan, gen dezavantaj lè w itilize yon POA ki gen resò:

1. Dapre yon pouvwa avoka regilye ki pa gen dispozisyon pou pran efè otomatik, ajan an oblije egzekite volonte ou; kidonk, yon ajan ou fè konfyans pa dwe pran okenn aksyon sou baz yon pouvwa avoka jeneral nan okenn sikonstans ki pa matche ak volonte ou.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Si ou santi ou pa ka fè yon ajan potansyèl konfyans pou l'aji dapre volonte ou anba yon pwokirasyon jeneral, ou ta dwe konsidere nonmen yon lòt ajan.

2. Dezyèmman, anpil enstitisyon ka pa vle aksepte yon pwokirasyon ki pran efè otomatikman kòm yon kesyon de politik, paske yo pa abitye wè kalite dokiman sa a, oswa paske yo santi yo pa ka verifye ase ke evènman ki deklanche li a te rive.
3. Twazyèmman, nan kontèks imigrasyon, yon pouvwa avoka ki pran efè lè ou pa kapab aji ka difisil pou itilize nan sikonstans kote enkapasite ou pa nesesèman pèmanan, tankou si yo kenbe ou men yo poko depòte ou.

Si ou vle itilize yon pwokirasyon ki pran efè otomatik, pwokirasyon an dwe trè klè sou ki evènman ki deklanche li, ak kijan ajan an pral pwouve ke li te rive.

- Kèk fòm pouvwa avoka nan eta a ka gen yon seksyon “enstriksyon espesyal” oswa “sètifikasyon ajan” ki ka itilize pou esplike evènman ki deklanche a ak fason ajan an dwe pwouve li.
- Youn nan opsyon yo ta ka deklare ke pouvwa a vin efikas si prensipal la (ou menm) depòte soti Ozetazini, e ke sa dwe pwouve lè yon moun espesifik fè sèman sou sa devan yon notè piblik. Pa egzanp, moun ki deziyen an ta ekri “Mwen [non] deklare ke [non ou] te depòte.” Lè sa a, si yo depòte w, moun sa a ap siyen ak mete dat sou moso papyè a epi kole li sou pouvwa a. POA a ta vin efikas apati dat sa a.
- Kèk eta ka mande tou yon langaj espesifik pou fè deklarasyon an efikas ke yon evènman ki parèt pita te rive. Pa egzanp, Kalifòni egzije deklarasyon an: “Mwen sètifye (oswa deklare) anba penalite pou fo temwayaj ke sa ki anwo a se verite e li kòrèk.”⁴

Sonje, sepandan, ke anpil enstitisyon ka ezite onore yon pouvwa avoka ki pran efè otomatikman, kidonk fè prèyè ki nesesè pou deklanche li vin pi ofisyèl ka ede fè pouvwa avoka a pi efikas. Konsidere konsilte yon avoka pou idantifye kalite prèyè fòmèl ki ka disponib pou montre ke depòtasyon oswa yon lòt evènman ki deklanche te fèt, epi deklare nan Pouvwa Ajan an ke prèyè la dwe atache ak Pouvwa Ajan an pou li ka efikas.

Kijan ou ta dwe chwazi yon ajan?

Li enpòtan anpil pou chwazi bon ajan an. Yo ka abize POA yo, espesyalman si yo arete w oswa yo depòte w epi ou pa ka siveye aksyon ajan an.

⁴ Kal. Pwob. Kòd § 4129(b) (West, Westlaw atravè Ch. 4 nan Sesyon Regilye 2017 la.).

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Yon ajan dwe yon adilt legal (18, 19 oswa 21 ane selon eta a), men sinon ou gen yon gwo varyete chwa lè w ap chwazi ajan pou yon pouvwa avoka. Li pa nesèsè pou ajan an pale angle oswa gen nenpòt kalifikasyon edikasyonèl. Li pa nesèsè non plis pou enkli enfòmasyon kontak ajan an oswa prè idantite lè w ap redije pouvwa a (byenke pou rezon pratik li ka itil pou mete adrès ajan an sou dokiman an).

Lè w ap chwazi yon ajan, ou ta dwe konsidere:

- Yon moun ki rete nan menm eta kote yo pral itilize Pouvwa a, paske diferan eta ka gen diferan egzijans pou ekri yon Pouvwa ki valab;
- Yon moun ou ka fè konfyans pou l aji avèk sajès epi dapre volonte w;
- Yon moun ki dispoze konsakre tan ak efò ki nesèsè pou jere byen finansye w yo;
- Yon moun ki alèz pou jere relasyon ak bank ak lòt enstitisyon finansye epi ki gen yon konpreyansyon debaz sou kesyon finansye; epi
- Yon moun ki gen dokiman nesèsè pou l rete Ozetazini legalman oswa ki, sinon, p ap sibi detansyon oswa depòtasyon nan fiti pròch, si sa posib.

Nòt: Ou ta dwe pran prekosyon lè w ap chwazi yon mari, yon madanm oswa yon patnè entim kòm ajan ou. Espesyalman nan relasyon abi, enterè pati yo souvan vin opoze rapidman si gen yon divòs oswa yon separasyon. Anpil founisè sèvis te wè estati imigrasyon itilize kòm yon mwayen kontwòl ak kòksyon pa patnè abi.

Li posib pou prepare plizyè pwokirasyon diferan epi chwazi ajan diferan pou fè bagay espesifik. Pa egzanp, ou ta ka ekri yon pwokirasyon (POA) ki nonmen patnè biznis ou kòm ajan epi bay patnè sa a pouvwa pou vann enterè ou nan biznis la oswa pou jere biznis la pou ou. Ou ta ka ekri tou yon dezyèm pwokirasyon kote ou nonmen, pa egzanp, sè ou ak bòfrè ou kòm ajan pou pran swen pitit ou ki minè.

Nan kèk eta, li posib tou pou redije yon pwokirasyon ki nonmen plis pase yon ajan. Sòf si pouvwa aji a presize ke ajan yo otorize fè bagay diferan oswa ke yo pa oblije aji ansanm, sa vle di ke toude ajan yo dwe otorize nenpòt aksyon anba pouvwa aji a. Sa ka asire ke okenn ajan pa ka itilize oswa abize pouvwa a, men li ka fè li difisil pou itilize pouvwa a tou, paske li mande prezans de moun pou nenpòt aksyon.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Si ou gen kont labank oswa lòt byen nan plizyè eta, li ka nesèsè pou ekri yon pouvwa avoka pou diferan ajan ki rete nan chak nan eta sa yo.⁵

Yon Nòt pou Ajan yo

Li posib ke yon twazyèm pati (tankou yon bank oswa yon lekòl) refize onore yon pouvwa avoka, kèlkeswa legalite li oswa prezizyon li. Si yon ajan rankontre kalite pwoblèm sa a, li ta dwe kontakte yon avoka pou konsèy. Ajan an ka kapab pote yon pwosè kont twazyèm pati a pou fè respekte pouvwa a. Pandan règ ki gouvènè pwosè konsa yo varye de eta an eta, ka a ta pwobableman konsantre sou si twazyèm pati a ap aji rezonab oswa irezonab. Pou evite pwoblèm sa yo, antite ou fè biznis avèk yo ka genyen fòm apwouve pou ou itilize.

Anplis, pou pwoteje byen pèsònèl ajan an, ou ka vle ekri nan pouvwa a ke si ajan an oblije pote yon pwosè pou fè respekte pouvwa a, frè avoka yo ap peye ak lajan ou.

- ➔ Yon ajan ap bezwen itilize pwokirasyon orijinal la, epi ou ta dwe kenbe yon kopi pou dosye ou.
- ➔ Yon ajan gen obligasyon legal pou l aji nan pi bon enterè prensipal la. Pami lòt devwa:
 - Yon ajan dwe kenbe lajan pa l apa de lajan prensipal la;
 - Yon ajan pa dwe pwofite de okenn tranzaksyon kote li ap aji kòm ajan prensipal la;
 - Yon ajan pa dwe bay oswa transfere lajan oswa pwopriyete prensipal la bay ajan an, sof si pouvwa avoka a pèmèt ajan an fè sa espesyalman; epi
 - Yon ajan dwe kenbe dosye klè sou aktivite li kòm ajan anba yon pwokirasyon.

⁵ Tanpri revize tou seksyon "Kijan pou w redije yon Pouvwa Avoka?" ki anba a pou jwenn enfòmasyon sou fason pou w redije yon Pouvwa Avoka ki bay yon ajan otorite ki pral valab nan pifò, si se pa nan tout, eta kote yo ka itilize li.

Konbyen tan yon Pouvwa Don bay dire, epi èske yo ka chanje l?

Ou ka wè yon POA refere a kòm yon pouvwa d'avoka “dirab”. Pifò PWA yo “dirab,” sa vle di PWA a rete efikas menm apre prensipal la vin “enkapatite”—li pa kapab aji poukont li. Pou rezon sa a, yon POA dirab ka espesyalman enpòtan pou moun ki ap fè fas ak posiblite depòtasyon. Nan pifò eta yo, pouvwa a avoka dwe di ke li dirab pou gen efè sa a; sepandan, nan yon ti kantite eta, si pouvwa a avoka pa di anyen sou kesyon an, y ap konsidere li kòm dirab. Pa egzanp, Kalifòni, New York, Arizona ak Florid fè pati majorite eta ki egzije pou dirabilite endike klèman, pandan Nevada, Kolorado, Pensilvani ak Nouvo Meksik fè pati minorite a.

Yon pouvwa pou aji anjeneral dire jiskaske yo revoke l alekri oswa jiskaske prensipal la mouri (oswa pou yon pouvwa pou aji ki pa dirab, jiskaske prensipal la vin enkapab). Nan kèk sikonstans, yon pouvwa avoka ka fini pi bonè. Pa egzanp, nan kèk eta, yon pwokirasyon ki nonmen mari oswa madanm prensipal la kòm ajan ka fini si koup la divòse.

Yon prensipal ka presize tou nan pwokirasyon an ke li fini nan yon dat espesifik oswa lè yon evènman espesifik rive. Yon POA ki gen yon pwen final fikse ka konsidere kòm pi fyab pase youn ki pa gen yon pwen final. Sepandan, si ou deside mete yon limit tan sou pouvwa ou a, ou dwe asire w ou bay ajan ou ase tan pou fini tout sa ki bezwen fèt.

Nan lòt men an, yon dezavantaj lè ou gen yon POA ki pa gen yon dat fen se ke POA yo ka difisil pou anile. Ou ka anile yon pouvwa avoka (POA) lè ou siyen yon lòt moso papye ki di ke POA a anile, voye yon kopi papye sa a bay ajan an ak nenpòt moun (tankou yon bank) ki te gen tranzaksyon ak ajan an, epi pran tounen fizikman orijinal POA a ak tout kopi ki te bay nenpòt moun. Malgre tout efò ou, li ka difisil pou fè tout moun konnen ke yon POA anile, e sa ka mennen nan rezilta endezirab. Pa egzanp, si pwopriyete ou vann apre pouvwa a te anile, men ni achtè a ni kreditè achtè a pa t okouran de anilasyon an, li pral difisil pou w reprann pwopriyete a.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Ou ka chanje yon POA (pa egzanp pou bay yon ajan yon nouvo travay oswa pou retire youn nan travay ajan an) lè w anile POA orijinal la epi kreye yon nouvo. Sa ka fèt ak yon sèl dokiman, depi nouvo pouvwa a di ke tout ansyen pouvwa yo anile. Anpil fòm pouvwa legal deja gen langaj sa a. Pou yo diskite sou fòm pouvwa legal yo an plis detay, gade seksyon ki vin apre a. Sepandan, pou menm rezon ki fè li difisil pou anile yon pouvwa avoka, li difisil tou pou chanje pouvwa avoka yo. Li difisil pou konnen si gen moun ki toujou ap konte sou pouvwa avoka orijinal la, kidonk li enpòtan pou tout moun ki te resevwa pouvwa avoka orijinal la resevwa avi sou anilasyon an oswa sou nouvo pouvwa avoka a. Epi tou, jan yo note nan pwochen seksyon an, modifye oswa anile yon POA pandan w detni ka espesyalman difisil, kidonk lè w ap prepare yon POA li enpòtan pou konsidere sityasyon ak dezi ou kounye a, osi byen ke kijan yo ta ka chanje nan lavni.

Si ou vle modifye pouvwa a nan peyi lakay ou, ou ta dwe revize seksyon ki anba a sou fason pou redije pouvwa apre depòtasyon. Anplis de swiv règ sa yo, yon fwa nouvo pouvwa a avoka a kreye, ou ta dwe fè ajan ou Ozetazini ranmase epi detwi tout kopi orijinal pouvwa a avoka a pou evite nenpòt konfizyon.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Kijan pou w redije yon Pouvwa Ataj?

Pou Imigran ki Sipèvize

Diferan eta gen diferan règ sou fason pou egzekite yon pouvwa avoka kòrèkteman. An jeneral, yon pouvwa legal dwe toujou ekri sou papyè, e li ka bezwen temwen pa youn oswa plizyè moun, notarye oswa anrejistre nan tribinal konte a, selon kote ak pou ki rezon y ap itilize pouvwa a.

Kèk eta, tankou New York, gen yon “fòm estati”, ki se yon modèl fòm pouvwa avoka ekri nan yon lwa ke lejislati eta a kreye.⁶ Fòm sa yo souvan gen enstriksyon sou egzakteman ki aksyon ki nesèsè pou fè pouvwa a valab. Pwokirasyon estanda yo souvan lajman rekonèt epi aksepte nan bank ak lòt enstitisyon nan eta a.

Si ou gen kont labank patikilye (oswa lòt kont) ke ou vle ajan an kapab jwenn aksè a, ou ta dwe chèche sou entènèt oswa kontakte enstitisyon an pou detèmine si li gen yon fòm pouvwa avoka patikilye pou kliyan yo itilize. Malgre bank ak lòt enstitisyon yo ta dwe onore tout lòt fòm pouvwa avoka ki valab, fason ki pi fasil pou asire ke yon enstitisyon ap onore yon pouvwa avoka se itilize nenpòt fòm espesifik li sijere.

Kòm nou te note pi wo a, si ou gen pwopriyete nan plizyè eta, li ka itil pou genyen plizyè pouvwa avoka ki fèt dapre règ chak eta konsène. Sepandan, si w ap fè fas ak depòtasyon, ou ka pa gen tan oswa resous pou fè pwokirasyon valab pou plizyè eta. Nan sikonstans sa yo, ou ka vle fè yon pwokirasyon ki konfòme li ak egzijans ki pi strik pou pwokirasyon Ozetazini. Sa ta mande siyati ou ak dat la, siyati de temwen, siyati yon notè piblik ak rekonesans pa ajan(yo).

Pou demann pri espesyal yo, dokiman an dwe detaye otan ke posib. Pa egzanp, pwokirasyon an ta dwe site tout nimewo kont labank ki enpòtan ke ajan an ka gen kontwòl sou yo, ansanm ak non bank yo ak adrès filyal lokal ou Ozetazini. Si pwokirasyon an bay ajan an otorite pou vann yon kay oswa yon machin, pwopriyete pou vann lan dwe dekri an detay, enkli nenpòt mak oswa nimewo idantifikasyon, tankou nimewo seri ak nimewo anrejistreman. Lòt tèm, tankou yon pri minimòm pou vann, ki enpòtan pou ou, ta dwe enkli tou.

⁶ Fòm pouvwa avoka estati pou plizyè eta yo ka jwenn nan fen chapit sa a. Fòm sa yo valab apati Mas 2025. Pou ane ki vin apre yo, eseye fè rechèch sou Entènèt pou “fòm pouvwa avoka estatitè” ak eta ki konsène a.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Nòt: Moun ki vle itilize yon pouvwa avoka (POA) pou fè tranzaksyon imobilye prèske toujou bezwen “anrejistre” oswa “depoze” POA a nan biwo grefye lokal la oswa nan biwo anrejistremant la, epi yo ta dwe tcheke egzijans lokal yo.

Pou Imigran ki Detni

Li posib pou ou prepare POA pandan ou nan detansyon, menm si sa ka difisil pou jwenn temwen ki apwopriye ak pou dokiman yo notarye. Si yo arete w, li rekòmande pou w kontakte yon avoka pou ede w nan pwosesis sa a, de preferans yon avoka ki abitye ak règleman sant detansyon kote yo kenbe w la (pa egzanp, lè vizit, règ sou fason pou fè apèl telefòn ak voye lèt, ak lòt detay sou fason sant detansyon an gen anplwaye ak òganize). Si èd yon avoka pa disponib, yon opsyon se anboche yon notè ki dakò vini nan etablisman detansyon an. Nòtè konsa yo anjeneral ka jwenn sou Entènèt lè w ap chèche “nòtè” ak “prizon” oswa “detansyon.” Pandan lè vizit yo, yon notè, ajan yo ak nenpòt temwen ka travay avèk ou pou ranpli fòm pouvwa avoka yo.

Pou Imigran ki Depòte: Pwosesis “Apostil” la

Li posib tou pou prepare oswa modifiye yon pwokirasyon valab apre depòtasyon. Fason ki pi senp pou fè sa se pou ou menm oswa yon notè piblik (oswa yon ofisyèl ki sanble nan peyi lakay ou) redije pwokirasyon an, pou notè a notarye pwokirasyon an, epi pou pwokirasyon an resevwa yon “apostil.”

Yon “apostille” se yon fason pou otantifye oswa legalize dokiman pou yo respekte yo nan yon lòt peyi. Pwosesis la rekonèt pa tout peyi, enkli Etazini, ki siyen Konvansyon La Haye 1961 sou abolisyon obligasyon legalizasyon pou dokiman piblik etranje (Konvansyon an). Kidonk, yon dokiman tankou yon pouvwa avoka (POA) ki te resevwa apostil kòrèkteman nan Meksik ap rekonèt Ozetazini. Pou w fè apostile yon dokiman, ou dwe pote l bay youn nan moun ki deziyen nan peyi w la pou siyen l. Lyen ki anba a bay enfòmasyon sou kote pou jwenn moun sa yo nan plizyè peyi:

<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/authorities1/?cid=41>

Modèl fòmilè apostil nan plizyè lang disponib sou entènèt isit la:

<https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=3198&dtid=28>

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Si pouvwa a avoka a ak nenpòt dokiman ki akonpaye li, enkli apostil la, pa an angle, li rekòmande pou mete yon tradiksyon an angle. Si sa posib, tradiksyon an ta dwe sètifye kòm veridik ak kòrèk. Anjeneral, sa ka fèt lè tradiktè a siyen yon deklarasyon kote li deklare li kwè tradiksyon an egzak e konplè, epi fè deklarasyon an notarye pa yon Notè Piblik. Deklarasyon sa a ki siyen e ki notarye, ke yo rele pafwa “Sètifika Presizyon,” dwe tache ak pouvwa a ak tradiksyon an.

Si yo depòte ou nan yon peyi ki pa siyen Konvansyon an, tankou Lachin,⁷ Jamayik, Kanada, Vyetnam oswa pifò nan Mwayen Oryan, ou ta dwe chèche konsèy avoka lokal oswa anbasad oswa konsila Etazini lokal la sou fason pou otantifye kòrèkteman pouvwa avoka ki notarye lokalman pou yo valab Ozetazini.

⁷ Malgre Lachin pa siyatè Konvansyon an, Konvansyon an aplike nan rejyon administratif espesyal Hong Kong ak Makaw.

Lis verifikasyon: Pouvwa Avoka

- Konsidere si ou vle pou pouvwa a (“ POA “) se “jeneral” oswa “espesyal”/“limite.” Ou ka bay yon pwokirasyon jeneral bay yon ajan ki ka okipe tout zafè ou yo, men ou ka vle bay pwokirasyon separe bay diferan moun pou diferan objektif. Pa egzanp, ou ta ka bay matant ou yon pwokirasyon pou pran desizyon konsènan pitit ou yo, epi bay frè ou yon lòt pwokirasyon pou jere zafè finansye tankou jere kont labank ou oswa vann machin ou.
- Konsidere si ou vle pou Pouvwa Ajan an pran efè imedyatman, oswa pou li vin efikas nan yon moman nan lavni (yon Pouvwa Ajan “ki pran efè”).
- Fè atansyon lè w ap chwazi yon ajan, sitou si l ap gen aksè ak kont labank ou. Ou ta dwe konsidere kritè sa yo:
 - Yon moun ki rete nan menm eta kote yo pral itilize Pouvwa a, paske diferan eta ka gen diferan egzijans pou ekri yon Pouvwa ki valab;
 - Yon moun ou ka fè konfyans pou l aji avèk sajès epi dapre volonte w;
 - Yon moun ki dispoze konsakre tan ak efò ki nesèsè pou jere byen finansye w yo;
 - Yon moun ki alèz pou jere relasyon ak bank ak lòt enstitisyon finansye epi ki gen yon konpreyansyon debaz sou kesyon finansye; epi
 - Yon moun ki gen dokiman nesèsè pou l rete Ozetazini legalman oswa ki, sinon, p ap sibi detansyon oswa depòtasyon nan fiti pròch, si sa posib.
- Fè yon lis tout zafè finansye ou ta bezwen yon ajan pou ede w jere.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

- Ekri dokiman ki otorize pwokirasyon an. Konsidere sa ki annapre yo lè w ap ekri l:
 - Detèmine konbyen tan pouvwa avoka a ta dwe dire. Diferan eta gen diferan règ sou konbyen tan yon pouvwa legal dire si sa pa endike klè nan dokiman an, kidonk ou ta dwe asire w fè entansyon w klè;
 - Eseye bay otan detay ke posib sou byen yo. Pa egzanp, bay non bank yo, nimewo kont yo, nimewo anrejistreman machin yo ak kote byen yo ye; epi
 - Chèche konnen egzijans legal pou yon pwokirasyon nan eta ou. Si ou deja kite Etazini, yo ka redije yon pwokirasyon aletranje; sepandan, sa ka mande yon pwosesis otantifikasyon selon peyi kote li redije.
- Bay ajan ou chwazi a pouvwa a orijinal la (petèt plizyè kopi siyen). Kenbe yon kopi dosye ou yo.
- Fè POA a sikile bay tout twazyèm pati ou panse ki ta bezwen konte sou li. Sa a se pou bay avi moun ki pral afekte pa POA a. Kenbe yon lis pati yo ke yo te distribye pouvwa a bay, paske nenpòt chanjman oswa anilasyon nan pouvwa a ta dwe distribye bay yo tou.
- Mande ajan an pou l kenbe dosye klè sou tout aksyon li pran kòm ajan ou anba pouvwa avoka a. Si yon lòt moun refize aksepte pwokirasyon ajan ou an, kontakte yon avoka.
- Lè w ap fè nenpòt chanjman nan yon pouvwa avoka (POA) oswa anile li, asire w ou itilize lapòs sètifye oswa yon lòt metòd ki bay yon prèv resepsyon.

Pouvwa Avoka pa Eta

Eta	Dokiman
Alabama	Pouvwa Dirab pou Aji
Alaska	Pouvwa Dirab pou Aji
Arizona	Pouvwa Avoka
California:	Pouvwa Legal Inifòm pou Avoka
Colorado	Pouvwa Avoka
Connecticut	Pouvwa Avoka
Connecticut	Pouvwa Legal Kout pou Avoka
Delaware	Pouvwa Avoka Pèsonèl Dirab
District of Columbia	Pouvwa Avoka Legal
Florida	Pouvwa Dirab pou Aji
Georgia	Pouvwa Finansye
Idaho	Pouvwa Avoka
Illinois	Pouvwa Legal Kout pou Pwopriyete
Iowa	Pouvwa Avoka Legal
Kansas	Pouvwa Jeneral Dirab pou Avoka
Louisiana	Pouvwa Dirab pou Aji
Maryland	Fòm Legal pou Pouvwa Pwokirasyon Finansye Pèsonèl
Maryland	Fòm Legal pou Pouvwa Avoka Limite

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Michigan	Pouvwa Dirab pou Jere Finans
Minnesota	Pouvwa Jeneral Abreje Dapre Lwa
Montana	Fòm legal pou Pouvwa Avoka
Nebraska	Pouvwa Avoka
Nevada	Fòm legal pou Pouvwa Avoka
New Mexico	Pouvwa Avoka Legal
New York	Pouvwa Legal Kout pou Avoka
North Carolina	Fòm redwi pa lalwa pou Pouvwa Avoka
North Dakota	Pouvwa Jeneral Dirab pou Avoka
Ohio	Fòm legal pou Pouvwa Avoka
Oklahoma	Fòm legal pou Pouvwa Avoka
Rhode Island	Pouvwa Legal Kout pou Avoka
Texas	Pouvwa Avoka Legal
Utah	Fòm legal pou Pouvwa Avoka
Vermont	Pouvwa Jeneral pou Zafè Finansye
Washington	Pouvwa Dirab pou Aji
West Virginia	Fòm Legal pou Pouvwa Avoka
West Virginia	Pouvwa Dirab pou Aji
Wisconsin	Pouvwa Avoka Lajistis pou Finans ak Pwopriyete

10. Pwopriyetè byen imobilye

Lè w ap fè fas ak depòtasyon, si w gen pwopriyete imobilye, ou dwe pran desizyon sou sa pou w fè ak pwopriyete sa a epi kijan pou w jere prè ou ka dwe pou pwopriyete sa a. Seksyon sa a pral adrese kèk nan chwa yo ak desizyon ki pi enpòtan pou pran. Transfè byen imobilye yo konplike.

Èske ou posede byen imobilye? ► Èske ou ta dwe kenbe, vann oswa bay

kòm kado byen imobilye ou a? ► E si gen yon ko-pwopriyetè? ► Èske w gen

yon prè ak yon ipotèk (oswa yon akè de konfyans) sou pwopriyete a? ► Kijan

Ou Ka Jwenn Èd Pwofesyonèl pou Jere Pwopriyete a? ► Kisa Ou Ka Fè Pou

Pwoteje Pwopriyete Ou Kont Moun k ap Vole Pase? ► Lis verifikasyon:

Pwopriyetè byen imobilye

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Èske ou posede byen imobilye?

Sa a ta ka yon kay, yon apatman, yon lokal biznis oswa nenpòt lòt tè oswa bilding ou posede.

Èske ou ta dwe kenbe, vann oswa bay kòm kado byen imobilye ou a?

Ou pral bezwen deside kisa pou w fè ak byen imobilye ou si yo depòte w. Ou dwe konsidere ak anpil atansyon:

- (i) sa lalwa ak nenpòt dokiman prè oswa ipotèk (si sa aplikab) egzije,
- (ii) si genyen taks oswa lòt pwoblèm finansye ki gen rapò ak pwopriyete a, epi
- (iii) ki pi bon desizyon pou ou menm ak fanmi ou.

Kenbe Kont Ou Louvri

Ou ka kenbe pwopriyete imobilye ou menm si yo depòte ou. Sepandan, si yo depòte ou, ou ta dwe fè aranjman pou jere pwopriyete a epi ou dwe asire w ke tout prè, taks ak lòt depans ki gen rapò ak pwopriyete ou a peye. Si sa posib, li ta ka yon bon lide pou nonmen yon moun ou fè konfyans pou rete sou pwopriyete a epi fè tout peman ki nesèsè pou pwopriyete a. Nan kèk zòn, yon koutye imobilye ka kapab kowòdone jesyon (oswa lokasyon) pwopriyete a. Sa a se tou yon bon fason pou pwoteje pwopriyete ou kont moun k ap antre san pèmisyon.

Si gen yon ko-pwopriyètè, ou ta dwe pale ak ko-pwopriyètè a anvan ou pran nenpòt desizyon konsènan pwopriyete a. Si ko-pwopriyètè a pa an danje pou depòtasyon, ou ka konsidere pou ba li jere pwopriyete a epi pou li responsab pou fè tout peman ki gen rapò ak pwopriyete a pandan w pa la.

Vann oswa Bay Kado Pwopriyete W

Si ou pa kapab oswa ou pa vle kenbe pwopriyete a, ou ka vann li oswa bay li kòm kado bay yon ko-pwopriyètè oswa yon lòt moun.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Konsènan opsyon sa yo, si ou te prete lajan atravè yon prè pou achte pwopriyete ou epi gen yon ipotèk (oswa yon akte konfyans) sou pwopriyete a, fòk ou konsilte pretè a sou tout aksyon ak transfè. Nan prèske tout sikonstans, pretè a dwe bay konsantman pou nenpòt transfè. Gade seksyon ki anba a sou prè ak ipotèk.

Yon vant oswa yon kado sou pwopriyete a oswa sou enterè ou nan pwopriyete a ka lakòz taks ke vandè yo ak moun k ap bay ak resevwa kado yo dwe peye. Ou ta dwe konsilte yon konseye taks pwofesyonèl davans pou w konnen ki metòd transfè ki pi benefik pou ou menm ak pou moun k ap resevwa kado a.

Pouvwa Dirab pou Aji

Nan nenpòt ka, si tan se yon pwoblèm (e menm si li pa), li ka nesèsè oswa dezirab pou prepare yon pouvwa avoka limite ki bay yon moun ou fè konfyans (tankou yon ko-pwopriyete, avoka, ajan imobilye oswa lòt) otorite pou vann byen imobilye a oswa pou travay ak pretè yo epi jere pwopriyete a. Yon avoka oswa yon ajan imobilye ta dwe konsilte lè w ap prepare yon pwokirasyon pou asire li konfòme li ak egzijans leta epi li limite sèlman a otorite ki nesèsè pou transfere byen imobilye a, travay ak pretè yo ak/oswa jere pwopriyete a. Yon pwokirasyon ta dwe espesyalman bay dwa pou jwenn aksè a yon bwat depo sekirite (gade [Chapit 9 sou Pouvwa Avoka](#)).

E si gen yon ko-pwopriyete?

Si gen yon ko-pwopriyete, ou ta dwe pale ak ko-pwopriyete a anvan ou pran nenpòt desizyon konsènan pwopriyete a. Depann de fason pwopriyete a kòpose, lwa diferan ap aplike sou fason enterè ou ka transfere. Ou ta dwe konsilte yon avoka oswa yon pwofesyonèl imobilye pou asire w ke nenpòt transfè fèt kòrèkteman.

Si ko-pwopriyete a pa an danje pou depòtasyon, ou ka konsidere transfere tout enterè ou nan pwopriyete a bay li, oswa bay li yon dwa (atravè yon pouvwa avoka limite) pou aji pou ou konsènan pwopriyete a ak nenpòt prè ki gen rapò avè l.

Èske ou gen yon prè ak yon ipotèk (oswa yon akte konfyans) sou pwopriyete ou?

Konsènan opsyon sa yo, si ou te prete lajan atravè yon prè pou achte pwopriyete ou epi gen yon ipotèk (oswa yon akte konfyans) sou pwopriyete a, fòk ou konsilte pretè a sou tout aksyon ak transfè. Nan prèske tout sikonstans, pretè a dwe bay konsantman pou nenpòt transfè. Gade seksyon ki anba a sou prè ak ipotèk.

Nan tout sikonstans, ou responsab pou peye prete a tout kantite lajan prè a.

- Si ou kontinye posede pwopriyete a, ou dwe kontinye fè tout peman regilye ou yo bay pretè a.
- Si ou vann oswa transfere pwopriyete a, w ap bezwen peye prete a tout kantite lajan prè a ak nenpòt lòt frè ki dwe selon dokiman prè yo.

Konsekans pou pa peye prim yo

Si ou pa fè peman sa yo bay pretè a, prè a ap an defo e pretè a ka pran aksyon pou posede epi vann byen imobilye a. Sa a rele yon fòklòz pa pretè a. Ka gen kèk pwoteksyon anba sèten lwa leta. Yon avoka imobilye oswa nenpòt lòt pwofesyonèl imobilye nan zòn ou an ta dwe konnen lwa ki aplike yo. Si ou panse gen yon chans ou pap kapab remèt prè ou a, ou ta dwe chèche èd nan eta ou a pou konprann tout risk yo.

Pèdi yon pwopriyete ak yon prè

Si pwopriyete ou vo mwens pase kantite lajan ou dwe sou prè a epi ou pa kapab fè peman yo, ou ta ka konsidere bay pwopriyete a bay moun ki prete w lajan an. Ou ka toujou dwe prete a rès lajan pou peye a, sòf si prete a dakò otreman.

Vann yon pwopriyete ki gen yon prè

Si valè pwopriyete a plis pase kantite prè a, ou ka kapab vann pwopriyete a. Apre sa, ou ta peye prete a ak lajan vant lan epi kenbe tout lajan ki rete.

Lòt konsiderasyon pou jere pwopriyete ki gen prè

- Taks sou pwopriyete ki poko peye yo dwe peye;
- Si gen yon ko-pwopriyete, li genlè ap bezwen bay konsantman pou nenpòt aksyon ki afekte prè a ak ipotèk la;
- Yo ka bay yon moun yon pwokirasyon limite pou li ka travay ak pretè a epi pran mezi pou evite yon fòklòz; epi
- Si sa posib, pale ak pretè ou a pou eseye mete yon plan peman ki posib an plas. Dokimante epi kenbe kopi tout kominikasyon ant ou menm ak pretè a.
- Mete prete a ajou ak nenpòt chanjman nan enfòmasyon kontak ou.
- Konnen dwa w. Pale ak yon avoka sou dwa ou genyen dapre kontra prè a oswa dokiman ipotèk yo.

Kijan ou ka jwenn èd pwofesyonèl pou jere pwopriyete?

Transfè byen imobilye yo konplike. Sa ka fèt pa yon moun ou fè konfyans ke ou ba li yon pouvwa avoka limite. Ou pral bezwen asistans yon avoka ak/oswa yon koutye imobilye. Pa eseye vann byen imobilye poukont ou sof si ou se yon pwofesyonèl. Referans pèsònèl toujou se yon bon sous pou jwenn yon pwofesyonèl. Si ou menm, fanmi ou ak zanmi ou pa konnen pèsonn, men kèk egzanp lyen ak resous.

- Vizite Rejis Manm Ajan Imobilye Asosyasyon Nasyonal Ajan Imobilye yo (<https://directories.apps.realtor/?type=member>)
- Yon fason fasil pou jwenn yon avoka imobilye se konekte sou yon sit entènèt endistri, tankou <https://www.lawyers.com/>, ki bay lis avoka imobilye. Anplis de sa, ou ka rele asosyasyon ba lokal ou a, asirè tit yo, pretè ipotèk yo, oswa ajan eskò yo pou referans.
- Nan anpil zòn, plizyè òganizasyon bay sèvis legal gratis pou moun ak fanmi ki satisfè sèten kondisyon. Nan Vil Nouyòk, Kowòdonatè Konsèvasyon Lojman (<https://www.hcc-nyc.org/>); nan Texas <https://txtenants.org/>; nan Kalifòni (<https://www.lawhelpca.org/issues/housing/homeownership>) bay sèvis sa yo. Ou ta dwe kontakte òganizasyon sa yo oswa òganizasyon ki sanble ak yo epi mande si ou ka benefisye de sèvis legal gratis ki gen rapò ak lojman epi si òganizasyon yo sèvi imigran. Anpil pwogram asistans disponib sèlman pou sitwayen Etazini, men kèlkeswa estati legal ou, ou ta dwe toujou tcheke si ou kalifye pou nenpòt nan pwogram sa yo.

Kisa ou ka fè pou pwoteje pwopriyete ou kont moun k ap antre san pèmisyon?

Si pèsonn pa okipe pwopriyete ou a, ou dwe pran mezi pou anpeche moun k ap antre san pèmisyon ak moun ou pa vle antre sou pwopriyete a.

- Si pwopriyete a rete vid, moun k ap anvayi l san dwa ka pretann ou abandone pwopriyete a e kòm rezilta, yo ka gen dwa pou viv sou pwopriyete ou.

Anpeche moun k ap antre san pèmisyon

Ou ta dwe asire w ke pwopriyete ou rete fèmen. Se yon bon lide pou mete kadna sou tout pòt yo epi mete siy “Pa antre san pèmisyon” sou pwopriyete ou. Ou ka vle enstale tou yon sistèm sekirite ki ka avèti w si yon moun antre sou pwopriyete w pandan ou pa la. Si sa posib, li ta ka yon bon lide tou pou nonmen yon moun ou fè konfyans pou jere pwopriyete a oswa pou viv sou li. Konsidere tou enfòmasyon vwazen yo pou yo siveye pwopriyete a.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Lis verifikasyon: Pwopriyetè byen imobilye

Byen imobilye anjeneral gouvènè pa lwa vil, konte ak leta. Lè sa posib, konsilte yon avoka pou jwenn konsèy sou lwa ki gen rapò ak pwopriyete ou a epi pou konnen ki pi bon aksyon ou ta dwe pran pou ou pèsònèlman.

- Si ou se yon ko-pwopriyetè byen imobilye, konsidere transfere enterè pwopriyete ou bay lòt ko-pwopriyetè a oswa ba li yon pouvwa avoka limite pou aji nan non ou.
- Si gen yon ipotèk oswa yon akte fidisyè sou pwopriyete a, konsilte pretè ou anvan ou transfere nenpòt enterè nan pwopriyete reyèl ou a.
- Fè prete w la konnen si w gen entansyon vann oswa transfere nenpòt enterè nan byen imobilye a.
- Kowòdone ak ko-pwopriyetè pwopriyete a pou kenbe pwopriyete a epi pou fè peman nenpòt prè, ipotèk oswa taks sou pwopriyete nan absans ou.
- Konsidere pou w fè yon moun ou fè konfyans pran swen byen imobilye a si pa gen okenn ko-pwopriyetè oswa si ko-pwopriyetè a pa disponib.
- Konsidere bay yon pouvwa avoka limite bay yon moun k ap rete Ozetazini pou fè peman nenpòt prè, ipotèk oswa taks sou pwopriyete pandan w pa la.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

11. Machin, Prè pou Machin, ak Lwaye Machin

Si y ap depòte w, ou ka vann machin ou, abandone l, oswa pran l avè w. Sa depann de si ou posede machin ou, si w ap lwe machin ou, oswa si ou posede machin ou epi ou gen yon prè pou machin. Seksyon sa a abòde pwoblèm sa yo:

[Kisa ou ka fè ak machin ou si y ap depòte w?](#) ► [Kisa ou ka fè si ou posede machin ou?](#) ► [Kisa ou ka fè si ou gen yon prè machin?](#) ► [Kisa Ou Ka Fè Si Ou Lwe Machin Ou?](#) ► [Vann Machin Ou](#) ► [Remèt Machin Ou bay Moun ki Prè W Lajan an](#) ► [Asirans ak Enskripsyon](#) ► [Ekspòte Machin Ou](#) ► [Lis verifikasyon: Machin, Prè pou Machin, ak Lwaye Machin](#)

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Kisa ou ka fè ak machin ou si y ap depòte w?

Sa depann de si ou posede machin ou oswa ou lwe li. Si ou posede machin ou, sa depann tou si ou gen yon prè pou machin oswa ou pa.

Kisa ou ka fè ak machin ou si y ap depòte w?

Si ou posede machin ou, ou ka vann li oswa ekspòte li. Ekspòte yon machin ka konplike, kidonk li ka pi senp pou vann machin ou Ozetazini epi achte yon nouvo machin nan peyi destinasyon ou. Tanpri gade anba a pou plis enfòmasyon sou vann oswa ekspòte machin ou.

Kisa ou ka fè si ou gen yon prè machin?

Si ou gen yon prè machin, ou ta dwe kòmanse pa revize dokiman prè ou yo. Dapre sa yo di, ou ka kapab:

- Peye prè a epi ekspòte machin ou;
- Vann machin ou epi peye prè a ak lajan ou jwenn nan;
- Vann machin ou bay yon moun ki vle pran prè a (moun k ap prete w lajan an ap gen pou apwouve l); lò
- Remèt machin ou bay pretè a.

Tanpri gade anba a pou plis enfòmasyon sou vann oswa ekspòte machin ou.

Kisa ou ka fè si w lwe machin ou?

Si w ap lwe machin ou, ou ta dwe kòmanse pa revize kontra lokasyon an. Dapre sa yo di, ou ka kapab:

- Fèmen kontra lwaye a epi peye tout rès la (epi remèt machin nan bay konpayi finansman lwaye a);
- Transfere oswa vann kontra lwaye a bay yon lòt moun (pa egzanp, lè w itilize sèvis sou entènèt oswa lòt sèvis);
- Vann machin ou epi peye kontra lwaye a (si machin ou vo plis pase pri total pou achte machin nan ak tout peman lwaye ki rete yo, ou ka vann machin ou epi peye kontra lwaye a an menm tan.); oswa
- Achte machin ou epi peye kontra lwaye a.

Tanpri gade anba a pou plis enfòmasyon sou vann oswa ekspòte machin ou.

Fèmen kontra lwaye a epi peye tout rès la (epi remèt machin nan bay konpayi finansman lwaye a)

- Rele konpayi finansman lokasyon ki make sou deklarasyon mansyèl ou a epi mande kantite total ou dwe peye pou fini kontra lokasyon an. Ou ta dwe mande tou pou kantite total la si ou vle vann machin nan epi mete fen nan kontra lwaye a (gade seksyon “Vann Machin Ou” ki anba a).
- Si ou deside peye montan pou anile kontra a (san vann machin nan), mande enstriksyon sou ki kote pou pote machin nan.
- Si ou pa gen ase lajan pou peye montan terminasyon an (epi youn nan lòt opsyon ki anba a pa disponib), w ap bezwen mete yon plan peman ak konpayi finansman lokasyon an. Asire w ou gen sa a ekri.
- Ou ka kapab negosye nenpòt penalite si ou esplike sityasyon ou bay konpayi lokasyon an.

Transfere / Vann yon Lwaye

- Ou pa ka transfere yon kontra lwaye san pèmisyon konpayi finansman kontra lwaye a. Si ou jwenn yon moun ki vle pran kontra lwaye ou a, ou dwe jwenn apwobasyon nan men konpayi finansman kontra lwaye ou a epi travay dirèkteman avèk li.
- Gen sit entènèt kote moun ka poste anons. Sit sa yo pa reglemante, kidonk ou ta dwe pran prekosyon lè w ap itilize yo.

Vann machin nan epi peye kontra lwaye a

- Gade seksyon “Vann Machin Ou” ki anba a.

Achte machin nan epi peye lwaye a

- Rele konpayi finansman lokasyon ki make sou deklarasyon mansyèl ou a epi mande kantite total ou dwe peye pou fini kontra lokasyon an. Kowòdone peman ak transfè tit la ak konpayi finans la.
- Si ou fè sa, w ap bezwen konplete transfè tit la ak enskripsyon an sou non ou epi tou satisfè tout kondisyon ekspòtasyon yo jan sa endike nan chapit sa a.

Si yon lòt moun gen obligasyon sou kontra lwaye a, ou ta dwe di moun sa a sou sitiyasyon ou. Yo pral bezwen fè pati nenpòt desizyon ou pran.

Gade sou sitwèb oswa lòt resous pou plis enfòmasyon sou kijan pou mete fen nan kontra lwaye ou anvan lè. Malgre nou pa andose biznis patikilye, nou kwè li enpòtan pou montre imigran ki petèt poko fè tranzaksyon menm jan an egzanp sèvis yo. Kèk egzanp se:

- <http://www.jdpower.com/cars/articles/tips-advice/how-end-your-lease-early>
- <https://www.moneyunder30.com/get-out-of-a-car-lease-early>

Vann Machin Ou

Anvan ou vann machin ou, chèche konnen valè li avèk Kelley Blue Book (<http://www.kbb.com>) oswa yon lòt resous. Si machin ou an lwe, ou ta dwe rele konpayi finans ki make sou deklarasyon mansyèl ou a epi mande kantite total pou achte machin nan epi mete fen nan kontra lwaye a. Deside pri ki pi ba ou ta aksepte pou machin ou.

Si ou toujou dwe lajan sou machin nan, konpare valè machin ou a ak kantite lajan ki rete sou prè ou a. Si machin ou vo plis pase kantite lajan ou prete a epi ou gen ase lajan pou peye tout dèt la, ou ka peye dèt la, epi vann machin ou. Si ou pa gen ase lajan pou peye rès prè machin nan anvan ou jwenn yon achtè, ou ka itilize peman achtè a pou peye prè a epi kenbe diferans lan kòm pwofi. Ou pral oblije jwenn pèmasyon nan men pretè ou yo pou fè vant lan pou w ka transfere tit pwòp la bay achtè a. Si machin nan vo mwens pase kantite lajan ou prete a, konsidere remèt machin nan bay moun ki prete w la olye pou w vann li. Nan ka sa a, w ap toujou dwe pretè a nenpòt kantite ki rete sou prè a, sof si w rive fè yon akò avè l. Asire w pou w resevwa yon dokiman ki temwaye tout tranzaksyon yo ak nenpòt nouvo akò ki fèt ak yon pretè.

Ou ka vann machin ou bay yon lòt moun lè w itilize anons klasifye sou entènèt oswa sou papyè, pa bouch a zòrèy, oswa lòt sèvis ki disponib. Ou ka vann machin ou tou bay konsesyonè orijinal la oswa yon lòt konsesyonè sètifye ki vann oswa lwe kalite machin ou genyen kounye a. Ou ka vann machin ou tou bay yon konsesyonè machin dezyèm men. Nan kèk ka, chwazi travay ak yon dilè ki gen eksperyans ka pi fasil.

Si w ap lwe machin ou, li ka pi fasil pou vann machin ou bay dilè orijinal la oswa yon lòt dilè sètifye ki lwe menm mak machin nan. Espesyalman, ou ta:

- Rele konpayi finansman lokasyon ki make sou deklarasyon mansyèl ou a epi mande kantite total ou dwe peye pou fini kontra lokasyon an.
- Ale an pèsòn ak machin ou nan konsesyonè orijinal kote ou te lwe machin nan oswa nan nenpòt lòt konsesyonè sètifye ki lwe menm mak machin nan. Di yo ou vle sòti nan kontra lwaye ou a epi mande si yo ta vle achte machin nan pou yon pri ki egal oswa plis pase kantite lajan pou racha/tèminasyon an.
- Vann machin nan epi peye kontra lwaye a.
- Sa a anjeneral ka fèt nan 2-3 jou ouvrab.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

- Si pri acha a pi plis pase kantite lajan pou racha/tèminasyon an, achtè a ap ba ou diferans lan.

Anvan ou pèmèt yon achtè potansyèl fè yon esè sou machin nan, asire w ke polis asirans ou a kouvri esè sou machin.

Mete kondisyon vant lan alekri epi resevwa peman an nan men achtè a an lajan kach oswa pa chèk sètifye pou limite chans fwod anvan ou bay kle yo oswa transfere tit la bay achtè a.

Depoze fòm ki nesèsè yo pou transfere tit la ak pou taks sou vant.

Si ou pa gen tan vann machin ou anvan ou pati, ou ta ka bay yon zanmi ou fè konfyans yon pouvwa avoka limite (POA) epi mande l vann machin nan pou ou. Ou pral oblije bay zanmi ou tit machin nan ki siyen an pou l bay yon achtè.

Gade sitwèb sa yo pou plis enfòmasyon sou vann machin ou:

- <https://www.kbb.com/car-advice/how-to-sell-a-car-10-steps-for-success>
- <https://www.carfax.com/guides/selling/private-party-sale>
- <https://www.edmunds.com/sell-car/10-steps-to-selling-your-car.html>

Remèt machin ou bay pretè a

Si ou gen yon prè machin, ou ka remèt machin ou bay moun ki ba ou prè a (ou pral responsab pou nenpòt defisi, sòf si ou fè yon akò ak li). Tcheke dokiman prè ou yo pou plis detay. Ou ka kapab negosye nenpòt penalite si ou esplike sitiyasyon ou bay konpayi lokasyon an.

Asirans ak Enskripsyon

Si ou vann oswa remèt machin ou, w ap bezwen anile asirans machin ou ak enskripsyon an epi pote plak machin ou yo nan Depatman Veyikil Motè. Ou ka bezwen retire etikèt enskripsyon an ak etikèt enspeksyon an sou machin nan tou.

Vann Machin Ou

Pou ekspòte machin ou, ou dwe satisfè kondisyon ekspòtasyon Ozetazini ak kondisyon enpòtasyon nan peyi destinasyon ou.

Egzijans Ekspòtasyon Etazini

Si ou vle ekspòte machin ou, w ap bezwen anboche yon ajan Ozetazini (yon ekspedite machandiz, yon koutye, elatriye) pou depoze enfòmasyon sou ekspòtasyon bay Ladwàn Etazini pou ou. Enfòmasyon sa a gen ladan sètifika tit orijinal pou machin ou oswa yon kopi sètifye nan sètifika tit la, ansanm ak de kopi konplè swa sètifika tit orijinal la oswa kopi sètifye a. Ajan ou a ap gen pou depoze enfòmasyon sa a omwen twa jou anvan ou planifye pou ekspòte machin ou an.

Si tit machin ou montre gen yon ipotèk sou machin ou, w ap gen pou w montre ke ipotèk la te retire oswa bay yon dokiman ekri ki siyen ak date pa moun ki gen ipotèk la (sou papyè antèt yo) ki deklare:

- (i) ke machin nan ka ekspòte,
- (ii) enfòmasyon kontak moun ki gen privilèj la, epi
- (iii) Nimewo Idantifikasyon Veyikil la (Vehicle Identification Number, VIN). Yon gadyen se yon dokiman legal ki pèmèt pretè a reprann machin ou si ou pa fè peman yo.

Gade sou sitwèb oswa lòt resous pou plis enfòmasyon sou kijan pou mete fen nan kontra lwaye ou anvan lè. Malgre nou pa andose biznis patikilye, nou kwè li enpòtan pou montre imigran ki petèt poko fè tranzaksyon menm jan an egzanp sèvis yo. Kèk egzanp se:

- [Ekspòte yon Veyikil | CBP](#)

Egzijans pou Enpòte Meksiken

Enpòte yon machin nan Meksik relativman konplike. Egzijans yo depann de laj machin ou ak Nimewo Idantifikasyon Veyikil la (VIN). Konsidere anboche yon ajans koutye ladwàn Meksiken pou enpòte machin ou pou ou.

Gade sitwèb oswa lòt resous sou entènèt pou plis enfòmasyon sou enpòte machin ou nan Meksik. Malgre nou pa andose biznis oswa sèvis patikilye, nou kwè li enpòtan pou dirije moun ki petèt pa t fè tranzaksyon menm jan an sou sous enfòmasyon. Kèk egzanp se:

- [Kijan pou fè antre yon machin ak plak etranje nan Meksik](#)

Lis verifikasyon: Machin, Prè pou Machin, ak Lwaye Machin

- Konnen si ou posede machin ou, si w ap lwe machin ou, oswa si ou posede machin ou men ou gen yon prè pou machin.
- Si ou posede machin ou, ou ka vann li oswa ekspòte li. Ekspòtasyon ka konplike, kidonk li ka pi fasil pou ou vann machin ou epi achte yon nouvo machin nan peyi destinasyon ou.
- Si ou lwe machin ou, ou ka mete fen nan kontra lwaye a epi peye tout rès la, remèt machin ou bay konpayi lwaye a, vann kontra lwaye a bay yon lòt moun oswa vann machin ou epi peye tout rès la.
- Si ou posede machin ou men ou gen yon prè machin, ou ka peye prè a epi ekspòte machin ou nan peyi destinasyon ou, remèt machin ou bay pretè a, vann machin ou epi peye prè a ak lajan ou jwenn, oswa vann machin ou bay yon moun ki dispoze pran prè a (men pretè a dwe apwouve).
- Si ou vann oswa remèt machin ou, anile asirans machin ou ak enskripsyon an epi pote plak machin ou yo nan Depatman Veyikil Motè.
- Kit ou posede oswa lwe machin ou, konsidere tcheke ak dilè machin orijinal ou a oswa yon lòt dilè machin sètifye pou wè sa yo ka fè.

12. Fen yon kontra lwaye rezidansyèl

Depòtasyon ka lakoz anpil enkyetid konsènan kote pou viv ak sitiyasyon lokasyon. Seksyon sa a dekri bagay debaz pou konsidere sou kontra lokasyon rezidansyèl ou si ou ta ka ap fè fas ak depòtasyon.

Bagay ki pi enpòtan pou w sonje se konprann kontra lwaye rezidansyèl ou a epi pale ak mèt kay ou.

Konprann yon kontra lwaye rezidansyèl ► **Rize yon Kontra Lwaye Rezidansyèl**

► **Dwa pou Antre** ► **Kontinye yon Lwaye** ► **Lis verifikasyon: Lwaye**

Rezidansyèl

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Fen yon kontra lwaye rezidansyèl

Etap ki pi enpòtan lè w ap kite oswa chanje yon kontra lwaye rezidansyèl se konprann tèm ak kondisyon kontra a. Kòm yon prekosyon, li pi bon pou w konnen tèm kontra lwaye w ak akò w yo anvan yo arete w oswa depòte w.

Si kontra lwaye a ekri, se kondisyon kontra a ki gouvène fason pou mete fen nan kontra a ak fason pou rekipere byen pèsònèl yo nan lokal ki lwe a.

Si kontra lwaye a pa ekri, lwa leta, konte ak vil yo ap gouvène relasyon ant pwopriyetè a ak lokatè a.

Si kontra lokasyon ou pa ekri, ou ka vle konsilte yon avoka. Gen anpil òganizasyon ki bay konsèy legal pou lokatè ak pwopriyetè kay. Pa egzanp, ou ka:

- Kontakte lekòl lalwa lokal yo epi mande si yo gen klinik lojman gratis; oswa
- Kontakte òganizasyon tankou Housing Rights Center oswa Legal Aid Society epi mande kote ou ka jwenn konsèy legal gratis.

Sonje, menm si òganizasyon sa yo pa ka ede w dirèkteman, yo ka gide w nan bon direksyon. Ou pa bezwen eseye konprann tout bagay poukont ou!

Fèmen yon kontra lwaye rezidansyèl

Si w ap viv poukont ou, oswa si tout moun nan kay ou pral kite, gen anpil chans ou pral vle mete fen nan kontra lwaye w la. Lwaye ekri ou a oswa lwa lokal la ap regle kijan pou w byen mete fen nan kontra lwaye ou a. Pifò kontra lwaye mande pou ou bay pwopriyetè w la omwen 30 jou avi davans ke w ap mete fen nan kontra lwaye w la. Nòt sa a ap gen bezwen pou l ekri. Dapre aranjman ou, ou ka bezwen bay mèt kay ou plis oswa mwens avi.

Si tèm kontra lwaye a poko fini, li posib ke w ap responsab pou jwenn yon nouvo lokatè oswa pou peye rès lajan ou dwe pou peryòd kontra a.

Asire w ou diskite sityasyon w ak mèt kay ou pi bonè posib.

Sonje ke si lokatè a pa bay pwopriyetè a avi ki apwopriye pou mete fen nan kontra lwaye a, e/oswa si yon moun refize peye lwaye lè li vin eksep, pwopriyetè a ka pran etap sa yo:

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

1. Mande peman nan men nenpòt lokatè ki siyen kontra a, ko-siyen yo oswa garanti yo;
2. Kòmanse pwosesis pou fè lokatè a kite kay la lè w depoze yon demann pou peman ak pou eviksyon nan tribinal lokal ki konsène a, sa ap gen ladan l sèvi lokatè yo ak yon avi pou yon odyans, ansanm ak lòt pwosedi tribinal ki gen rapò ak sa;
3. Eviksyon lokatè a; ak
4. Jwenn yon jijman kont lokatè a (ak nenpòt garanti ki pa peye sa li dwe) pou lwaye ak lòt obligasyon ki anreta, sa ki ka gen yon enpak negatif sou istwa kredi ak rapò lokatè a, ko-siyen an, ak garanti a.

Si li posib ou pa pèsònèlman disponib pou fè aranjman pou mete fen oswa revize kontra lwaye ou ak mèt kay ou, nonmen yon reprezantan legal ou fè konfyans pou fè aranjman sa yo pou ou.

Dwa pou Antre

Sikonsans yo ak pwosesis ou itilize pou fini kontra lwaye ou a ka detèmine dwa ou pou antre nan pwopriyete a pita pou reklame afè pèsònèl ou oswa pou ranmase lèt ou. Si w ap bay avi pou mete fen nan kontra lwaye a, ou ta dwe planifye pou w retire tout bagay anvan dènye jou ki kouvri pa peman lwaye w la. Si w ap fè fas ak yon eviksyon poutèt ou pa peye lwaye, konnen ke avi alekri mèt kay ou oswa tribinal yo ka presize delè espesifik, epi asire w revize dokiman ak avi sa yo ak anpil atansyon epi chèche èd legal si sa nesesè.

Si ou pa retire afè pèsònèl ou yo nan yon tan rezonab, ou ka dwe pwopriyete a pou depans ki gen rapò ak estoke oswa jete pwopriyete sa a. Pa sipoze ke y ap pèmèt ou antre nan pwopriyete a apre kontra lwaye ou a fini.

Lè sa posib, eseye mete tout akò ou genyen ak mèt kay ou a an ekri.

Pou evite konplikasyon pita, ou ta dwe fè aranjman pou sere byen pèsònèl ou yo an sekirite. Pa egzanp, ou ka fè aranjman pou yon moun ou fè konfyans gen kle yo pou yon moun ka retire byen pèsònèl ou nan yon tan rezonab si yo arete w oswa si yo depòte w. Soumèt yon fòm chanjman adrès bay biwo lapòs la pi bonè ke posib pou ou ka resewa lèt ou yo nan nouvo adrès ou – pa atann pou mèt kay ou kenbe oswa voye lèt ou yo pou ou.

Kontinye yon kontra lwaye

Ou ka vle kontinye kontra lwaye ou a, espesyalman si ou gen manm fanmi oswa zanmi k ap viv nan rezidans lan e k ap rete Ozetazini. Nan ka sa a, gen kèk opsyon:

- **Ou ka kontinye kontra lwaye orijinal la.** Sa souvan ap mande konsantman pwopriyetè a paske ou pap okipe espas la ankò.
- **Ou ka mete fen nan kontra lwaye a,** epi rès lokatè yo ka kòmanse yon nouvo kontra lwaye avèk pèmisyon pwopriyetè a.
- **Ou ka asiyen oswa sou-lwe kontra lwaye a.** Fè atansyon ke tradisyonèlman, lè yo revann yon kontra lwaye, moun ki te siyen kontra a dirèkteman ak pwopriyetè a ap toujou rete responsab final pou peman yo. Anplis, anba-lwaye entèdi anba anpil lwa ak kontra lwaye ekri, e sa ka mennen nan eviksyon moun ki fè anba-lwaye a.
- **Planifye davans.** Si li posib ou pa pèsoneyman disponib pou fè aranjman pou mete fen oswa revize kontra lwaye ou ak mèt kay ou, nonmen yon reprezantan legal ou fè konfyans pou fè aranjman sa yo pou ou.

Nan tout ka kote kontra lwaye a kontinye, kominikasyon ouvè ak onèt ak pwopriyetè a esansyèl.

Lis verifikasyon: Lwaye Rezidansyèl

- Tcheke si ou gen yon kontra lwaye ekri. Si se konsa, kontra lwaye ou a gouvènè pa dokiman sa a. Si se pa konsa, kontra lwaye ou a gouvènè pa dokiman sa a.
- Kowòdone plan ou pou avanse a an rapò ak kontra lwaye a ak nenpòt moun ki siyen ansanm sou kontra a, ak nenpòt garanti sou kontra a, paske chak nan pati sa yo ap gen obligasyon anba kontra a, epi tou ak nenpòt lòt moun k ap viv nan lokal ki lwe a.
- Si li posib ou pa pèsònèlman disponib pou fè aranjman pou mete fen oswa revize kontra lwaye ou ak mèt kay ou, nonmen yon reprezantan legal ou fè konfyans pou fè aranjman sa yo pou ou.
- Si ou vle mete fen nan kontra lwaye ou a, chèche konnen konbyen avi ou oblije bay pwopriyetè a, si w ap oblije peye rès lwaye ki rete anba kontra a, epi konbyen tan w ap genyen pou w rekipere afè pèsònèl ou nan lokal ki lwe a.
- Kontakte òganizasyon lokal ak lekòl lalwa si ou bezwen konsèy legal.
- Fè aranjman pou yon moun ou fè konfyans gen kle yo pou asire ke yon moun kapab retire byen pèsònèl ou si yo arete w oswa si yo depòte w. Sonje ou gen dwa antre lakay ou pou w retire byen ou yo nan yon tan rezonab, pwobableman twa jou oswa mwens, apre yo fin mete fen nan kontra lwaye a. Si ou pa retire pwopriyete a nan yon tan rezonab, ou ka dwe pwopriyetè a pou depans ki asosye ak estoke oswa jete pwopriyete a.
- Si ou gen zanmi oswa manm fanmi ki vle kontinye kontra lwaye ou a, ou gen twa opsyon:
 - Kontinye kontra lwaye orijinal la avèk konsantman pwopriyetè a;
 - Fèmen kontra lwaye orijinal la epi siyen yon nouvo kontra lwaye avèk konsantman pwopriyetè a; oswa

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

- Fè kontra lwaye a kontinye atravè yon asiyasyon oswa yon sou-lwaye ki soti nan men ou. Tcheke kondisyon kontra lwaye ou a konsènan sou-lwaye ak asiyasyon.
- Mete ajou adrès postal ou ak Sèvis Postal Etazini soti nan ansyen adrès ou pou ale nan yon nouvo adrès.
 - Gade, an jeneral: <https://moversguide.usps.com>
- Kontakte nenpòt pati ki okipe bòdwo yo pou mete ajou adrès postal ou, epi kontakte sèvis piblik yo pou sispann nenpòt sèvis ki aplikab si ou pa bezwen yo ankò nan lokalite lwe a.

13. Manyen byen ki gen valè

Chapit sa a dekri kijan pou abòde pwoblèm ki gen rapò ak polis asirans ou yo nan ka detansyon oswa depòtasyon, enkli opsyon pou jere polis aktyèl yo, faktè pou konsidere lè w ap chwazi yon chemen ak kijan pou planifye davans.

Seksyon sa a vize Preparasyon pou Imigran, men li genyen enfòmasyon itil pou Imigran ki Detni ak Imigran ki Sipèvize tou. Seksyon sa a abòde pwoblèm sa yo:

Ki sa ki byen pèsònèl ki gen valè? ► Ki kalite byen pèsònèl ki gen valè ou genyen? ► Planifikasyon davans – Ki opsyon ki genyen? ► Lòt Faktè pou Konsidere ► Kisa k ap rive pwopriyete w si yo arete w? ► Evite oswa Redwi Risk Pèt la ► Kòman Ou Ka Rekipere Byen Ou yo? ► Lis verifikasyon: Manyen byen ki gen valè

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Ki sa ki byen pèsònèl ki gen valè?

Nenpòt nan byen ou ki gen valè lajan oswa ke ou ta regrèt pèdi ka konsidere kòm pwopriyete pèsònèl ki gen valè, e yo ta dwe evalye dapre chapit sa a.

Ki kalite polis asirans ou genyen?

Si ou gen nenpòt kalite polis asirans, li enpòtan pou deside kijan polis la pral jere si yo arete ou oswa si yo depòte ou. Premye etap nan pwosesis sa a se detèmine ki kalite polis asirans ou menm ak fanmi ou genyen an vigè.

Kalite Pwopriyete Pèsònèl Valab ki Kouran

- Elektronik, machin ak aparèy;
- Bijou ak rad;
- Mèb ak atizay;
- Idantifikasyon (lisans, kat idantite, paspò, sètifika nesans); oswa
- Eritye fanmi, foto ak atik sentimantal.

Sonje ke chak kalite pwopriyete diferan, e faktè pou konsidere yo ak estrateji pou jere byen yo ka diferan tou.

Planifikasyon davans – Ki opsyon ki genyen?

Yon fwa ou fin rasanble enfòmasyon ki nesèsè yo, ou ka prepare yon plan pou jere yon sitiasyon detansyon oswa depòtasyon. An jeneral, ou gen kat opsyon prensipal:

- (1) vann pwopriyete a;
- (2) transfere pwopriyete a bay yon lòt moun, swa tanporèman, swa pèmanan kòm yon kado;
- (3) voye pwopriyete a nan peyi lakay yo; oswa
- (4) sere pwopriyete a Ozetazini, swa nan yon inite depo oswa nan yon bwat depo sekirite. Sonje ke selon kalite ak gwosè pwopriyete a, youn oswa plizyè nan opsyon sa yo ka pa disponib.

Rabè

1. Detèmine pri a

Si ou deside vann pwopriyete a, premye ou ta dwe detèmine pri ki apwopriye pou pwopriyete a. Si ou konnen pri orijinal pwopriyete a, ou ka itilize sa kòm yon pwen depa epi fè yon rabè pou nenpòt domaj nan pwopriyete a oswa pou tan ki pase. Sinon, si ou gen aksè ak entènèt la, ou ta dwe chèche atik pwopriyete ki sanble (pa egzanp, sou sit entènèt pou atik dezyèm men tankou ebay.com, craigslist.com, Facebook Marketplace, oswa lòt sit komès ki sanble; biznis sa yo montre sèlman kòm egzanp san okenn andòsman) pou detèmine konbyen pou chaje.

2. Detèmine kijan w ap vann pwopriyete a

Aprè sa, ou ta dwe vann pwopriyete a atravè nenpòt kantite metòd. Kèk egzanp se

- yon vant negosye an prive;
- atravè yon sitwèb lavant oswa vann ozanchè sou entènèt pou atik dezyèm men; oswa
- bay yon achtè oswa yon koutye ki gen bon repitasyon pou machandiz dezyèm men (tankou yon magazen gaj oswa yon magazen konsiyasyon).

Lè vant lan fini, ou ta dwe dokimante kondisyon vant lan. Yon dokiman senp ki gen enfòmasyon sa yo ap itil an ka gen konfli alavni konsènan vant lan:

- (1) yon deskripsyon atik la;
- (2) dat la;
- (3) pri ki te dakò a;
- (4) non ak siyati enprime achtè a ak vandè a; epi
- (5) yon deklarasyon rapid ki di ke achtè a te gen chans enspekte pwopriyete a e li satisfè ak kondisyon li, e/oswa ke pwopriyete a ap vann “jan li ye a” san okenn garanti pa vandè a.

3. Konsidere kijan pou aksepte peman

Fòm peman an se yon lòt konsiderasyon enpòtan. Pou pwoteje kont fwod, konsidere evite aksepte chèk pèsònèl. Yo ka ekri chèk pèsònèl sou yon kont labank ki pa gen ase lajan pou kouvri montan chèk la. Li pi bon pou resevwa peman an lajan kach, yon chèk sètifye pa bank, oswa yon manda lajan. Aplikasyon

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

peman elektwonik (tankou Venmo ak Zelle) se souvan tou fason rapid ak an sekirite pou resevwa peman, sepandan ou ta dwe konsidere si w ap gen aksè kontinyèl a aplikasyon an lè w deyò Etazini, epi asire w ke w ap gen aksè a enfrastrikti finansye ki nesèsè pou konvèti yon peman lajan kach dijital an lajan ki itil oswa ki ka depoze nan yon kont labank ke w ap kapab kontinye jwenn aksè.

Transfè

Si ou vle transfere pwopriyete a bay yon lòt moun, ou gen de opsyon – ou ka bay pwopriyete a bay yon lòt moun pou tout tan kòm yon kado, oswa ou ka transfere pwopriyete a bay yon lòt moun pou yon tan, ak atant ke li pral retounen lè yo mande sa nan lavni.

Si w ap chèche transfere pwopriyete a bay pitit ou ki minè, ou ta dwe konsidere transfere pwopriyete a bay yon lòt adilt oswa mete sou pye yon transfè fòmèl dapre sèten lwa ki pèmèt byen ak pwopriyete rete nan non yon adilt kèsye pou benefis yon minè. Sa a diskite an plis detay nan Chapit 2, Byen ak Avantaj Timoun Minè.

Si w ap patisipe nan yon transfè tanporè, li pi bon pou kreye yon dokiman ki reflete akò ant pati yo (ki transfere sèlman posesyon fizik, pa pwopriyete, e sèlman pou yon ti tan), siyen ak date pa tout patisipan yo.

Depo

Pou ti atik tankou bijou, idantifikasyon ak dokiman, ou ka vle sere yo nan yon bwat depo sekirite nan yon bank ki gen bon repitasyon. Pri pou yon bwat depo sekirite varye selon gwosè li, epi lwaye pou espas sa a chaje chak ane. Pou atik ki pi gwo tankou mèb, atizay, oswa machinri, ou ta dwe konsidere lwe yon espas depo.

Opsyon depo yo pi apwopriye pou imigran ki planifye retounen Ozetazini oswa ki gen manm fanmi oswa fanmi ki pral itilize atik yo byento. Li pa fè sans pou estoke atik pou peryòd tan ki long, konsidere depans ki asosye yo. Anplis, anvan ou estoke byen ki gen valè nan yon bwat depo sekirite oswa nan yon inite depo, ou ta dwe asire w ke yo konprann tèm akò a, espesyalman sa ki gen rapò ak dire, pri, metòd ak frekans peman, kapasite pou otorize yon twazyèm pati pou rekipere byen yo nan non ou, ak konsekans pou pa fè peman dapre akò a oswa pou pa rekipere byen yo nan fen peryòd akò a. Pou plis enfòmasyon, gade [Chapit 4, Jere, Aksede ak Fèmen yon Kont Labank – Kòf Depo Sekirite](#).

Sòtsource

Ou ka nonmen yon moun ki gen pouvwa avoka “limite” oswa “espesyal” pou pran nenpòt nan aksyon ki dekri pi wo a. Pou plis enfòmasyon, gade [Chapit 9, Pouvwa Avoka](#).

Lòt Faktè pou Konsidere

Deside kijan pou jere byen pèsònèl ki gen valè nan ka detansyon oswa depòtasyon se yon desizyon ou pa ka pran san w pa byen konsidere sitiyasyon pèsònèl ou. Men kèk bagay ou ta dwe konsidere:

Valè kont Pri

Ou ta dwe konsidere valè atik la an konparezon ak pri anbake oswa depo a. Pa egzanp, li pa t ap ekonomik pou estoke oswa anbake yon gwo atik ki pa gen anpil valè, paske pri depo oswa anbake depann de gwosè ak pwa atik la.

Disponibilite

Konsidere voye sèlman atik ki pa disponib nan peyi lakay ou, olye w peye frè anbake anplis pou atik ou ta ka achte ankò nan peyi lakay ou apre depòtasyon. Menm jan an tou, si atik la disponib lajan Ozetazini, li ka pi sansé vann li Ozetazini epi achte li ankò nan peyi ou, olye pou w peye depans depo tanporè.

Finansman

Si ou toujou dwe lajan sou yon atik, ou ta dwe revize tout dokiman ak kontra prè ki gen rapò ak prè a pou asire w ou konprann konsekans pa peye a ak opsyon ou genyen pou vann atik la oswa mete fen nan aranjman finansman an.

Li ka nesèsè pou peye rès kantite lajan ki dwe sou byen an anvan vant lan, oswa ka gen kondisyon ki asosye ak retou byen an bay pretè a. Ou ka kontakte konpayi ki te bay finansman an si ou gen kesyon.

Konsiderasyon taks

Li posib ke vant, acha, oswa transfè yon atik pwopriyete pèsònèl ka lakòz yon obligasyon taks oswa yon benefis taks. Si w ap jere yon atik ki gen gwo valè, konsidere konsilte yon pwofesyonèl taks.

Enpak sou lòt moun

Ou ta dwe konsidere enpak sou lòt moun k ap itilize atik pwopriyete pèsònèl la lè w ap deside si w ap vann, estoke, transfere, oswa anbake pwopriyete a. Pa egzanp, si yon fanmi oswa yon moun depandan ap viv lakay la epi li itilize mèb oswa aparèy yo, li ka pi ekonomik ak pi rapid pou transfere atik sa yo ba li olye pou vann epi ranplase pwopriyete a.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Menm jan an tou, ou ta dwe konsidere si wi ou non si ou pa peye lajan ou dwe sou yon byen pèsònèl, sa ka lakòz domaj pou manm fanmi ou ki rete Ozetazini. Yon revizyon atansyon sou kondisyon nenpòt dokiman ak akò prè epi konvèsasyon avèk nenpòt kreditè oswa pwopriyetè ta dwe bay klarifikasyon sou konsekans sa yo.

Enpak sou estati imigrasyon

Si gen pwosedi pou depòtasyon k ap dewoule oswa si w prevwa yo, ou ta dwe konsidere kijan fason w jere byen w yo pral afekte pwosedi sa yo. Menm jan an tou, si w ap planifye pou retounen Ozetazini, sa a se yon rezon anplis pou w konfòme w strikteman ak tout règleman yo epi pou w aji yon fason ki jis nan kad yon vant.

Kisa k ap rive pwopriete w si yo arete w?

Konfiskasyon oswa destriksyon byen pèsònèl se yon risk si yo arete ou. Li komen pou moun ki arete yo pèdi, detwi, oswa vòlè afè yo.

Menm lè yo jere afè yo dapre pwotokòl ki apwopriye, ajans gouvènman konsène yo (ki gen ladan U.S. Customs and Border Protection (CBP), U.S. Immigration and Customs Enforcement (ICE), U.S. Marshals Service, ak Bureau of Prisons) gen règ diferan sou ki afè ki ka swiv yon detni pandan chèn gad la ak konbyen tan y ap kenbe byen pèsònèl yo pou sere.⁸ Epitou, yo souvan transfere imigran yo ant ajans yo, sa ki ogmante chans pou yo pèdi oswa detwi afè yo.⁹

Si w gen lajan kach sou ou lè yo arete w, y ap pran lajan sa a. Souvan, lajan kach la finalman retounen nan yon fòm ki ka pa itil ou – swa an tchèk oswa manda lajan ki pa ka encase nan peyi lakay ou, oswa sou kat debi prepeye ki ka difisil, konfizyon, chè, oswa enposib pou aktive.

Evite oswa Redwi Risk Pèt

Pi bon fason pou jere risk sa a se konnen dwa ou epi planifye davans.

Evite pote gwo kantite lajan kach

Apa de risk evidan pou pèdi lajan an, si yo depòte w ak plis pase \$10,000 an lajan kach, ou oblije ranpli Fòm FinCEN 105 la bay CBP.¹⁰ Si w pa deklare lajan, sa ka lakòz yon akizasyon sivil e menm kriminel, epi konfiskasyon lajan an nan yon kantite ofisyèl CBP oswa ICE yo pral detèmine. Anplis de sa, ICE bay enstriksyon bay sant pwosesis ak detansyon imigrasyon yo pou etabli limit sou si, e si wi, konbyen lajan kach chak detni ka kenbe nan posesyon pèsònèl li pandan li nan detansyon. Nenpòt retrè lajan kach sou yon detni dwe fèt nan prezans detni a ak omwen de ofisyè, epi li dwe akonpaye pa yon envantè ak yon resi.

⁸ Gade Direktiv Ladwann ak Pwoteksyon Fwontyè Etazini: Enstalasyon Detansyon Kout Tèm pou Jere, Sere, Transfere, ak/oswa Remèt Byen Pèsònèl Detni yo (2024), disponib nan:

https://www.cbp.gov/sites/default/files/2024-08/cbp_directive_no._5240-010.pdf; Gade Byen Pèsònèl Prizonye, 28 CFR Pati 553 Sòtbò B, disponib nan: <https://www.ecfr.gov/current/title-28/part-553/subpart-B>; Gade U.S. CBP National Standards on Transport, Escort, Detention, and Search, ki disponib nan: <https://www.cbp.gov/sites/default/files/assets/documents/2020-Feb/cbp-teds-policy-october2015.pdf>; Anplis, gade: <https://www.americanimmigrationcouncil.org/research/deported-no-posessions>

⁹ Disponib nan: https://www.vice.com/en_us/article/what-happens-to-your-stuff-when-you-get-deported

¹⁰ Disponib nan: https://www.fincen.gov/sites/default/files/shared/fin105_cmir.pdf

Ou ta dwe mande pou w resevwa yon resi ki dokimante tout lajan yo konfiske pandan w nan detansyon epi mande pou yo remèt ou tout lajan yo te konfiske ki dokimante lè yo lage w.¹¹

Fè aranjman davans pou jere byen ki gen valè

Asire w ou konnen kote tout byen ou yo ye, epi kenbe yon lis byen ak pwopriyete ou genyen (nan yon kote ki an sekirite oswa sou telefòn ou oswa òdinatè ou). Konsidere bay yon zanmi ou fè konfyans oswa yon manm fanmi, oswa yon moun ki gen pouvwa avoka, yon kopi lis la. Yon pouvwa avoka “espesyal” oswa “limite” ap pèmèt ajan an fè aksyon espesifik ki nan lis la; pa egzanp, vann kanape ou oswa voye yon bwat bijou nan yon lòt peyi.

Si w ap lwe kay ou oswa apatman ou, revize kontra lwaye w la pou w konnen kisa pwopriyete a ka fè si yo abandone byen pèsònèl nan rezidans lan. Li pi bon pou w fè aranjman pou yon moun ou fè konfyans gen kle yo, pou asire ke yon moun ka retire byen pèsònèl ou nan yon tan rezonab si yo arete w oswa si yo depòte w.

Li ka fè sans pou kenbe ti atik ki gen valè nan youn oswa de kote lakay ou, konsa yo fasil pou jwenn pou nenpòt moun k ap okipe byen pèsònèl ou nan ka detansyon oswa depòtasyon.

Konnen Dwa Ou

Byen sou ou

Yon fwa yo anba gad, imigran yo anjeneral gen 30 jou pou yo rekipere byen yo nan men CBP. Aranjman ant Etazini ak Meksik prevwa ke yo dwe pran “tout mezi posib” pou remèt pwopriyete a bay pwopriyete li lè yo lage yo. Malgre gen kèk defo nan pwosedi ak pèfòmans, konesans règ yo ap pèmèt ou defann tèt ou pi efikasman.

Pwopriyete lakay ou

An jeneral, lokatè yo pap pèdi pwopriyete yo si yo pa retire li apre kontra lwaye a fini. Lokatar yo gen dwa antre nan lokal la pou retire byen yo nan yon tan rezonab apre kontra lwaye a fini. Souvan, lokatè yo pa pèdi dwa pou rekipere byen yo menm si yo pa retire yo nan pwopriyete a nan yon tan rezonab apre fen kontra

¹¹ Gade Estanda Nasyonal Detansyon ICE ki baze sou pèfòmans (2011) pou lajan ak byen pèsònèl, ki disponib nan: <https://www.ice.gov/doclib/detention-standards/2011/2-5.pdf>

Gade Estanda Detansyon Nasyonal (National Detention Standards, NDS) ICE aktyèl yo pou Enstalasyon ki pa Dedye (2019) pou lajan ak byen pèsònèl, ki disponib nan: https://www.ice.gov/doclib/dro/detention-standards/pdf/funds_and_personal_property.pdf; Gade Estanda Rezidansyèl Kouran pou Fanmi ICE (2020) pou lajan ak byen pèsònèl, ki disponib nan: https://www.ice.gov/doclib/frs/2020/2.3_FundsPersonalProperty.pdf

Iwaye a; sepandan, kèk zòn konsidere ke lokatè yo ka abandone dwa pou rekipere byen yo si yo pa retire yo nan yon tan rezonab.

Kijan ou ka rekipere byen ou yo?

Asire w ou konnen opsyon ou genyen pou rekipere byen ou yo si yo konfiske yo; konsa, ou ka pran yon desizyon ki byen enfòmè lè w ap fè fas ak yon sitiasyon k ap evolye rapid.

Atravè lapòs

Li ta ka rekòmande pou ou, si yo ba ou chwa a, voye atravè lapòs kèk byen pèsònèl yo konfiske lè yo te arete w bay yon fanmi, yon zanmi oswa yon avoka ki ka kenbe yo nan yon kote ki an sekirite. Sepandan, sonje ou riske yo depòte ou san atik sa yo, sa k ap espesyalman pwoblematik pou idantifikasyon ak lajan.

Pran

Si yo depòte w, CBP pap voye atravè lapòs okenn pwopriyete pèsònèl ou ki rete yo okenn kote. Se sèlman pwopriyete a oswa yon moun ki gen pouvwa avoka ki ka pran rès afè yo.¹² Li saj pou nonmen yon moun ki gen pouvwa avoka davans.

Si ou pa kapab fè aranjman pou ranmase pwopriyete a, gen kèk òganizasyon ki ofri asistans nan zòn espesifik nan peyi a. No More Deaths se youn nan òganizasyon sa yo.¹³

Petisyon

Depoze yon petisyon bay Ladwàn ak Pwoteksyon Fwontyè pou w rekipere byen ou yo. Chanjman resan yo egzije pou depoze petisyon an bay CBP menm si konfiskasyon an te fèt pa ofisye ladwàn oswa pa ofisye ICE.¹⁴

Teyorikman, li ta dwe posib pou jwenn retou byen pèsònèl yo ak tout oswa prèske tout lajan gouvènman an te sezi. Li esansyèl pou yon petisyon reyisi pou montre ke lajan oswa byen yo pa t itilize oswa jwenn nan komisyon yon krim e ke konfiskasyon lajan yo ta vyole kloz amann twòp nan 8yèm Amanman Konstitisyon Etazini an.¹⁵ Konsilte yon avoka konsènan petisyon ou.

¹²Disponib nan:

https://www.vice.com/en_us/article/what-happens-to-your-stuff-when-you-get-deported

¹³Disponib nan: <https://nomoredeaths.org/en/>

¹⁴Disponib nan: <https://ilw.com/articles/2010,0706-DuPont.shtm>

¹⁵Disponib nan: <https://constitution.congress.gov/constitution/amendment-8>

Lis verifikasyon: Manyen byen ki gen valè

- Detèmine ki kalite byen ou genyen, ni lakay ou, ni nan machin ou, ni sou ou menm. Sa ka gen ladan l: aparèy elektwonik, bijou, mèb, zèv atistik, rad, machin, aparèy kay, dokiman idantite (lisans chofè, kat idantite, paspò, sètifika nesans), byen eritye nan fanmi, foto, oswa bagay santimantal.
- Konprann ke yo ka pran pwopriyete ou epi detwi li.
 - Fè aranjman davans pou jere byen ki gen valè pou minimize risk sa a.
 - Konnen dwa ou konsènan pwopriyete ak lajan kach sou ou si yo arete ou.
 - Si yo pran afè ou oswa lajan kach ou, ou ka fè yon pètisyon pou rekipere yo lè w depoze yon dosye bay Ladanmiz ak Pwoteksyon Fwontyè.
- Evite pote anpil lajan kach.
 - Si ou planifye pote plis pase \$10,000 soti Ozetazini, ou oblije deklare li.
 - Si ou pa rapòte, sa ka lakòz yon penalite sivil oswa kriminel, oswa yo ka pran lajan ou.
- Deside kijan ou vle ou trete bagay ki gen valè ou yo si yo arete w oswa si yo depòte w.
 - Eksplòre chemen sa yo: voye byen valab lakay ou; vann byen valab ou yo; transfere byen valab (swa kòm kado oswa pou yon tan); estoke byen valab (nan yon bwat depo sekirite oswa nan yon inite depo, selon gwosè).
 - Familiarize w ak pwosesis debaz la pou chak opsyon, ki gen ladan konsekans ki ka rive, ak swivi ki ka nesèsè.
 - Fè fanmi w oswa manm moun ki nan kay ou konnen plan ou. Bay enstriksyon klè ki ekri.
 - Konsidere nonmen yon moun ki gen pouvwa avoka limite pou mete plan ou an aplikasyon.
- Konnen avantaj ak dezavantaj chak opsyon, epi kijan chwa ou pral afekte ou menm ak fanmi ou.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

- Faktè pou kenbe nan tèt ou: valè atik la kont depans depo a; disponiblite atik la nan peyi lakay ou; depandans lòt moun ki rete Ozetazini sou atik la; valè sentimental atik la; konsekans taks sou transfè oswa vant li; si ou toujou dwe lajan sou atik la, enkli anba nenpòt akò prè oswa lòt akò; si ou gen entansyon retounen Ozetazini si yo depòte ou.
- Pale ak fanmi ou epi, si sa posib, ak avoka ou sou pwoblèm sa yo.
- Pi bon estrateji a ap depann de kalite atik la, osi byen ke sikonstans pèsònèl ou.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

14. Pran lajan lòt bò fwontyè a

Pote lajan kach oswa bagay tankou lajan kach (tankou chèk, manda lajan, elatriye) atravè fwontyè a prezante ni enkyetid legal ni enkyetid pratik. Seksyon sa a diskite sou enkyetid sa yo, ki enpòtan pou tout moun k ap kite Etazini, ni nan kontèks depòtasyon ni nan lòt ka. Seksyon an pral reponn kesyon sa yo:

Ki obligasyon legal ou genyen lè w ap pran lajan kach oswa bagay ki gen valè tankou lajan kach lè w ap kite Etazini? ► Ki pwoblèm pratik ou ta dwe konsidere si w ap fè fas ak depòtasyon? ► Kijan pou w jwenn epi resevwa byen ou yo ki poko reklame?

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Ki obligasyon legal ou genyen lè w ap pote lajan kach oswa bagay ki gen valè tankou lajan kach lè w ap kite Etazini?

Pa gen okenn limit sou kantite lajan kach ou ka pote lè w ap kite peyi a. Sepandan, si ou pote plis pase \$10,000 nan (i) lajan kach, (ii) chèk vwayajè, (iii) chèk ki pa ekri sou non yon moun espesifik oswa (iv) manda lajan atravè fwontyè a an menm tan, li dwe ranpli yon fòm yo rele “Rapò sou Transpò Entènasyonal Lajan Kach oswa Enstriman Monetè” oswa Fòm FinCEN 105. Ou ka jwenn fòm sa a nan men yon ofisye ladwàn nan pwen depa a soti Ozetazini oswa sou entènèt nan [Fòm FinCEN 105 | CMIR, Ladwàn ak Pwoteksyon Fwontyè Etazini](#). Si ou pa fè deklarasyon sa a, yo ka konfiske lajan an.

Ou pa bezwen rapòte chèk oswa manda lajan ki fèt sou non ou si yo poko endose oswa si yo pa gen okenn endosman restriksyon. Malgre yo pa egzije pou rapòte chèk sa yo, ou ta dwe konsidere rapòte yo pou evite nenpòt reta lè w ap travèse fwontyè a.

Èske gen yon frè pou ranpli fòm sa a?

Non. Pa gen okenn frè pou depoze Fòm FinCen 105 la. Ou ka jwenn fòm nan gratis nan men ofisye ladwàn yo oswa sou sitwèb ladwàn nan.

Èske gen yon taks oswa yon frè sou lajan ki rapòte a?

Non. Ladwàn pa chaje taks sou lajan kach oswa sou bagay ki sanble ak lajan kach ki dwe rapòte sou Fòm FinCEN 105.

Kisa ki ka rive si lajan kach la pa rapòte oswa pa rapòte kòrèkteman?

Si ou pa deklare montan ki depase \$10,000, ladwàn ka konfiske lajan an. Si ladwàn konfiske lajan an, gen risk pou yo pa retounen li ba ou. Nan kèk ka, espesyalman si gen aktivite kriminel ki gen rapò, ka gen penalite kriminel pou pa rapòte lajan an.

Ki pwoblèm pratik ou ta dwe konsidere si w ap fè fas ak depòtasyon?

Gen risk ki asosye ak transpò gwo kantite lajan kach oswa bagay ki sanble ak lajan kach atravè fwontyè a oswa jeneralman lè w ap kite peyi a. Anjeneral, ou pa ka rekipere lajan kach ak chèk si yo pèdi oswa vòlè pandan w ap vwayaje.

Si w ap fè fas ak depòtasyon, ou ta dwe konsidere ak anpil atansyon si w dispoze pran risk sa a. Ka gen lòt opsyon pou retire byen an lajan kach Ozetazini lè yo depòte w.

Pou Prepare ak Sipèvize Imigran yo

Imigran k ap prepare epi sipèvize ki kapab ale nan bank la an pèsòn ka mande yon chèk labank ki fèt pou “benefisyè”. Sa a yon ti jan pi an sekirite pase lajan kach paske chèk la ka anile si li pèdi oswa vòlè. Men, chèk ki pèdi oswa vòlè a dwe anile anvan yon lòt moun jwenn li epi retire lajan sou li, e li ka difisil pou anile chèk la rapidman si yo deja depòte ou akòz lè travay, diferans lè, ak lòt baryè lojistik. Epitou, gen kèk bank ki fè peye frè pou emèt ak anile yon dra bankè, epi bank nan peyi w ka fè peye yon frè pou kasye dra a.

Pou Imigran ki Detni

Si yo te arete w epi yo pap lage w anvan depòtasyon, li ka enposib pou w ale nan bank lan an pèsòn. Sepandan, ou ka pran kèk mezi pou asire w gen lajan kach lè yo rive nan peyi yo.

Retire lajan kach pandan w nan detansyon

Si ou nan detansyon epi ou gen lajan kach sou yon kont labank, ou ka retire lajan sa a lè w itilize plizyè metòd. Youn nan opsyon yo se pou ou bay kat labank ou bay yon zanmi ou fè konfyans oswa yon manm fanmi epi mande yo pou yo retire lajan kach la. Apre sa, moun sa a ka voye lajan an ba ou atravè Western Union (oswa yon lòt sèvis ki sanble) lè ou rive nan peyi lakay ou. Gade [Chapit 15 sou Pote Lajan Atravè Fwontyè](#) a pou plis konsèy. Sonje byen ke moun k ap retire lajan an ap bezwen konnen nimewo PIN ou pou l ka jwenn lajan kach la e li ap gen aksè ak tout lajan ou.

Yon lòt opsyon se pou fè voye kat labank la menm bay yon zanmi ou fè konfyans oswa yon manm fanmi nan peyi lakay ou. Ou ka rekipere kat la epi retire lajan kach lè ou rive.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Twazyèmman, si ou gen chans pou mete sou pye yon pouvwa avoka, ajan ou a ka otorize yon chèk bankè oswa yon transfè labank pou voye lajan sou kont ou nan peyi lakay ou (si ou gen yon kont labank nan peyi lakay ou), oswa, kòm yon lòt opsyon, ajan an ka voye yon chèk oswa yon manda lajan dirèkteman ba ou nan peyi lakay ou.

Retire lajan kach andeyò Etazini

Kòm nou te diskite pi wo a, yon kont labank Ozetazini aksesib nan anpil peyi etranje atravè ATM. Si metòd sa a itil oswa fyab pou retire lajan kach ap depann de sikonstans pèsònèl ou, enkli si ak nan ki mezi ATM disponib. Remake ke opsyon sa a mande tou pou ou kenbe kont labank Ozetazini ou a louvri apre depòtasyon. Sepandan, nan sèten sitiyasyon, opsyon sa a ka pi bon.

Kijan pou w jwenn epi resevwa byen ou ki poko reklame yo?

Ou ka gen pwopriyete nan yon kont ki pa reklame ke ou pa konnen. Byen sa yo ka soti nan plizyè sous, e anpil fwa moun pa konnen yo egziste. Ou ka reklame pwopriyete sa a lè w kontakte biwo pwopriyete ki pa reklame nan eta ou, oswa ou ka ale nan <https://www.usa.gov/unclaimed-money> oswa <https://www.unclaimed.org/> (patwone pa National Association of Unclaimed Property Administrators) pou jwenn enstriksyon sou fason pou fè yon rechèch ki pi jeneral ki kouvri plis pase yon jiridiksyon.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

15. Dwa Konsomatè nan Transfè Lajan

Lwa Etazini sou pwoteksyon konsomatè a pwoteje moun ki voye transfè lajan soti Ozetazini bay benefisyè nan yon lòt peyi. Seksyon sa a diskite detay yo ak aplikabilite pwoteksyon sa yo. Seksyon sa a reponn kesyon yo:

Ki transfè remèt ki pwoteje? ► Ki pwoteksyon ki aplike pou transfè remèt yo? ► E si ou vle anile transfè remèt ou a? ► Kisa k rive si gen yon pwoblèm ak transfè lajan ou an? ► Ki lòt bagay ou ta dwe konsidere lè w ap voye yon transfè lajan?

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Ki transfè remèt ki pwoteje?

Yon remètans se lajan yon moun Ozetazini voye bay benefisyè aletranje.

Yon moun ki voye yon remèt \$15 oswa plis pwoteje pa sèten egzijans federal pou divilgasyon ki enpoze sou pifò biznis ki bay sèvis transfè remèt.

Se pa tout biznis ki bay sèvis transfè remèt ki kouvri atravè lwa a. Se sèlman konpayi ki fè plis pase 500 transfè remèt pa ane (“founisè transfè remèt”) ki oblije konfòme yo ak lwa a. Founisè transfè remèt yo anjeneral enkli konpayi transmisyon lajan (tankou Western Union), bank ak inyon kredi, ak anpil lòt kalite konpayi sèvis finansye.

Founisè transfè remètans ki voye remètans pou kliyan yo dwe antite reglemante, swa paske yo se òganizasyon bankè, swa paske yo se biznis ki pa bank ki gen lisans leta kòm “transmètè lajan.” Prèske tout eta kounye a bay lisans epi reglemante konpayi transfè lajan ki pa bank yo. Pou pwoteksyon ou, ou ta dwe sèlman itilize yon bank ki reglemante oswa yon transmètè lajan ki gen lisans pou voye remèt ou a. Nan nenpòt ka, ou ta dwe fè rechèch sou founisè transfè remèt la anvan ou voye nenpòt lajan avèk yo.

Ki pwoteksyon ki aplike pou transfè lajan?

Dapre lwa federal, founisè transfè remèt yo oblije bay deklarasyon ekri ki klè e fasil pou konprann sou sèten enfòmasyon konsènan transfè remèt ou a.

Anvan ou peye pou voye yon remètans, founisè transfè remètans lan dwe divilge ou enfòmasyon sa yo:

- Kous echanj ki aplikab la;
- Nenpòt frè ak taks ke founisè transfè remèt la kolekte nan men ou;
- Nenpòt frè nenpòt twazyèm pati ki enplike nan pwosesis transfè a chaje, enkli ajan founisè transfè remèt la oswa lòt konpayi ki enplike nan pwosesis transfè a;
- Montan total lajan yo espere livre (san konte taks etranje oswa sèten frè yo chaje resipyan remèt la); epi
- Yon deklarasyon ki fè konnen taks ak frè etranje siplemantè ka aplike.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Anvan ou peye pou voye yon remètans, founisè transfè remètans lan dwe divulge ou enfòmasyon sa yo:

- Dat kote lajan an ap disponib pou benefisyè a;
- Enstriksyon sou dwa ou pou anile transfè lajan an;
- Kisa pou w fè si gen yon erè ak peman ou; epi
- Kijan pou soumèt yon plent sou transfè lajan ou an.

Nan kèk ka, founisè transfè remèt la ka bay enfòmasyon ki anwo yo nan yon sèl divulgasyon konbine. Si yo fè sa, yo dwe ba ou tout enfòmasyon yo anvan ou dakò fè transfè a, epi founisè transfè remèt la dwe ba ou tou yon prèv lè peman an fèt bay moun ou ap voye lajan an.

Divulgasyon sa yo dwe omwen bay an Anglè. Sepandan, lwa federal la tou jeneralman egzije pou founisè transfè remèt la itilize lang ou sou resi ak lòt divulgasyon si li itilize lang ou nan piblisite, lavant, oswa materyèl maketing kote ou te fè transfè a, oswa si li te fè transfè a nan lang ou.

E si ou vle anile transfè lajan ou an?

Aprè ou fin peye pou yon remètans, ou gen 30 minit pou anile tranzaksyon an san okenn frè, depi demann ou an gen ase enfòmasyon pou founisè transfè remètans lan ka idantifye tranzaksyon ou vle anile a, epi depi moun ou voye lajan an poko resevwa li.

Aprè demann pou anile transfè a, founisè transfè remèt la gen twa jou ouvrab pou remèt lajan remèt ou a ansanm ak nenpòt frè oswa taks si lalwa pèmèt sa.

E si gen yon pwoblèm ak transfè lajan ou a?

Règleman federal yo pwoteje w tou si founisè transfè remèt la fè yon erè. Egzanp erè yo enkli peye yon montan ki pa kòrèk, pa livre lajan alè oswa bay moun ki pa kòrèk la, epi pa livre lajan an ditou.

Si ou panse te gen yon erè oswa yon fot nan transfè remèt ou a, ou ta dwe kontakte founisè transfè remèt la imedyatman. Ou gen 180 jou apati dat lajan an te sipoze disponib pou moun ou te voye lajan an pou w fè founisè a konnen erè a. Founisè transfè remèt la genyen 90 jou apati dat plent ou a pou l mennen ankèt sou enkyetid ou a epi detèmine si yon erè te vrèman fèt. Si founisè transfè remèt la fè ankèt epi detèmine pa gen okenn erè ki fèt, founisè a dwe di w poukisa.

Si founisè transfè remèt la detèmine ke yon sèten kalite erè te fèt, li dwe swa ranbouse lajan ou oswa voye remèt la ankò. Si ou pa resevwa yon repons satisfè nan men founisè a, ou ka soumèt yon plent bay Biwo Pwoteksyon Finansye Konsomatè Etazini (Consumer Financial Protection Bureau, CFPB). Ou ka soumèt plent sou entènèt nan:

<https://www.consumerfinance.gov/complaint/>.

Ki lòt bagay ou ta dwe konsidere lè w ap deside sou sò yon polis asirans?

Asire w ou evite eskrokri ak fwod ki kouran yo

Fwod nan eskrokri: Fwodè yo ap prezante tèt yo kòm konpayi lejitim oswa ajans gouvènman epi mande w pou w voye lajan ba yo.

Demann ljans fo: Fwodè yo ka pran wòl manm fanmi ou epi mande èd ijan.

CFPB a bay resous nan lyen sa a pou ede w idantifye epi anpeche eskrokri ak fwod ki kouran yo: <https://www.consumerfinance.gov/consumer-tools/fraud/>.

Redwi frè ak depans

Konpare Founisè & Tcheke Resous Ofisyèl yo: To echanj yo ka varye ant founisè yo, men gen zouti ki ka ede w konnen si w ap jwenn yon bon kontra. Pa egzanp, zouti konparezon sou entènèt tankou <https://www.remitfinder.com/> montre w frè ak to divès sèvis anvan ou deside ki founisè transfè remèt pou w itilize. Ou ta dwe revize tou resous ofisyèl peyi w ap voye lajan an pibliye, anvan ou dakò sou yon pri. Pa egzanp, El Banco de México pibliye yon resous kote ou ka jwenn mwayèn sitasyon pri founisè echanj lajan etranje yo nan nenpòt ki lè: <https://www.banxico.org.mx/tipcamb/main.do?page=tip&idioma=en>.

Evite frè kache: Anvan ou voye yon transfè, mande founisè transfè lajan an si gen nenpòt frè adisyonèl, tankou frè pou ranmase lajan an kontan. (Malgre yo ta dwe divilge sa yo depi nan kòmansman).

Konsèy Siplemanntè pou yon Itilizasyon an Sekirite ak Enfòmè

Tcheke Detay Benefisyè a De Fwa: Erè nan non benefisyè a oswa nan nimewo kont lan ka retade oswa anile transfè a.

Konprann politik ranbousman yo: Mande sou nenpòt opsyon ranbousman ki depase sa lalwa federal egzije anvan ou voye lajan.

16. Rekouvremant Salè ki pa Peye

Imigran Ozetazini, kit yo gen otorizasyon pou travay oswa yo pa genyen, gen dwa legal pou touche peye pou lè sipleman ak salè minimòm. Malgre dwa sa yo, imigran k ap travay Ozetazini souvan oblije reponn ak vyolasyon patwon yo fè nan lwa travay la. Lè w ap fè fas ak depòtasyon, ou ka bezwen pran mezi pou w rekipere dènye chèk salè ou a. Souvan, jis voye yon adrès mete ajou bay yon anplwayè ap rezoud pwoblèm sa a, men pafwa ou ka bezwen pran plis mezi pou pwoteje dwa ou pou dènye chèk ou. Seksyon sa a bay konsèy pratik pou jwenn dènye chèk ou pandan ak apre depòtasyon. Seksyon an pral reponn kesyon sa yo:

Ki dwa ou genyen sou salè pou travay ou fè? ► Konbyen tan yon anplwayè gen pou peye dènye chèk salè a? ► Kijan ou ka jwenn dènye chèk ou si yo arete w oswa yo depòte w? ► Kisa k rive si anplwayè a pa peye dènye chèk la? ► E si gen lòt pwoblèm salè anplis dènye chèk la? ► Modèl Lèt: Metòd pou resevwa dènye chèk salè a ► Modèl Lèt: Lèt Demann pou Salè Dwe

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Ki dwa ou genyen sou salè pou travay ou fè?

Kòm yon anplwaye Ozetazini, ou gen dwa pou yo peye w pou travay ou fè a kèlkeswa estati legal ou. Yon anplwayè pa ka refize peye salè pou travay ki fèt jis paske yon anplwaye pa gen yon pèmi travay oswa yon nimewo sekirite sosyal.

Ou gen dwa tou pou yo peye w pou travay ou fè a, kèlkeswa si ou siyen yon kontra travay ak anplwayè w oswa ou pa, paske dwa sa yo garanti pa lwa federal ak lwa eta sou salè ak lè travay. Si ou siyen yon kontra travay ak anplwayè ou, kontra sa a ka defini salè ki cache ke ou gen dwa resewva.

Konbyen tan yon anplwayè gen pou peye dènye chèk la?

Lwa leta yo fikse kantite tan yon anplwayè gen pou l peye dènye chèk la, e sa varye de eta an eta. Dire tan an depann tou sou si yon anplwaye revoke (yo revoke li oswa yo mete l an konje fòse) oswa si li kite travay la pou yon lòt rezon (tankou demisyon, detansyon oswa depòtasyon). Si yon anplwaye revoke, pifò eta egzije pou anplwayè a peye dènye chèk la imedyatman oswa nan kèk jou apre revokasyon an. Nan Texas, pa egzanp, yon anplwayè dwe peye yon anplwaye ki revoke anvan sizyèm jou apre revokasyon an. Kalifòni egzije pou yon anplwayè peye yon anplwaye ki revoke imedyatman lè yo revoke li. New York egzije pou yon anplwaye ki revoke resewva peman li nan pwochen dat peye regilye a.

Si yon anplwaye kite travay pou yon lòt rezon, tankou detansyon oswa depòtasyon, pifò eta, tankou Texas ak New York, egzije pou anplwayè a peye dènye chèk salè a nan pwochen dat peye regilye a. Kalifòni egzije pou yon anplwayè peye nan 72 èdtan nan sitiasyon sa a, sòf si anplwaye a te bay yon avi 72 èdtan sou entansyon li pou kite travay la; nan ka sa a, anplwaye a gen dwa resewva salè li lè li kite travay la. Lwa New York ak Kalifòni yo prevwa tou espesyalman ke, si anplwaye a mande sa, yo dwe peye salè sa yo atravè lapòs nan adrès ki deziyen an.

Ou ka jwenn yon lis lwa final sou salè nan eta a nan

<http://smallbusiness.findlaw.com/employment-law-and-human-resources/final-paycheck-laws-by-state.html>. Tanpri verifye nenpòt enfòmasyon ki afiche sou

Entènèt la epi konsilte yon avoka lokal pou nenpòt kesyon legal.

Kisa k rive polis asirans ou yo si yo arete w oswa si yo depòte w?

Si ou gen depo dirèk aktive, tout peman yo ta dwe fèt jan yo konn fèt, paske detansyon oswa depòtasyon pa ta afekte pwosesis depo dirèk la.

Si ou pa gen depo dirèk mete an plas, pi souvan, jis enfòm patwon ou sou yon chanjman adrès ap sifi pou resevwa dènye chèk ou a. Anplis de mande pou yo voye dènye chèk la nan nouvo adrès la, si yo arete w oswa depòte w, ou ka mande patwon an pou voye dènye chèk la bay yon lòt moun ou chwazi. Ou dwe fè deziyasyon sa a alekri. Gen yon lèt modèl nan fen chapit sa a.

Si yo arete w oswa depòte w epi ou pa kapab kontakte anplwayè a pèsònèlman, ou ka mande kontak ijans ou a pou kontakte anplwayè a pou bay enfòmasyon sou detansyon an epi mande detay sou dènye chèk la. Yon anplwaye ki prevwa posiblite pou yo arete l ta ka konsidere enfòm anplwayè li davans epi otorize yon moun oswa plizyè moun li fè konfyans pou jere kominikasyon ki gen rapò ak travay li nan non li.

E si patwon an pa peye dènye chèk la?

Si yon patwon pa peye dènye chèk la, ou ka deside voye yon lèt pou mande peman an. Gen yon lèt modèl nan fen chapit sa a.

Anplis lèt demann lan, ou ka deside fè yon plent bay U.S. Department of Labor si travay ou afekte komès ant eta yo (pifò travay fè sa). Pwotestasyon yo dwe fèt nan Biwo Distri ki pi pre a nan Divizyon Salè ak Orè U.S. Department of Labor la. Ou ka jwenn yon lis Biwo Distri Salè ak Orè sou sitwèb Depatman Travay la nan <http://www.dol.gov/dol/location.htm>. Ou ka kontakte liy èd san frè Divizyon Salè ak Orè a nan 1-866-487-9243.

Ou ka deside tou pou depoze plent devan gouvènman eta w la. Ou ka jwenn yon lis biwo travay leta yo sou sitwèb Depatman Travay la nan

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

https://www.dol.gov/whd/contacts/state_of.htm. Souvan gen gwo reta nan ankèt biwo travay leta yo.

Konsila Meksik la nan zòn kote travay la te fèt oswa kote ou te rete Ozetazini ka ede w tou.

Anpil òganizasyon san bi likratif bay sipò pou travayè imigran.

Resous enkli:

- National Immigration Law Center: <https://www.nilc.org>
- National Employment Law Project: <http://www.nelp.org>
- Equal Justice Center: <http://www.equaljusticecenter.org>
- Texas RioGrande Legal Aid: <http://www.trla.org>

Pou Imigran Depòte nan Meksik

Imigran Meksiken ki depòte yo ka resevwa sipò pou vyolasyon salè nan men Centro de los Derechos del Migrante (<http://www.cdmigrante.org/>; apèl gratis soti Ozetazini nan 1-855-234-9699 oswa apèl gratis soti Meksik nan 01-800-590-1773) ak Justice in Motion (<https://www.justiceinmotion.org>).

E si gen lòt pwoblèm salè ki depase dènye chèk la?

Anpil imigran fè eksperyans vyolasyon dwa travay yo ki depase pa peye dènye chèk salè a. Yon plent ki fèt bay U.S. Department of Labor oswa ajans gouvènman leta yo ka gen ladan l tou plent sou lòt vyolasyon lwa travay, tankou travay anplis ki pa peye, abi sou konpansasyon travayè yo ak vyolasyon salè minimòm.

Anpil nan gwoup ki site pi wo a anba “E si anplwayè a pa peye dènye chèk salè a?” kapab ede tou nan adrese lòt vyolasyon lwa travay.

Nòt: Li ilegal pou yon anplwayè pran revanj kont yon anplwaye imigran paske li mande dwa li.

Represay rive lè yon anplwayè revoke yon anplwaye oswa pran nenpòt lòt aksyon negatif kont yon anplwaye paske li patisipe nan yon aktivite pwoteje, ki gen ladan:

- ap mande enfòmasyon sou salè yo, lè travay yo oswa lòt dwa yo;
- ap defann dwa yo kòm travayè;
- depoze yon plent sou dwa travayè yo oswa
- k ap kolabore nan yon ankèt Divizyon Salè ak Orè U.S. Department of Labor la ap mennen.

Patwon ou pa ka revoke ou oswa pran lòt mezi ki pa favorab kont ou paske w ap egzèse dwa w. Si yon anplwayè pran revanj kont ou, ou ka fè yon plent bay Divizyon Salè ak Orè U.S. Department of Labor la. Pwotestasyon yo dwe fèt nan Biwo Distri ki pi pre a nan Divizyon Salè ak Orè U.S. Department of Labor la. Ou ka jwenn yon lis Biwo Distri Salè ak Orè sou sitwèb Depatman Travay la nan <http://www.dol.gov/dol/location.htm>. Ou ka kontakte liy èd san frè Divizyon Salè ak Orè a nan 1-866-487-9243.

Modèl Lèt: Metòd pou resevwa dènye chèk salè a

Nòt: Lèt echantiyon sa a konfòm ak lwa Texas. Tcheke lwa eta ou a pou detèmine obligasyon anplwayè ou genyen pou delivre chèk salè bay anplwaye yo nan fason ki endike nan lèt sa a.

[Non Anplwayè a [Dat]
Adrès anplwayè a
Vil, Eta, Kòd Postal]

Chè [Anplwayè],

Tanpri livre tout salè ki rete pou mwen nan adrès sa a:

[Non Travayè a]
Swen pa [Non yon fanmi oswa zanmi
Adrès
Vil, Eta, Kòd Postal]

--OSWA--

Mwen deziyen [Non fanmi oswa zanmi] pou resevwa tout rès salè yo dwe mwen yo. Tanpri remèt salè mwen bay [Designee] an pèsòn nan kote mwen travay nòmalman pandan lè travay, pa pita pase pwochen dat pey regilye a.

Mwen ta raple w tou ke si yon anplwaye revoke oswa kite travay la pou yon lòt rezon, anplwaye a gen dwa pou l resevwa salè ki jis pou travay li te fè a, e anplwayè a dwe peye dènye chèk la pa pita pase sa lalwa eta a prevwa.¹⁶

Mèsi pou asistans ou.
Sensèman,
[Siyati
Non Anplwaye a]

¹⁶ Pifò eta egzije pou anplwayè a peye dènye chèk la nan pwochen dat pey regilye a. Tcheke lwa eta ou a pou detèmine dwa ou nan sitiyasyon espesifik ou a. Ou ka jwenn yon lis lwa final sou salè nan eta a nan <http://smallbusiness.findlaw.com/employment-employer/employment-employer-ending/employment-employer-ending-paycheck-final.html>. Tanpri verifye nenpòt enfòmasyon ki afiche sou Entènèt la epi konsilte yon avoka lokal pou nenpòt kesyon legal.

17. Sekirite Sosyal

Nòt: Seksyon sa a pa aplike pou imigran ki san papyè.

Pou imigran ki pa sitwayen, kit se Imigran k ap Prepare oswa Imigran Sipèvize nan kad Depa Volontè, gen kèk etap ou ka swiv pou detèmine si w elijib pou benefis Sekirite Sosyal Etazini. Seksyon sa a sèlman enpòtan pou yon ti gwoup imigran: swa travayè ki asire, swa depandan yo, oswa sivivan travayè ki asire yo. Li adrese ni konsiderasyon legal yo ni konsiderasyon pratik yo. “Travayè Asire” se nenpòt imigran endividyèl ki gen yon Nimewo Sekirite Sosyal (Social Security Number, SSN) epi ki kontribye nan Sekirite Sosyal pandan y ap travay pou anplwayè Ozetazini oswa pou afilye etranje nan sèten sikonstans. Seksyon sa a pral reponn kesyon sa yo:

Konprann Sekirite Sosyal – Definisyon Debaz ► Ki imigran ki elijib pou resevwa benefis Sekirite Sosyal? ► Kisa Ou Dwe Fè si Ou Deja Ap Resevwa Peman Benefis Sekirite Sosyal? ► Èske imigran k ap fè fas ak depòtasyon kalifye pou benefis Sekirite Sosyal? ► Benefis Sekirite Sosyal mwen yo sispann depi m nan detansyon, kisa pou m fè? ► Kisa k rive ak benefis Sekirite Sosyal ou si yo depòte w? ► Kisa k rive ak benefis Sekirite Sosyal si travayè asire a depòte men ou menm ou rete Ozetazini? ► Kisa Imigran k ap Prepare ak k ap Siveye yo Dwe Fè Anvan yo Kite Etazini? ► Lis verifikasyon: Sekirite Sosyal

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyèl.

Konprann Sekirite Sosyal – Definisyon Debaz

“Benefis pou Depandan ak Sivivan” enkli: (i) Benefis Asirans Madanm / Mari; (ii) Benefis Asirans Timoun; (iii) Benefis Asirans Vèv / Vèv; (iv) Benefis Asirans Manman ak Papa; (v) Benefis Asirans Paran; ak (vi) Peman Mòt an Sòm.

“Travayè Asire” se nenpòt imigran endividyèl ki gen yon SSN epi ki kontribye nan Sekirite Sosyal pandan y ap travay pou anplwayè Ozetazini oswa pou afilye etranje nan sèten sikonstans. Imigran san papyè pa tonbe nan kategori sa a.

“Preparing Immigrants” se imigran ki nan pwosesis pou imigre Ozetazini epi jwenn estati imigran legal.

“Avantaj retrèt” se avantaj asirans aje.

“Benefis Sekirite Sosyal” se benefis Sekirite Sosyal Etazini ki annapre yo: Avantaj retrèt, avantaj pou depandan ak sivivan, avantaj andikap Sekirite Sosyal (Social Security Disability, SSD) (“Avantaj SSD”), oswa avantaj Revni Sekirite Siplemanntè (Supplemental Security Income, SSI) (“Avantaj SSI”).

“SSA” se abrevyasyon pou Administrasyon Sekirite Sosyal.

“SSD Benefits” se benefis andikap Sekirite Sosyal. Pwogram asirans andikap Sekirite Sosyal la fèt pou ede moun ki pa kapab travay paske yo gen yon kondisyon medikal ki prevwa dire omwen 1 ane oswa ki ka lakòz lanmò.

“SSI Benefits” se benefis Revni Sekirite Siplemanntè. Yon pwogram federal pou konplèmantasyon revni ki fèt pou ede moun aje, moun ki avèg, ak moun ki gen andikap ki gen ti revni oswa ki pa gen okenn revni. Depandan yo pa janm ka resewa benefis Revni Sekirite Siplemanntè

“SSN” se abrevyasyon pou Nimewo Sekirite Sosyal.

“Imigran Sipèvize” se imigran k ap tann yon odyans nan tribinal oswa yon lòd final pou depòtasyon. Yo pa arete epi yo gen dwa mache lib, viv, ak travay Ozetazini anba sèten kondisyon.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

“Depa Volontè” se yon opsyon Department of Homeland Security oswa yon jij tribinal imigrasyon ka bay imigran k ap fè fas ak depòtasyon, souvan pandan pwosedi pou retire yo, ki satisfè kondisyon sa yo:

(i) Prezans Ozetazini pou omwen 1 an imedyatman anvan dat yo te sèvi avi pou parèt la;

(ii) Moun ki gen bon karaktè moral pou omwen 5 ane imedyatman anvan aplikasyon pou depa volontè;

(iii) Pa akize de yon krim grav ki agrave; epi

(iv) Pa ka depòte pou rezon sekirite piblik oswa sekirite nasyonal. Imigran ki resevwa Depa Volontè pa konsidere kòm “depor-te” oswa “retire” epi yo ka resevwa benefis retrèt ak benefis SSD yon fwa yo retounen nan Meksik.

“Retou Volontè” se yon kalite depa ki fèt sèlman nan fwontyè a e se sèlman ofisye Ladwàn ak Pwoteksyon Fwontyè Etazini yo ki ka otorize lè yo ranpli Fòm I-826. Li mwens fòmèl pase yon depa volontè, e li rive lè yo kenbe yon moun nan fwontyè a epi yo ofri l yon chans pou l “retounen” san yon odyans.

Ki moun ki pa sitwayen ki elijib pou resevwa benefis Sekirite Sosyal?

Nòt: Imigran san papyè yo pa kalifye pou resevwa benefis Sekirite Sosyal ni dirèkteman kòm travayè, ni kòm depandan oswa kòm sivivan. Enfòmasyon ki anba a aplike sèlman pou imigran ki prezan legalman Ozetazini.

Travayè ki gen asirans

Travayè asire yo se nenpòt imigran endividyèl ki otorize pou travay Ozetazini e ki gen yon Nimewo Sekirite Sosyal epi ki kontribye nan Sekirite Sosyal pandan y ap travay pou anplwayè ameriken oswa afilye etranje nan sèten sikonstans.

Si ou se yon travayè asire, pou w kalifye pou resevwa benefis Sekirite Sosyal yo, ou dwe satisfè kritè sa yo:

- Ou ka resevwa benefis retrèt si ou te travay epi peye taks Sekirite Sosyal pou omwen 10 ane epi ou rive nan laj retrèt (omwen 62 oswa ant laj retrèt konplè 66 ak 67);
- Ou ka resevwa [Benefis Andikap Sekirite Sosyal \(SSD\)](#) ou ka resevwa benefis pou andikap Sekirite Sosyal (SSD) si ou gen yon andikap, ou pa kapab travay [si ou gen yon andikap, ou pa kapab travay](#), epi ou te konn travay omwen 5 nan 10 dènye ane yo;
 - [Si ou gen mwens pase 24 an, ou ka resevwa benefis SSD ak mwens ane travay.](#)

Anplis de sa, ou ka resevwa Benefis Revni Sekirite Sipleman (SSI) [si ou satisfè kritè pou konsidere kòm yon “etranje kalifye,” ou gen revni ak resous limite, epi ou swa gen 65 an oswa plis, avèg oswa gen](#) andikap. Ou ka aprann plis sou benefis SSI pou moun ki pa sitwayen ak sou kondisyon pou “etranje kalifye” sou sitwèb SSA a:

<https://www.ssa.gov/ssi/spotlights/spot-non-citizens.htm>.

Avantaj pou fanmi & Depandan

Si ou se yon Travayè Asirans, moun ki sou kont ou yo, pa egzanp mari ouwa madanm ou ouwa pitit ou, dwe satisfè kritè sa yo pou yo kalifye pou resevwa Benefis Sekirite Sosyal:

- Konjwen ou (ansyen konjwen enkli) gen 62 an ouwa plis;
- Konjwen ou ap pran swen yon timoun ki gen mwens pase 15 an ouwa yon timoun andikape (Konjwen ki pa janm travay ouwa ki touche yon ti kòb jwenn jiska mwatye nan benefis konplè yon travayè retirete);
- Gen kèk relasyon legal ki valab ki pa maryaj ki ka elijib;
- Timoun yo kalifye si yo pa marye, yo gen 17 an ouwa mwens ouwa yo gen 18 a 19 an epi yo ap etidye a plen tan nan lekòl san yo poko gradye nan lekòl segondè; ouwa
- Nenpòt timoun ki gen yon andikap ki devlope lè li te gen 21 an ouwa pi piti kalifye.

Sivivan

Si ou se yon sivivan yon travayè ki gen asirans, pou w kalifye pou resevwa benefis Sekirite Sosyal, ou dwe satisfè kritè sa yo:

- Si ou se yon konjwen ki siviv, ou gen 60 an ouwa plis (ouwa 50-59 an si ou gen yon andikap), ou te marye pou omwen 9 mwa anvan lanmò li, epi ou pa t remarye anvan ou te gen 60 an (ouwa 50 an, si ou gen yon andikap);
- Si Travayè Asire a te ansyen mari ouwa madanm ou anvan lanmò li, ou dwe te marye pou omwen 10 zan;
- Gen kèk relasyon legal ki valab ki pa maryaj ki ka elijib;
- Timoun yo kalifye si yo gen 17 an ouwa mwens, ouwa si yo gen 18 a 19 an epi yo nan lekòl a plen tan e yo poko gradye nan lekòl segondè; ouwa
- Nenpòt pitit ki toujou vivan ki gen yon andikap ki devlope lè yo te gen 21 an ouwa pi piti.

Kisa ou ta dwe fè si ou deja ap resevwa peman benefis Sekirite Sosyal?

Si ou se yon Travayè Asire k ap planifye pou rete Ozetazini

- Kontinye kontribye nan Administrasyon Sekirite Sosyal (Social Security Administration, SSA).
- Tcheke ak SSA a pou wè si ou menm oswa nenpòt manm fanmi w kalifye pou aplike pou benefis Sekirite Sosyal lè w reponn kèk kesyon sou sitwèb SSA a nan <https://www.ssa.gov/prepare/check-eligibility-for-benefits>. Gen Nimewo Sekirite Sosyal (SSN) ak sètifika nesans yo tou pare.
- Fè manm fanmi ou yo konnen yo ka gen dwa pou benefis pou depandan ak sivivan si ou mouri epi konfime ke yo konnen kijan pou aplike pou benefis sa yo nan <https://www.ssa.gov/apply>.

Si ou se yon travayè asire k ap konsidere yon depa volontè pou ale nan peyi w

(Nòt: Sa a pa menm ak yon otorizasyon retou volontè ki fèt sèlman lè yon moun arete nan fwontyè a epi ofisye U.S. Customs & Border Patrol yo ofri li chans pou “retounen” tounen bak).

Ou ka kontinye resevwa peman benefis Sekirite Sosyal pandan w ap deyò Etazini, sa depann de peyi destinasyon an.¹⁷

- Konfime ak SSA a ke peman yo ka voye nan peyi destinasyon ou an.
- Rapòte nenpòt chanjman adrès san pèdi tan pou evite pèdi oswa reta nan peman ak lapòs. Egzanp dokiman sa yo enkli:
 - Nouvo peyi ou, adrès lakay ou, ak kòd postal ou.
 - Non tout manm fanmi k ap deplase nan nouvo adrès la.
- Si peyi destinasyon ou kalifye, yon fwa ou deyò Etazini ou dwe:
 - Konplete yon kesyonè anyèl SSA voye ant me ak jen; epi
 - Rapòte nenpòt chanjman tankou:
 - Chanjman adrès.
 - Eitati travay.
 - Amelyorasyon nan andikap.

¹⁷ Pou plis enfòmasyon, gade: <https://www.ssa.gov/international/payments.html>

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

- Maryaj, divòs, anilman, oswa adopsyon.
- Yon timoun k ap kite swen yon konjwen.
- Si yon timoun ki prèske gen 18 an se yon etidyan aplentan oswa li andikape.
- Lanmò.
- Enkapasite pou jere lajan.
- Depòtasyon oswa retrè soti Ozetazini
- Chanjman nan sikonstans paran yo.
- Kalifikasyon pou yon pansyon travay.

→ Konsidere enskri pou depo dirèk pou evite pwoblèm ak chèk ki pèdi.

Nòt: Ou pa ka janm resevwa benefis SSI si ou rete andeyò Etazini pou plis pase yon mwa.

Si ou se yon travayè asire k ap konsidere yon depa volontè pou ale nan peyi w

Ou ka kontinye resevwa peman benefis Sekirite Sosyal pandan w ap deyò Etazini, sa depan de peyi destinasyon w lan. Si peyi a elijib, ou dwe satisfè kondisyon sa yo pou kontinye resevwa benefis yo:

- **Egzijans Rezidans:** Montre ke ou te viv Ozetazini pou omwen senk ane.
- **Egzijans sou Relasyon Fanmi:** Pandan senk ane sa yo, relasyon fanmi sou ki benefis yo baze a dwe te kontinye egziste.

Eksepsyon: Si dwa ou baze sou yon travayè ki mouri pandan sèvis militè Etazini oswa kòm rezilta yon maladi oswa blesi ki gen rapò ak sèvis la.

Nòt: Egzijans sa yo satisfè otomatikman pou yon timoun ki pa t viv Ozetazini pandan 5 an si Travayè Asire a ak lòt paran an satisfè toude egzijans yo. Sepandan, yo pap peye benefis Sekirite Sosyal bay yon timoun ki adopte andeyò Etazini pandan l ap viv andeyò Etazini, menm si li satisfè kondisyon rezidans lan.

- Konplete kesyonè anyèl SSA a epi asire w enfòmè SSA a de nenpòt chanjman, jan sa endike pi wo a, pou w rete an konfòmite.

Èske imigran k ap fè fas ak depòtasyon kalifye pou benefis Sekirite Sosyal?

Si ou se yon imigran ki te kalifye pou benefis Sekirite Sosyal nan tan lontan, men depi lè sa a yo revoke estati legal ou epi w ap fè fas ak depòtasyon, ou ka elijib pou fè reklamasyon pou benefis Sekirite Sosyal sèlman si ou satisfè kritè sa yo:

- Admèt legalman pou rezidans pèmanan; epi
- Klasifikasyon kòm non-sitwayen te bay nan 7 dènye ane yo atravè yon sispansyon depòtasyon oswa retire.

Si yo arete w epi w deja ap resevwa benefis Sekirite Sosyal, gouvènman an ka sispann benefis Sekirite Sosyal ou pandan w nan detansyon. Sepandan, ou ka fè apèl kont yon desizyon SSA pran pou sispann benefis Sekirite Sosyal ou pandan w nan detansyon imigrasyon. Pandan w nan detansyon, ou ta dwe pran etap sa yo:

1. Nonmen yon moun ou fè konfyans pou fè kopi tout lèt ou resevwa nan men SSA a.
2. Kreye yon rejis pou chak kominikasyon ak SSA a, dat kominikasyon an, kontni li, ak etap swivi ke SSA a oswa ou menm pral pran.
3. Ajoute kopi chèk ou yo ki soti nan SSA a nan rejis la. Epiou, veye sou kont labank ou (oswa fè moun ou deziyen an fè sa) si w ap resevwa depo dirèk.
4. Si SSA a voye yon lèt ki di ou ke yo sispann benefis Sekirite Sosyal ou yo paske ou nan detansyon, ou ta dwe pare pou fè apèl. Apre sa, w ap swiv etap ki dekri anba a.

Benefis Sekirite Sosyal mwen yo sispann depi m nan detansyon, Kisa pou m fè?

Si SSA a voye yon lèt ki di ou ke yo sispann benefis Sekirite Sosyal ou yo paske ou nan detansyon, ou ta dwe pare pou fè apèl. Ou ta dwe swiv etap ki dekri anba a:

1. Premye etap nan pwosesis apèl la se yon demann pou re-ekzamen. Demann nan dwe fèt alekri nan yon delè 60 jou apre ou fin resevwa lèt orijinal SSA a ki sispann benefis Sekirite Sosyal ou yo. Eseye fè yon moun deyò (ki pa nan detansyon) voye l ba ou, paske lapòs nan sant detansyon yo ka pa fyab.
2. Ou ka ranpli Fòm SSA-561 nan <https://www.ssa.gov/forms/ssa-561.html>, ki dwe gen ladan l:
 - o non moun k ap touche salè a (ou);
 - o Nimewo Sekirite Sosyal moun k ap touche salè a (SSN ou);
 - o kalite desizyon ou vle gen rekonsiderasyon sou li (pa egzanp, sispansyon benefis retrèt); ak
 - o poukisa ou pa dakò ak desizyon an.
3. Si yo refize demann ou pou rekonsiderasyon, pwochen etap la se mande yon odyans devan yon jij administratif.
4. Pwochen etap la se mande yon revizyon sou desizyon an pa Konsèy Apèl la.
5. Pwochen etap la apre sa ta dwe mande yon odyans nan Tribinal Distri Federal la.

Nan etap sa yo, w ap oblije pwosede “pro se” (sou pwòp ou san avoka) sof si w gen mwayen pou w peye yon avoka oswa si w ka jwenn sèvis yon ajans sèvis legal gratis. Pa gen okenn frè pou depoze nan nivo administratif la. Gen yon frè depo nan Tribinal Distri a, men ou ka depoze “in forma pauperis,” sa vle di tribinal la ap egzante ou de frè depo a.

Kisa k ap rive pwopriyete w si yo arete w?

Si Ou Se Yon Travayè Asire epi Yo Depòte Ou

Si ou se yon travayè asire ki pa sitwayen ameriken, ou pa ka resevwa okenn benefis Sekirite Sosyal pou okenn mwa apre SSA resevwa avi sou depòtasyon ou soti nan Sekretè Department of Homeland Security oswa Avoka Jeneral la.

Eksepsyon: Si yo admèt ou legalman ankò Ozetazini pou rezidans pèmanan apre yo fin depòte ou, nenpòt benefis Sekirite Sosyal ou pa t touche ka vin peyab lè yo admèt ou ankò.

Si ou se yon depandan ki depòte epi travayè asire a pa

Si ou se yon depandan (tankou yon timoun oswa yon mari/oswa madanm) epi yo depòte ou, men Travayè Asire a pa depòte, Travayè Asire a ka kontinye resevwa benefis Sekirite Sosyal pou ou. Sepandan, ou pap resevwa benefis sa yo dirèkteman.

Eksepsyon: Si Travayè Asire a se yon moun ki pa sitwayen epi li kite Etazini pou nenpòt pati nan yon mwa, li pap resevwa benefis Sekirite Sosyal pou mwa sa a.

Kisa k rive ak benefis Sekirite Sosyal yo si travayè asire a depòte men ou rete Ozetazini?

Si ou se yon depandan travayè asire ki depòte a:

Si ou se yon depandan epi Travayè Asire a depòte men ou rete Ozetazini, ou ka kontinye resevwa Benefis Retret ak Benefis SSD sèlman si:

- Ou se yon sitwayen ameriken; oswa
- Ou te prezan legalman Ozetazini pandan tout mwa a.

Sepandan, si ou se yon depandan e ou pa sitwayen ameriken, ou pa gen dwa resevwa okenn benefis Sekirite Sosyal pandan nenpòt peryòd kote ou pa prezan Ozetazini.

Si ou se yon sivivan yon travayè ki gen asirans:

Si ou se yon sivivan e Travayè Asire a te depòte anvan lanmò li men ou te rete Ozetazini, ou ka kontinye resevwa Benefis Retret ak Benefis SSD sèlman si:

- Ou se yon sitwayen ameriken; oswa
- Ou te prezan legalman Ozetazini pandan tout mwa a.

Si Travayè Asire a mouri pandan oswa apre mwa SSA a resevwa avi sou depòtasyon li, ou pa ka resevwa yon peman lanmò estanda an yon sèl fwa ki baze sou revni Travayè Asire a, sòf si Travayè Asire a te legalman admèt ankò pou rezidans pèmanan apre depòtasyon oswa retire, men anvan li mouri.

Kisa imigran ki prepare epi ki anba sipèvizyon yo ta dwe fè anvan yo kite Etazini?

Si ou se yon travayè asire ki gen depandan, enkli imigran k ap prepare ak imigran anba sipèvizyon, epi ou fè fas ak posiblite pou yo retire ou Ozetazini nan lavni, ou ta dwe pran mezi pou jwenn sitwayènte ameriken pou depandan ou yo.

- Si depandan ou yo pa ka jwenn sitwayènte ameriken, yo dwe konprann ke si yo kite Etazini pou nenpòt peryòd apre yo fin depòte ou, y ap renonse dwa yo pou benefis Sekirite Sosyal pandan y ap deyò peyi a.

Si ou se yon travayè asire epi depandan ou yo depòte men ou pa, ou ta dwe pran dispozisyon pou voye oswa transfere benefis yo bay depandan ou yo nan peyi yo, si sa nesesè.

Si ou se yon imigran k ap prepare oswa anba sipèvizyon epi ou deja resevwa yon avi pou odyans sou depòtasyon, konsidere mande pou “Depa Volontè”.¹⁸ Imigran ki resevwa Depa Volontè pa konsidere kòm “depòte” oswa “retire” epi yo ka resevwa benefis retrèt ak benefis SSD yon fwa yo retounen nan Meksik.

Pou kalifye pou Depa Volontè, kritè sa yo dwe satisfè:

- (i) prezans Ozetazini pou omwen 1 an anvan dat yo te sèvi avi pou parèt la;
- (ii) yon moun ki gen bon karaktè moral depi omwen 5 an dirèkteman anvan li aplike pou Depa Volontè;
- (iii) pa akize de yon krim grav agrave;
- (iv) Pa ka depòte pou rezon sekirite piblik oswa sekirite nasyonal; ak
- (v) etabli ak prèv klè ak konvenkan ke li gen mwayen pou l kite Etazini epi entansyon pou l fè sa.

¹⁸ Imigran ki resevwa Depa Volontè dwe peye pou pwòp depans yo pou yo kite peyi a epi depoze yon kosyon. Si yo pa kite nan peryòd tan ki espesifye a, gen yon gwo amann, yo pèdi kosyon an, epi imigran an ap fè fas ak yon entèdiksyon 10 ane pou retounen legalman.

Lis verifikasyon: Sekirite Sosyal

- Detèmine si ou se yon travayè asire. Travayè asire yo se nenpòt imigran endividyèl ki gen yon Nimewo Sekirite Sosyal epi ki kontribye nan Sekirite Sosyal pandan y ap travay pou anplwayè Ozetazini oswa pou afilye etranje nan sèten sikonstans. Remake ke imigran san papye yo pa elijib pou benefis Sekirite Sosyal.
- Si ou se yon travayè asire oswa depandan oswa sivivan yon travayè asire epi ou kalifye pou resevwa benefis Sekirite Sosyal, pou jwenn benefis sa yo, ou dwe aplike (sou sit entènèt la www.socialsecurity.gov oswa an pèsòn) ak dokiman ak enfòmasyon sa yo:¹⁹
 - Nimewo Sekirite Sosyal ou;
 - Sètifika nesans ou;
 - Fòmilè W-2 ou yo oswa deklarasyon taks sou travay endepandan ou pou ane pase a;
 - Papye demobilizasyon militè ou si w te fè sèvis militè;
 - Sètifika nesans mari oswa madanm ou ak nimewo sekirite sosyal li si l ap aplike pou benefis sekirite sosyal;
 - Sètifika nesans pitit ou yo ak nimewo sekirite sosyal yo, si w ap aplike pou pitit ou yo;
 - Pwèv sitwayènte ameriken oswa estati legal kòm moun ki pa sitwayen si ou (oswa yon konjwen oswa yon pitit k ap aplike pou benefis Sekirite Sosyal) pa t fèt Ozetazini; epi
 - Non enstitisyon finansye ou a, nimewo routaj la, ak nimewo kont ou pou depo dirèk. Si ou pa gen yon kont nan yon enstitisyon finansye, oswa si ou pito sa, ou ka enskri pou resevwa benefis Sekirite Sosyal ou yo sou yon kat prepeye.

PWEN KLE YO

- Depòtasyon yon travayè imigran ki asire oswa depandan li yo oswa sivivan li yo ka afekte benefis Sekirite Sosyal.

¹⁹ Si ou pa dakò ak yon desizyon ki pran sou reklamasyon ou, ou ka fè apèl.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

- Si ou te yon travayè asire Ozetazini epi ou te resevwa benefis Sekirite Sosyal, pitit ou yo ak lòt moun ki depann de ou ka kontinye resevwa benefis Sekirite Sosyal si yo sitwayen ameriken.
- Si ou te yon travayè asire Ozetazini e ou te resevwa benefis Sekirite Sosyal, epi depandan ou yo pa gen estati legal Ozetazini, ou menm ak yo ta dwe konprann ke yo pa ka resevwa benefis Sekirite Sosyal pou okenn mwa kote yo deyò Etazini, kèlkeswa dire tan an.
- Ou pap kapab resevwa benefis Sekirite Sosyal yon fwa SSA a fin resevwa notifikasyon ke yo te depòte w oswa retire w. Sepandan, si yo admèt ou legalman Ozetazini pou rezidans pèmanan apre yo fin depòte ou, nenpòt benefis Sekirite Sosyal yo pa t peye akòz depòtasyon ou an ka vin peye lè yo admèt ou ankò.
- Si ou se yon travayè asire, yo pa ka fè yon peman yon sèl fwa pou lanmò pou sivivan ou sou dosye ou si ou mouri apre SSA te resevwa avi sou retrè ou epi anvan yo te admèt ou legalman ankò.
- Si w resevwa Benefis Sekirite Sosyal kòm moun ki sou kont yon Travayè Asirans, epi yo depòte w men moun k ap touche a pa depòte l, Travayè Asirans lan ka kontinye resevwa Benefis Sekirite Sosyal pou ou (sof si Travayè Asirans lan se yon sitwayen ki pa sitwayen epi li kite Etazini pou nenpòt ki pati nan yon mwa, nan ka sa a Travayè Asirans lan p ap resevwa Benefis Sekirite Sosyal pou mwa sa a), men ou p ap resevwa Benefis Sekirite Sosyal sa yo dirèkteman.

18. Avantaj Gouvènman

Moun ki pa sitwayen ameriken ki sèvi nan Fòs Lame Etazini gen dwa resevwa benefis veteran yo epi aplike pou sitwayènte akselere pandan yo nan sèvis aktif oswa apre yo fin pran retrèt. Sepandan, anpil veteran pa finalman aplike pou sitwayènte epi resevwa li apre yo fin demobilize avèk onè. Si yo kondane yon veteran ki pa sitwayen ameriken epi yo mete l nan prizon paske li komèt yon krim, yo ka sibi pwosedi pou yo retire l (depòtasyon) lè yo lage l nan prizon. Chapit sa a diskite sou dwa ou kòm yon veteran ki pa sitwayen ameriken pou benefis veteran yo, ak kijan depòtasyon afekte benefis sa yo.

Moun ki pa sitwayen yo kalifye pou sèvi nan Fòs Lame Etazini. ► Sitwayènte Akselere pou Manm Lame yo ak Fanmi yo ► Avantaj pou Veteran Militè, Depandan ak Sivivan ► Risk pou Veteran ki pa Sitwayen yo Depòte ► Pèt Benefis Akoz Kondanasyon pou Krim Grav ak Prizon yon Veteran ► Avantaj Veteran yo apre Depòtasyon

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Moun ki pa sitwayen yo kalifye pou sèvi nan Fòs Lame Etazini

Pou enskri nan nenpòt branch lame Etazini, ou dwe swa yon sitwayen ameriken oswa yon rezidan pèmanan legal ki gen yon kat vèt epi k ap viv fizikman Ozetazini. Moun ki pa sitwayen yo ka sèlman antre nan lame a kòm yon manm enskri.

Pou rezon enskripsyon nan sèvis militè, sitwayen Etazini yo enkli sitwayen Guam, Puerto Rico, the U.S. Virgin Islands, the Northern Marianas Islands, American Samoa, the Federated States of Micronesia, ak Republic of the Marshall Islands, osi byen ke 50 eta yo.

Genyen tou lòt kondisyon pou enskripsyon. Ou dwe genyen tou yon diplòm lekòl segondè oswa yon diplòm ekivalans jeneral (general equivalency diploma, GED) pou w enskri. Ou dwe tou satisfè kondisyon limit laj pou branch ou antre ladan l lan. Chak moun k ap enskri nan lame a dwe pran egzamen Armed Services Vocational Aptitude Battery (ASVAB) la tou, epi satisfè kondisyon fizik ak medikal pou branch ou vle antre ladan l lan.

Sitwayènte Akselere pou Manm Lame ak Fanmi Yo

Sitwayènte pou Manm Militè yo

Si ou sèvi avèk onè nan lame Etazini pou omwen yon ane nenpòt ki lè, ou ka elijib pou aplike pou naturalizasyon dapre Seksyon 328 nan Lwa sou Imigrasyon ak Natiralizasyon. Avantaj natiralizasyon atravè sèvis militè gen ladan egzansyon kondisyon ki egzije yon moun ki pa sitwayen pou l rete rezidan pèmanan pandan 5 ane, pou l prezan fizikman Ozetazini pandan 30 mwa, ak egzansyon frè depo U.S. Citizenship and Immigration Services (USCIS) la.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Pou etabli elijibilite, ou dwe:

- Fòk ou gen 18 an oswa plis;
- Te sèvi avèk onè nenpòt ki lè nan fòs lame Etazini yo pou yon peryòd oswa plizyè peryòd ki totalize omwen 1 an;
- Ou te soumèt yon Fòm N-426 konplè, Demann pou Sètifikasyon Sèvis Militè oswa Naval, nan moman ou te depoze N-400 ou a, si w ap sèvi kounye a, oswa yon fotokopi Fòm DD 214 ou a, Sètifika Liberasyon oswa Desezaj nan Sèvis Aktif, Fòm NGB 22, Rapò Separasyon ak Rejis Sèvis Gad Nasyonal, oswa nenpòt lòt dokiman ofisyèl deseizaj pou tout peryòd sèvis yo si w pa ap sèvi kounye a; demontre ke si ou te separe de sèvis la, se te anba kondisyon onorab;
- Dwe yon rezidan pèmanan legal nan moman entèvyou natiralizasyon ou an;
- Reyini sèten kondisyon rezidans ak prezans fizik;
- Demontre kapasite pou li, ekri ak pale Anglè, sof si w kalifye pou yon derogasyon oswa yon eksepsyon;
- Demontre konesans sou istwa ak gouvènman Etazini, sof si w egzante;
- Demontre bon karaktè moral pou omwen senk ane anvan ou soumèt fòm N-400 ou a, jiska jou ou vin sitwayen; epi
- Demontre yon angajman ak prensip Konstitisyon Etazini an epi gen bon dispozisyon pou bon lòd ak bonè Etazini pandan tout peryòd ki enpòtan dapre lalwa, sòf si yo egzante sa.

Si ou satisfè kondisyon Seksyon 328 nan Lwa sou Imigrasyon ak Natiralizasyon, ou ka aplike pou natiralizasyon lè ou depoze [Fòm N-400, Aplikasyon pou Natiralizasyon](#).

Ou ka aplike tou pou naturalizasyon anba Seksyon 329 nan Lwa sou Imigrasyon ak Natiralizasyon si w ap sèvi kounye a oswa si w te deja sèvi nan lame Etazini pandan yon peryòd ostilite. Dapre Seksyon 329, kèk egzijans ka pa aplike oswa ka redwi.

Anpil enstalasyon militè gen yon lyen ki deziyen nan U.S. Citizenship and Immigration Services pou ede ak pwosesis natiralizasyon an. Ou ka ranpli aplikasyon ou tou lè w kreye yon kont sou entènèt epi [soumèt Fòm N-400 ou a sou entènèt](#).

Ou ka jwenn plis enfòmasyon nan:

<https://www.uscis.gov/military/naturalization-through-military-service>

Sitwayènte pou Mari, Madanm ak Pitit Manm Lame yo

Konjwen sòlda ameriken yo ka elijib pou yon pwosedi natiralizasyon akselere. Timoun manm sèvis ameriken yo ka elijib tou pou natiralizasyon oswa ka elijib pou jwenn sitwayènte otomatikman. Natiralizasyon akselere fèt anjeneral lè konjwen oswa pitit yon manm militè ap akonpaye manm militè a aletranje.

Mari ak madanm

Konjwen k ap viv Ozetazini

Si ou se yon rezidan pèmanan legal depi omwen twa ane epi ou marye ak viv ak mari oswa madanm ou ki sitwayen ameriken pandan tan sa a, ou ka aplike pou natiralizasyon.

Natiralizasyon Akselere pou Konjwen

Konjwen sòlda ameriken ki deja oswa k ap estasyon andeyò Etazini ka elijib pou yon pwosedi natiralizasyon akselere Ozetazini dapre Seksyon 319(b) nan Lwa sou Imigrasyon ak Nasyonalite. Pou aplike pou natiralizasyon, mari oswa madanm nan dwe:

- Gen 18 an oswa plis;
- Konstitye ke konjwen ou se yon sitwayen ameriken ki, oswa k ap, estasyon regilyèman aletranje kòm yon manm sèvis ameriken pou yon peryòd yon ane oswa plis;
- Ou dwe gen otorizasyon nan lòd ofisyèl mari oswa madanm ou pou akonpaye l aletranje;
- Dwe prezan Ozetazini nan moman natiralizasyon an;
- Deklare de bon kè, lè w ap naturalize, entansyon w pou w rete aletranje, entansyon w pou w rete aletranje ak mari oswa madanm ou ki sitwayen ameriken, epi pou w rete Ozetazini touswit apre mari oswa madanm ou fin sispann sèvi aletranje;
- Kapab li, ekri, ak pale anglè debaz;

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

- Gen yon konesans debaz sou istwa ak gouvènman Etazini (sivik); epi
- Demontre yon angajman ak prensip Konstitisyon Etazini an epi gen bon dispozisyon pou bon lòd ak bonè Etazini pandan tout peryòd ki enpòtan dapre lalwa, sòf si yo egzante sa.

Konjwen k ap viv aletranje

Nan kèk ka, konjwen manm militè ameriken yo ka konplete pwosesis natiralizasyon an pandan y ap viv aletranje. Dapre Seksyon 319(e)(2) nan Lwa sou Imigrasyon ak Nasyonalite Etazini (INA), yon rezidan pèmanan legal ki marye ak yon manm sèvis militè Etazini ka vin sitwayen deyò Etazini san li pa bezwen vwayaje Ozetazini. Pou li kalifye, konjwen an dwe:

- Se pou w mari oswa madanm yon manm sèvis ameriken ki estasyon andeyò Etazini nan kapasite sa a;
- Ou dwe gen otorizasyon nan lòd ofisyèl mari oswa madanm ou pou akonpaye l aletranje;
- Rezide andeyò Etazini nan yon inyon maryaj ak konjwen ou; epi
- Ranpli kondisyon swa seksyon 316(a) oswa 319(a) nan INA a nan moman ou depeze aplikasyon natiralizasyon ou an.

Timoun

Timoun ki fèt Ozetazini

Timoun manm sèvis ameriken yo ka jwenn sitwayènte otomatikman si yo fèt Ozetazini.

Timoun ki fèt aletranje

Timoun manm sèvis Lèzetazini ki fèt aletranje ka toujou jwenn sitwayènte atravè pwosesis sa yo:

- **Lè l fèt:** Yon timoun ka gen sitwayènte otomatik depi nesans si youn oswa toude paran yo se sitwayen ameriken lè timoun nan fèt, epi si paran an satisfè kondisyon rezidans oswa prezans fizik (ki enkli peryòd sèvis onorab nan lame Etazini).
- **Sitwayènte Otomatik Apre Nesans:** Yon timoun ka gen sitwayènte otomatik apre nesans si: timoun nan se yon rezidan pèmanan legal; omwen youn nan paran yo se sitwayen ameriken; timoun nan ap viv anba gad legal ak fizik paran sitwayen ameriken an; paran sitwayen ameriken an estasyon epi ap viv andeyò Etazini kòm yon manm lame ameriken an; epi

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

timoun nan ap viv avèk li andeyò Etazini. Pou jwenn yon Sètifika Sitwayènte, timoun nan dwe vini Ozetazini epi konplete pwosesis sitwayènte a Ozetazini.

- **Timoun ki fèt epi k ap viv andeyò Etazini:** Si timoun nan pa t jwenn sitwayènte ameriken otomatikman dapre lòt lwa, li ka toujou jwenn sitwayènte si li: gen omwen yon paran sitwayen ameriken; pran Sèmman Alèjans anvan li gen 18 an; gen yon paran oswa yon granparan sitwayen ameriken ki satisfè kondisyon prezans fizik yo; epi rete andeyò Etazini anba gad legal ak fizik paran an, enkli ak yon manm sèvis militè ameriken.

Manm fanmi manm sèvis ki mouri

Si mari oswa madanm ou oswa paran ou ki te yon sòlda ameriken mouri akòz sèvis militè li, ou ka elijib pou yon pwosedi natiralizasyon akselere. An jeneral, konjwen an, pitit ki poko gen 21 an ak paran yon sitwayen ameriken ki mouri pandan sèvis militè onorab ka aplike pou sitwayènte touswit. Kondisyon yo enkli:

- Lè w se yon rezidan pèmanan legal;
- Reyini tout kondisyon jeneral pou natiralizasyon eksepte kondisyon rezidans oswa prezans fizik Ozetazini; epi
- Ou te viv ak mari oswa madanm ou ki nan sèvis militè a nan moman lanmò li, sòf si ou te viv separe akòz sikonstans ki pa t nan kontwòl ou, tankou sèvis militè mari oswa madanm ou.

Manm fanmi ki pa gen estati rezidan pèmanan legal ka aplike pou yon kat vèt kòm fanmi imedyat manm sèvis ki mouri a. Petisyon an dwe depoze nan de zan apre lanmò manm sèvis la.

Ou ka jwenn plis enfòmasyon nan:

<https://www.uscis.gov/military/citizenship-for-military-family-members>

Avantaj pou Veteran Militè, Depandan ak Sivivan

Benefis Espesyal pou Veteran anba Administrasyon Sekirite Sosyal la (SSA)

Nan sèten sikonstans, veteran militè ki te sèvi ant 1957 ak 2001 ka resevwa kredi pou revni espesyal siplemantè ki deziyen pou rezon Sekirite Sosyal. Revni siplemantè sa yo ka ede w kalifye pou Sekirite Sosyal oswa ogmante kantite benefis Sekirite Sosyal ou a. Dapre longè ak peryòd sèvis militè a, kèk veteran ka jwenn ke ogmantasyon benefis la ka minim. Yo bay revni siplemantè espesyal sa yo pou peryòd sèvis aktif oswa sèvis aktif pou fòmasyon. Yo pa bay okenn revni siplemantè pou fòmasyon sèvis inaktif.

Benefis pou andikap anba Administrasyon Sekirite Sosyal (SSA)

Veteran yo ka elijib pou Revni Sekirite Siplemantè (SSI) oswa Asirans Andikap Sekirite Sosyal (Social Security Disability Insurance, SSDI) an konbinezon ak, oswa kòm yon altènativ a, konpansasyon andikap VA. Benefis SSI/SSDI yo pa mande pou andikap veteran an gen rapò ak sèvis militè li, yo pa pran an kont estati liberasyon veteran an, epi yo pa peye sou yon echèl pwogresif. Pou SSI/SSDI, Veteran an bezwen montre:

1. Prèy yon kondisyon sante fizik oswa mantal ki lakoz andikap fonksyonèl ki limite kapasite yo pou travay nan yon nivo ki bay benefis sibstansyèl; epi
2. Ke kondisyon andikap la dire, oswa yo atann li dire, pou 12 mwa oswa fini nan lanmò.

Trètman Akselere SSA pou Veteran yo

SSA a bay pwosesis akselere pou reklamasyon andikap ke veteran ki gen yon evalyasyon konpansasyon 100% Pèmanan ak Total (Permanent and Total, P&T) nan Depatman Afè Veteran yo depoze, oswa pa veteran ki devlope yon andikap pandan yo sou sèvis militè aktif sou oswa apre 1ye Oktòb 2001.

Pou akselere pwosesis aplikasyon SSI/SSDI ou a pou reklamasyon P&T 100%, ou dwe:

- Identifye tèt ou kòm yon “veteran ki gen evalyasyon 100% pou pwoblèm mantal” lè w ap aplike pou benefis yo. Si ou aplike an pèsòn oswa pa telefòn, di reprezantan Sekirite Sosyal la ke ou se yon veteran ki evalye 100% P&T. Si ou aplike sou entènèt, antre “Veteran 100% P&T” nan seksyon “Remak” nan aplikasyon an; epi
- Bay Sekirite Sosyal ak lèt notifikasyon Afè Veteran ou an, ki verifye evalyasyon ou.

Pou akselere tretman aplikasyon SSI/SSDI ou an atravè pwogram Wounded Warriors la, ou dwe enfòmè SSA a ke blesi ou te fèt pandan ou te sou sèvis aktif. Blesi a pa bezwen te rive pandan operasyon konba.

Ou ka jwenn plis enfòmasyon nan: <https://www.ssa.gov/people/veterans/index.html>

Administrasyon Veteran yo (Veterans Administration, VA)

Avantaj yo enkli swen sante, konpansasyon pou andikap, konpansasyon espesyal chak mwa, alokasyon ak sibvansyon (ki gen rapò ak andikap), reyabilitasyon pwofesyonèl ak anlwa (pou moun ki gen andikap), pansyon ak edikasyon.

Yon diskisyon apwofondi ak plis enfòmasyon disponib nan:

<https://department.va.gov/get-started/>

Potansyèl pou Veteran ki pa Sitwayen yo Depòte

Veteran ki pa sitwayen nan sèvis militè ka sibi depòtasyon pou plizyè rezon, tankou komisyon krim ki merite prizon, patisipasyon nan aktivite teworis, ak echèk pou konfòme yo ak kondisyon viza yo. Menm krim ki pa vyolan ak deli ka lakoz depòtasyon obligatwa ak entèdiksyon pou tout lavi pou reyantre ak natiralizasyon Ozetazini. Nan yon atik Military Times pibliye an 2024, anviwon 94,000 veteran pa gen sitwayènte ameriken e yo riske depòtasyon.²⁰ Pou krim ki ka lakòz yo ekspilse (depòte) yon moun ki pa sitwayen, ou ka jwenn yon diskisyon apwofondi nan adrès sa a:

<https://www.nolo.com/legal-encyclopedia/crimes-that-will-make-immigrant-deportable.html>

Pèt Benefis Akoz yon Kondanasyon pou Feloni ak Prizon (Aplike pou Tout Veteran yo)

Avantaj SSA

Gade, an jeneral: <https://www.ssa.gov/pubs/EN-05-10133.pdf>

Avantaj VA

Veteran yo ka pèdi benefis VA yo si yo vin prizonye. Pou veteran ki nan prizon, yon rediksyon oswa yon pèt total nan benefis yo detèmine pa krim yo te komèt la ak santans prizon ki rezilta a, pa egzanp si ofans lan te yon feloni oswa yon deli. Avantaj ki souvan afekte pa yon santans prizon gen ladan dwa edikasyon ak dwa pou andikap. Gade, an jeneral: <http://www.benefits.va.gov/persona/veteran-incarcerated.asp>

Konpansasyon Andikap VA

Peman konpansasyon andikap VA yo diminye si yon veteran kondane pou yon krim grav epi li anprizone pou plis pase 60 jou. Veteran ki gen yon evalyasyon 20 pousan oswa plis limite a yon pousantaj andikap 10 pousan. Pou yon veteran ki gen yon evalyasyon andikap 10 pousan, peman an diminye pa mwaye. Yo ka ranmase peman sa yo ankò apre yon lage nan prizon, selon gravite andikap ki konekte ak sèvis la nan moman sa a.

²⁰ Gade: <https://www.militarytimes.com/news/your-military/2024/04/15/deported-veterans-struggle-to-access-va-services-study-finds/>

Pansyon VA

Kontrèman ak konpansasyon pou andikap, yon pansyon VA ap pèdi nèt kèlkeswa krim ki te komèt la ak santans ki akonpaye li a. Peman pou pansyon VA yo ap sispann nan 61yèm jou prizon. Yo ka ranmase peman sa yo ankò apre yon lage soti nan prizon, men sèlman si tout kondisyon elijiblite VA yo satisfè ankò. Si yon veteran pa notifye VA a sou prizon li, li ka pèdi tout benefis VA li yo jiskaske yo rekipere tout lajan li te resevwa an twòp pandan li te nan prizon.

Repatisyon VA pou Mari/Fanm oswa Timoun

Prizonye ki pa resevwa benefis yo nan prizon ka chwazi pou peman yo voye bay mari oswa madanm yo, pitit yo, oswa paran yo si yo depandan de prizonye a. Pou resevwa benefis sa yo, yo pral bezwen detèmine bezwen endividyèl moun ki pral resevwa yo. Repatisyon pa disponib pou veteran ki kondane pou yon krim grav. Kèlkeswa moun ki dwe resevwa peman benefis yo, dwe aplike pou jwenn lajan an nan men VA a, paske yo pap voye li otomatikman.

Avantaj Edikasyon VA

Veteran ki anprizone pou nenpòt krim ki pa yon krim feloni ka toujou resevwa benefis edikasyon chak mwa. Si yo kondane yon veteran pou yon krim grav, li ka resevwa sèlman benefis edikasyon pasyèl.

Benefis pou Veteran apre Depòtasyon

Avantaj SSA

Depòtasyon yon veteran ki pa sitwayen ka lakòz yo pa peye Benefis Espesyal pou Veteran yo. Sispannyon benefis yo kòmanse nan mwa ki vin apre mwa SSA a resevwa avi sou retire oswa depòtasyon veteran ki pa sitwayen an nan men Secretary of Homeland Security, DHS, Pwokirè Jeneral la, oswa Depatman Jistis (Department of Justice, DOJ). Yon fwa yo pa peye veteran ki pa sitwayen an apre yo fin retire l, yo pa ka reprann peman yo sof si yo resevwa admisyon legal pou rezidans pèmanan Ozetazini. Benefis pou depandan oswa sivivan sou dosye yon veteran ki pa sitwayen e ki te retire pa ka peye pou okenn mwa kote:

- Benefis yo sispann oswa ta sispann; epi
- Depandan an oswa sivivan an se yon sitwayen ki pa Ameriken; epi
- Depandan an oswa sivivan an te deyò Etazini nenpòt ki lè pandan mwa a, menm si absans lan te sèlman pou yon pati nan jounen an.

Gade, an jeneral, <https://secure.ssa.gov/poms.nsf/lnx/0302635001>.

Avantaj VA

Retire yon veteran ki pa sitwayen jeneralman pa ta dwe afekte benefis VA li yo, men sa ap mande pou respekte pwosedi adisyonèl. VA a ta dwe trete veteran an menm jan li trete lòt veteran k ap viv aletranje. Gade, an jeneral, <http://www.benefits.va.gov/persona/veteran-abroad.asp>.

Inisyativ pou Manm Militè ak Veteran Imigran yo

An 2021, DHS ak VA te kòmanse yon kolaborasyon ki rele Inisyativ pou Manm Militè ak Veteran Imigran (Immigrant Military Members and Veterans Initiative, IMMVI) pou ede veteran yo ak fanmi yo nan retou ak aksè a benefis pou veteran ki pa sitwayen yo ak manm fanmi pwòch yo. Pòtal sou entènèt pou jwenn aksè ak benefis pwogram sa a ak revize resous inisyativ sa a bay yo ka jwenn nan: <https://www.dhs.gov/immvets>

19. Dizoud oswa Vann yon Biznis

Vann oswa fonn yon biznis ka pote anpil kompleksite legal selon plizyè faktè, tankou fòm biznis la, si biznis la posede ansanm, ak bezwen pou adrese kesyon taks ak lisans ki asosye ak biznis la. Poutèt sa a, se yon domèn kote yo souvan bezwen sipò legal pwofesyonèl. Chapit sa a mete aksan sou kesyon enpòtan pou konsidere.

Ki fòm òganizasyon biznis ki pi komen yo? ► Ki konsiderasyon pou pran lè w ap

vann oswa likide yon biznis endividyèl? ► Ki konsiderasyon pou pran lè w ap

vann yon biznis ki posede ansanm? ► Lis verifikasyon: Dizoud oswa Vann yon

Biznis

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyèl.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Ki fòm òganizasyon biznis ki pi komen yo?

Lwa leta ak lwa federal gouvènè biznis yo, epi yo dekri divès fòm òganizasyon biznis. Pou objektif lwa federal la, kalite antite biznis ki pi komen yo se: (1) antrepriz endividiyèl la; (2) patenarya a; (3) kòporasyon an; ak (4) konpayi a ak responsablite limite.

Majorite ti biznis yo kòmanse kòm antrepriz endividiyèl. Kòm rezilta, chapit sa a fèt espesyalman pou biznis endividiyèl. Nan yon biznis endividiyèl, pwopriyetè a gen responsablite san limit pou tout dèt biznis la akimile. Yon bon aspè se ke gen relativman ti kras papyè pou ranpli pou kreye ak fèmmen yon biznis endividiyèl. Anplis, tout revni ki soti nan biznis la ale dirèkteman bay pwopriyetè a epi li reflekte sou deklarasyon taks pèsònèl pwopriyetè a. Kòm rezilta, pwopriyetè endividiyèl yo ka bezwen ranpli plizyè fòm taks, ki gen ladan men pa limite a:

- [Fòm 1040](#) (yon Deklarasyon Taks sou Revni Endividiyèl);
- [Orè SE](#) (Taks pou Travay pou Kont Ou Menm);
- [Fòm 4562](#) (Depreasyasyon ak Amortisasyon);
- [Fòm 8829](#) (Depans pou itilizasyon biznis lakay; ak
- Fòm taks pou anplwa.

Lè w ap fè fas ak yon posib depòtasyon, ou ta dwe konsilte yon avoka taks oswa yon espesyalis pou asire w ke yo ranpli fòm ki kòrèk yo. Depoze move fòm yo ka konsidere kòm evazyon taks oswa fwod, ki se ofans ki ka lakòz depòtasyon e ki ka afekte reantre ou nan lavni.

Nan yon **patenarya**, de oswa plizyè moun jere epi opere yon biznis, e nòmalman chak patnè gen responsablite san limit pou dèt ak obligasyon patenarya a. Gen twa kalite patenarya: Patenarya jeneral, patenarya limite ak patenarya a responsablite limite. Nan yon patenarya ak responsablite limite, chak patenarya endividiyèl gen yon kantite responsablite ki redwi. Olye de sa, patenarya ak responsablite limite a kòm yon antye kenbe responsablite a.

Okontrè, yon **kòporasyon** se yon antite biznis ki gen yon estati legal separe de pwopriyetè li yo. Karakteristik ki defini yon kòporasyon se ke li gen responsablite limite pou pwopriyetè li yo – espesyalman, ke manm li yo pa responsab pèsònèlman pou dèt ak obligasyon kòporasyon an. Chapit sa a pa konsantre sou korporasyon paske yo pa komen nan kontèks ti biznis, men li toujou enpòtan pou chèche sipò legal lè w ap vann oswa likide yon korporasyon.

Yon **konpayi ak responsablite limite (limited liability company, LLC)** se yon estrikti biznis kote manm konpayi an pa ka kenbe pèsònèlman responsab pou dèt oswa obligasyon konpayi an. LLC yo se esansyèlman antite ibrid ki konbine pwoteksyon kont responsablite yon kòporasyon ak karakteristik taks yon patenarya oswa yon biznis endividyèl.

Ki konsiderasyon pou pran lè w ap vann oswa fonn yon biznis endividyèl?

Ou dwe pran an konsiderasyon plizyè aspè lè ou vle vann oswa fonn yon biznis endividyèl, paske chak eta ak chak lokalite gen kondisyon diferan pou mete fen nan yon biznis endividyèl. Anplis, li saj pou konsilte yon avoka ki abitye ak egzijans Sekretè Leta a, konte a, vil la ak Administrasyon Ti Biznis yo, ki konnen etap apwopriye pou pran.

Fèmen yon biznis endividyèl

Dizolve yon biznis endividyèl olye pou vann biznis la ka pi pito lè gen limit tan. Fèmen yon biznis endividyèl pa mande negosyasyon ni transfè. Kòm rezilta, li ka pi rapid pase vann yon biznis. Nan nenpòt ka, li enpòtan pou kenbe dosye egzak epi mete yon rezèv pou dèt, taks ak bòdwo inatandi.

Lè w ap fonn yon biznis endividyèl, pwopriyetè a dwe fè konnen:

(1) Sekretè Deta;	(5) kreyansye ak founisè;
(2) biwo grefye konte a ak biwo grefye vil la;	(6) kliyan;
(3) otorite taks lokal, deta ak federal;	(7) anplwaye;
(4) antite ki bay lisans ak asosyasyon komèsyal;	(8) pwopriyetè kay ak moun ki lwe ekipman; epi
	(9) bank.

Sepandan, kontrèman ak anpil lòt biznis, pa gen okenn bezwen pou anrejistre ofisyèlman likidasyon yon biznis endividyèl.

Sepandan, pa gen mank de travay pou konplete anvan likidasyon an. Pwopriyetè yo ta dwe konplete tout lòd final yo, avize kliyan yo, epi peye dèt ki poko peye yo. Li jis osi enpòtan pou anile enskripsyon, pèmi, lisans ak non biznis. Lwa sou anplwa ak travay ka tou detèmine kijan pou avize, revoke ak peye anplwaye yo epi depoze dokiman taks ki gen rapò.

Pwopriyetè ki ap fè fas ak depòtasyon ta dwe konsidere ki byen yo ka vann apre yo fin fonn biznis la, tankou ekipman oswa machandiz. Apre yo fin vann byen yo, pwopriyetè yo ta dwe fèmen tout kont labank biznis yo ak kat kredi yo.

Fèmen yon biznis endividyèl

Vann yon biznis endividyèl se yon avantaj lè pa gen presyon tan, lè yon achtè deja montre enterè, oswa lè biznis la gen yon valè ki patikilyèman wo. Pwosesis pou vann yon biznis endividyèl ka konplike, e li rekòmande pou w konsilte yon avoka ak yon koutye biznis si w vle vann biznis ou.

Ou dwe premye konsidere valè biznis ou a, pran an kont lisans yo, kontra lwaye yo, ak lòt byen biznis la. Kòm yon kesyon de pwosedi, ou dwe reflekte vant lan sou tout fòm taks yo. Pou rezon federal, ou dwe dokimante vant lan sou [Fòm 8594](#) (Deklarasyon sou Acha Byen). Nan kèk eta, tankou Texas, yon moun ka fonn yon biznis, epi yon nouvo pwopriyetè ka anrejistre biznis la sou fòm taks sou vant yo. Nan Wisconsin, si non biznis la pa non legal konplè nouvo pwopriyetè a, nouvo pwopriyetè a dwe depoze yon aplikasyon “doing business as”. Gen anpil varyans espesifik pou chak eta.

Si ou gen yon ipotèk oswa yon kontra lwaye sou pwopriyete biznis la oswa sou ekipman ki itilize pou biznis la, ou ta dwe transfere yo bay nouvo pwopriyetè a epi jwenn liberasyon nan men pretè yo ak moun ki lwe yo. Si ou pa fè sa, sa ka fè ou responsab pou peman oswa blesi menm lontan apre ou fin kite peyi a epi ou pa dirije biznis la ankò.

Si biznis la vo mwens pase dèt li yo, ou ta ka konsidere kòmanse yon remèd nan lwa leta yo rele anjeneral “asiyasyon pou benefis kreyansye yo.” Sa enplike transfere tout byen yo bay yon asiyen (likidatè) ki vann byen yo epi distribye lajan ki sòti nan vant lan selon kantite lajan chak kredite dwe resevwa, bay kredite ki depoze reklamasyon apre yo fin resevwa notifikasyon. Nan pifò ka, asiyen an se yon moun oswa yon antite ke pwopriyetè biznis la chwazi, men li dwe akseptab dapre lwa eta a epi li dwe gen kalifikasyon ki nesèsè yo. Pwosesis sa a pi souvan itilize pou biznis (korporasyon oswa konpayi ak responsablite limite) paske lwa leta anjeneral pa bay yon moun oswa yon pwopriyetè sèl yon “dechajman” pou dèt li yo. Pandan pwopriyetè a ka toujou gen

responsablite pèsònèl pou nenpòt taks sou fon konfyans ki poko peye, kreditè yo ka gen mwens chans pou pouswiv efò koleksyon.

Ki konsiderasyon pou pran lè w ap vann yon biznis ki posede ansanm?

Nan yon biznis oswa patenarya kote ou posede ansanm, li esansyèl pou gen yon dyalòg ouvè ak ko-pwopriyetè a. Si youn nan pati yo vle rete nan biznis la, pati yo ta dwe li akò yo epi konsidere dwa ko-pwopriyetè a pou premye refi, dwa konsantman oswa notifikasyon ak pwosedi pou chanjman kontwòl.

Dwa Kò-pwopriyetè pou Premye Refiz

An jeneral, yon dwa pou achte an premye se dwa yon moun genyen pou achte yon bagay anvan òf la disponib pou lòt moun. Yon dwa pou premye refi souvan endike nan yon akò ant pwopriyetè biznis yo. Kidonk, pati yo ap bezwen fè referans ak akò yo. Si akò ou ak ko-pwopriyetè ou yo gen yon dispozisyon sou dwa pou premye refi, ou dwe ofri vann pati ou nan biznis la bay ko-pwopriyetè yo anvan ou ofri li bay nenpòt lòt moun.

Konsantman ak Notifikasyon Ko-pwopriyetè

Menm si ko-pwopriyetè yo pa genyen, oswa deside pa pouswiv, yon dwa pou premye refi, yo ka toujou vle gen kèk kontwòl sou kiyès ki pral jwenn pati ou nan biznis la. Anvan ou vann enterè ou, ou ta dwe tcheke pou wè si akò pwopriyetè yo egzije pou yon vandè jwenn konsantman lòt ko-pwopriyetè yo. Akò a ka omwen egzije pou ou enfòmè ko-pwopriyetè yo sou vant lan. Si gen dispozisyon konsa nan kontra a, ou dwe respekte yo.

Chanjman Kontwòl

Anplis, si ou menm ak lòt moun posede biznis la ansanm epi ou vle vann pati ou, ou ta dwe detèmine si gen nenpòt kontra ki gen rapò ak biznis la ki mande pou notifiye yon moun lè gen yon “chanjman kontwòl.” Yon chanjman nan kontwòl ka rive lè yon pwopriyetè biznis vann pati li nan biznis la. Pa egzanp, kèk kontra egzije ke lè gen yon chanjman nan kontwòl, yon pwopriyetè biznis dwe, anvan li vann enterè li, avize bank ki te prete biznis la lajan, bank ki kenbe ipotèk biznis la, oswa nenpòt antite ki te bay biznis la yon lisans. Si kontra ou a gen yon dispozisyon sou chanjman kontwòl ki deklanche lè yo vann enterè ou, ou dwe respekte tèm dispozisyon sa a.

Lis verifikasyon: Dizoud oswa Vann yon Biznis

- Deside si ou vle fonn oswa vann biznis ou. Dapre kalite biznis la, fonn biznis ou ka pran mwens tan.
- Yon fwa ou konnen sa ou vle fè ak biznis ou, li pi bon pou anboche yon avoka pi vit ke posib pou ede w ak etap ki vin apre yo.
- Detèmine ki kalite biznis ou genyen:
 - Antrepriz Endividyèl – yon sèl pwopriyetè ki gen responsablite total pou tout depans biznis la.
 - Patènarya – de oswa plizyè moun jere epi opere biznis la, e chak moun gen responsablite total pou depans biznis la fè.
 - Kòporasyon – yon antite biznis ki gen estati legal separe de pwopriyetè li yo.

Dizolisyon yon Biznis (Antrepriz Endividyèl)

- Si w ap fonn yon biznis, tcheke egzijans leta w, lokalite w, ak Administrasyon Ti Biznis la pou detèmine ki etap ou dwe pran.
- Fè konnen sa:
 - Sekretè Deta;
 - Biwo grefye konte a ak biwo grefye vil la;
 - Otorite taks lokal, deta ak federal;
 - Antite ki bay lisans ak asosyasyon komèsyal;
 - Kreditè, asirè ak founisè; ak
 - Kliyan yo.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

- Peye tout bòdwo ak dèt;
- Respekte lwa travay yo
- Kenbe dosye pou rezon taks.

Fèmen yon biznis endividyèl

- Li pi bon pou w pran konsèy yon avoka ak yon koutye biznis an premye.
- Ou ta dwe konsidere konbyen biznis ou vo. Ou dwe premye konsidere valè biznis ou a, pran an kont lisans yo, kontra lwaye yo, ak lòt byen biznis la.
- Pou rezon federal, ou dwe dokimante vant lan sou [Fòm 8594](#) (Deklarasyon sou Acha Byen).
- Gen pwobableman tou egzijans leta pou depoze dokiman.
- Si ou gen yon ipotèk oswa yon kontra lwaye sou pwopriyete biznis la oswa sou ekipman ki itilize pou biznis la, ou ta dwe transfere yo bay nouvo pwopriyetè a epi jwenn liberasyon nan men pretè yo ak moun ki lwe yo.

Vann yon biznis an komen

- Ou ta dwe pale ak ko-pwopriyetè ou bonè pou detèmine si li vle fonn konpayi nou an tou.
- Si ko-pwopriyetè ou a vle kontinye posede konpayi an, gade nan akò a pou w wè si kontra w la gen dwa premye refi, dwa konsantman oswa dwa notifikasyon, oswa ki pwosedi chanjman kontwòl ki nesèsè.
- Si nenpòt nan tèm sa yo prezan, ou dwe respekte yo.

20. Pwoblèm Deklarasyon Taks

Fè deklarasyon taks epi resevwa yon ranbousman taks (si ou te peye twòp taks) se yon pati nesèsè nan touche revni Ozetazini. Dapre tèks “prezans sibstansyèl” la, pifò imigran yo klase kòm etranje rezidan pou rezon taks epi yo dwe ranpli fòm estanda 1040 la. Seksyon sa a reponn kesyon yo:

Èske ou se yon “Etranje Rezidan” oswa yon “Etranje Non-Rezidan” pou rezon deklarasyon taks? ► Èske ou oblije ranpli yon deklarasyon taks? Èske ou ta dwe kanmenm? ► E si mari ouwa madanm ou depòte epi ou rete nan peyi a? ► Kilè w ap resevwa ranbousman taks ou a si ou gen dwa a? ► Ki penalite ki genyen si w pa ranpli deklarasyon taks ou? ► Ki kote ou ka jwenn fòmilè ki nesèsè pou ranpli deklarasyon taks yo? ► Lis verifikasyon: Pwoblèm Deklarasyon Taks

Chak chapit fèt pou bay enfòmasyon jeneral sou yon sijè patikilye. Nan anpil ka, lwa yo ka diferan de yon eta a yon lòt. Kidonk, enfòmasyon sa a pa fèt pou ranplase asistans legal ki espesifik pou chak eta. Anyen nan manyèl sa a pa fèt pou kreye yon relasyon avoka-kliyan oswa yon relasyon fidisyè.

Èske ou se yon “Etranje Rezidan” oswa yon “Etranje Non-Rezidan” pou rezon deklarasyon taks?

Ou dwe premye detèmine si ou se yon “etranje rezidan” oswa yon “etranje ki pa rezidan” pou rezon taks, pou w ka konnen ki fòm pou w itilize ak ki revni ki dwe takse. Anjeneral, yo takse “**rezidan etranje**” yo sou revni mondyal yo, menm jan ak sitwayen ameriken yo. Sepandan, yon pati nan revni ki touche andeyò Etazini ka elijib pou eksklizyon.²¹ “**Etranje ki pa rezidan yo**” peye taks sèlman sou revni yo ki soti nan sous Ozetazini ak sou sèten revni ki gen rapò ak kondwit yon komès oswa yon biznis Ozetazini.

Menm si ou pa yon rezidan pèmanan legal pou rezon lwa imigrasyon, yo ka konsidere ou, e pwobableman souvan y ap konsidere ou, kòm yon “rezidan etranje” pou rezon taks.

Dapre Seksyon 7701(b) nan Kòd Revni Entèn (Internal Revenue Code, IRC), yon “etranje rezidan” se nenpòt moun ki kenbe yon “prezans sibstansyèl” Ozetazini, ki mande:

1. 31 jou prezans Ozetazini pandan ane an kesyon an, ak
2. Sòm kantite jou prezans pandan ane an kesyon an plis de ane ki te vini anvan yo se omwen 183 apre pwa.
 - a. Pou satisfè dezyèm kritè a, jou nan ane aktyèl la miltipliye pa youn, jou nan ane pase a miltipliye pa yon tyè, jou nan dezyèm ane ki te anvan an miltipliye pa yon sizyèm, epi apre sa yo ajoute chif ki sòti yo.

Kidonk, imigran k ap viv Ozetazini a plen tan pwobableman konsidere kòm “rezidan etranje” pou rezon taks. “Etranje rezidan” yo oblije ranpli Fòm 1040 pandan y ap Ozetazini, e lè yo retounen nan peyi lakay yo, yo ka kontinye konsidere kòm “etranje rezidan” toutotan yo satisfè tès prezans sibstansyèl la.

²¹ <https://www.boundless.com/blog/immigrants-filing-taxes/>

Nòt: Depoze taks kòm yon “etranje ki pa rezidan” ka afekte estati ou kòm rezidan pèmanan, paske gouvènman an ka itilize sa kòm baz pou reklame ke ou se yon rezidan nan yon lòt peyi epi ou abandone rezidans pèmanan ou Ozetazini. Menm jan an tou, peye taks nan yon lòt peyi ka kreye prezomasyon ke ou rete nan peyi sa a tou.²²

Èske ou oblije ranpli yon deklarasyon taks? Èske w ta dwe fè l kanmenm?

Si yo konsidere ou kòm yon “rezidan etranje,” ou dwe ranpli yon deklarasyon taks si revni ou depase yon sèten nivo. Montan an varye selon estati deklarasyon an, laj, ak kalite revni ou touche. Pa egzanp, pou ane 2023, yon koup marye ki poko gen 65 an jeneral pa t oblije fè deklarasyon, sof si revni konjwen yo te depase \$27,700. Sepandan, moun ki travay poukont yo anjeneral dwe ranpli yon deklarasyon taks si revni nèt yo nan travay sa a te omwen \$400. Kesyon taks yo kouvri pa Kòd Revni Entèn (IRC) ak règleman yo. Yon “etranje ki pa rezidan” ki angaje nan yon komès oswa biznis Ozetazini nan yon ane taks bay dwe ranpli yon deklarasyon taks.

Pa gen okenn lwa oswa règleman espesyal pou imigran k ap fè fas ak depòtasyon. Menm si ou pa oblije ranpli deklarasyon taks, ou ka chwazi ranpli l pou w resevwa yon ranbousman pou nenpòt taks ou te peye anplis oswa pou w resevwa kredi taks tankou Kredi sou Revni Travay.

E si mari oswa madanm ou depòte epi ou rete nan peyi a?

Si mari oswa madanm ou depòte epi li echwe nan tès “prezans sibstansyèl” la, y ap konsidere li kòm yon “etranje ki pa rezidan” pou rezon taks. Si ou kontinye rete Ozetazini, ou ka toujou depoze yon deklarasyon konjwen si mari oswa madanm ou ki depòte a chwazi pou yo trete l kòm yon “rezidan etranje” pou rezon taks. Nan lòt mo, menm si mari oswa madanm ou pa nan peyi a e li pa rezidan Ozetazini ankò, mari oswa madanm ki rete nan peyi a ka chwazi depoze taks kòm koup marye ki depoze ansanm ak mari oswa madanm ki depòte a. Sa ka benefisye w kòm rezidan akòz tretman taks favorab lè yon koup depoze deklarasyon ansanm.

Si nou depoze yon deklarasyon taks konjwen, sepandan, mari oswa madanm ki pa rezidan an dwe deklare revni etranje li sou deklarasyon taks Ozetazini an.

²² <https://citizenpath.com/us-taxes-immigration-consequences/>

Kilè w ap resevwa ranbousman taks ou a si ou gen dwa a?

Yo pap peye ranbousman yo nan moman depa ou.

- “Etranje rezidan” yo dwe ranpli Fòm 1040 (oswa Fòm 1040-SR si yo gen 65 an oswa plis) epi y ap resevwa yon ranbousman si yo gen dwa a. Pou detèmine si revni ki touche andeyò Etazini ka eskli, “etranje rezidan” yo dwe ranpli Fòm 2555.
- Si yo dwe “etranje ki pa rezidan” ranbousman taks, yo dwe ranpli Fòm 1040NR nan fen ane fiskal la pou yo resevwa ranbousman yo.

Yon reklamasyon pou ranbousman dwe fèt nan twa ane apati dat limit pou depoze deklarasyon an oswa nan de ane apati lè taks la te peye (sa k pi ta a), sinon ou pèdi dwa ou pou ranbousman sa a. Yon fwa yo soumèt yon deklarasyon taks bay Depatman Taks (Internal Revenue Service, IRS) ki montre ke yo dwe yon ranbousman, yo anjeneral peye kantite lajan ki dwe a nan apeprè 21 jou, men pafwa peman yo pran plis tan.

Ki penalite ki genyen si w pa ranpli deklarasyon taks ou?

Si ou pa depoze yon deklarasyon taks, ou ka sibi penalite sivil ak kriminel. Pandan ke penalite kriminel yo ka pa aplike yon fwa ou fin kite Etazini, penalite sivil yo ta ka potansyèlman aplike sou pwopriyete ou posede ki rete Ozetazini.

Gen diferan penalite sivil pou depo anreta, fwod, peye taks la anreta, ak pwoblèm presizyon. Pèn sivil pou depoze an reta a baze sou taks ki pa te peye anvan dat limit la. Penalite a anjeneral se 5% pou chak mwa oswa pati nan yon mwa kote deklarasyon an anreta, men li pa depase 25%. Anplis, si ou dwe taks sou revni, IRS gen dis ane apati dat yo detèmine taks la pou ranmase li. Men si ou pa depoze yon deklarasyon taks, peryòd dis ane pou koleksyon an pa kòmanse kouri. Nan ka sa a, IRS gen yon tan endefini pou ranmase taks yo dwe. Si ou pa depoze deklarasyon taks ou yo, sa ka genyen konsekans negatif tou si ou ta chèche imigre Ozetazini ankò alavni.

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Anplis de sa, si w pa ranpli deklarasyon taks ou lè sa obligatwa, sa ka afekte pwosesis natiralizasyon an. Kalifikasyon pou natiralizasyon mande pou demontre bon karaktè moral. Aplikasyon pou natiralizasyon mande kesyon espesifik sou depo taks. Si U.S. Citizenship and Immigration Services (USCIS) kwè ou te evite obligasyon taks ou yo nan nenpòt fason, li ka refize aplikasyon an sou baz kondisyon bon karaktè moral la.²³ Nan dènye ane yo, defansè yo rapòte ke USCIS ap fè plis atansyon sou konfòmite taks.

Ki kote ou ka jwenn fòm ki nesèsè pou ranpli taks yo?

Tout fòm ki nesèsè yo disponib sou sitwèb IRS la nan www.irs.gov (Vèsyon an panyòl: www.irs.gov/Spanish) pou telechaje ak enprime. Oubyen, ou ka mande kopi fòm yo pa telefòn (1-800-829-1040). IRS la bay Sèvis Entènasyonal atravè telefòn nan (1-267-941-1000, se pa yon nimewo gratis) oswa atravè lapòs nan:

Internal Revenue Service
International Accounts
Philadelphia, PA 19255-0725

Ou ka kontakte tou Avoka Kontribyab ki asiyen pou kontribyab entènasyonal yo pou jwenn èd ak pwoblèm taks.

Pa telefòn:
+15.15.56.46.827

Atravè faks:
681-247-3158
304-707-9793

Atravè imèl:
tas.international@irs.gov

Ou ka jwenn plis enfòmasyon sou sèvis IRS yo pou kontribyab entènasyonal yo nan <https://www.irs.gov/individuals/international-taxpayers>.

²³ <https://citizenpath.com/us-taxes-immigration-consequences/>

Klike la a pou retounen nan Tab de Matyè a

Lis verifikasyon: Pwoblèm Deklarasyon Taks

Menm si ou pa yon rezidan pèmanan legal pou rezon lwa imigrasyon, ou ka – e si ou te viv Ozetazini depi lontan, ou pwobableman se – yon “rezidan etranje” pou rezon lwa taks.

- Si ou se yon “rezidan etranje” pou rezon lwa taks, ou ta dwe ranpli Fòm 1040 (oswa Fòm 1040-SR si ou gen 65 an oswa plis) nan fen ane fiskal la menm jan ou t ap fè si ou te Ozetazini.
- Si ou se yon “etranje ki pa rezidan” pou rezon taks, ou dwe ranpli Fòm 1040NR nan fen ane fiskal la pou w ka resevwa nenpòt ranbousman pou ane a.
- Yon konjwen rezidan ka ranpli deklarasyon taks li ansanm ak yon konjwen ki depòte si konjwen ki depòte a chwazi pou yo trete l kòm yon “etranje rezidan” pou rezon taks. Nan ka sa a, mari oswa madanm ki depòte a dwe deklare revni mondyal li sou deklarasyon taks la.
- Si ou pa ranpli fòm taks ki apwopriye yo, ou ka sibi penalite sivil ak kriminèl. Sa ka fè li enposib pou ou imigre Ozetazini ankò.
- Tout fòm ki nesèsè yo disponib sou sitwèb IRS la nan www.irs.gov (Vèsyon an panyòl: www.irs.gov/Spanish)

Pwen kle

Si yo depòte ou, ou ka toujou oblije, oswa ou ka vle, ranpli Fòm 1040 oswa 1040NR, selon sa ki apwopriye, nan fen ane fiskal la. Depoze yon deklarasyon taks ap pèmèt ou resevwa nenpòt taks ou te peye anplis ak nenpòt kredi taks – tankou Kredi sou Revni Travay – ke ou gen dwa resevwa.